

Zi+

**Proč soud osvobodil
obžalované z havárie
Trojské lávky?**

**Fotovoltaika
z pohledu statika**

**Autorizace
rozhodně není
formální proces**

Titulní obálka: Silnice I/11 Ostrava, prodloužená Rudná – hranice okresu Opava získala Grand Prix v soutěži Stavba roku Moravskoslezského kraje. Foto: Zhotovitel STRABAG a.s.

Zadní obálka: Rekonstrukce a modernizace Domu kultury POKLAD v Ostravě získala hlavní cenu v kategorii Stavby občanské vybavenosti – rekonstrukce a Cenu laické veřejnosti

AKTUÁLNĚ

- 2** Proč odvolací soud potvrdil osvobozující rozsudek ve věci havárie Trojské lávky
- 8** Včera, dnes a zítra aneb obnovitelné zdroje energie z pohledu právních předpisů

PRÁVNÍ PŘEDPISY

- 14** Metodická pomůcka MMR pro využití tepelných čerpadel vzduch/voda
- 15** Fotovoltaika na střeších z pohledu statika
- 16** Komentář ČKAIT ke zjednodušenému programu Nová zelená úsporám Light
- 17** Datové schránky z pohledu autorizovaných osob
- 18** Co očekávat od jednotného environmentálního stanoviska?
- 20** Probíhá debata o úpravě požárních požadavků na ETICS v ČR
- 24** Judikatura k rozsahu povinnosti projektanta a stavebního úřadu
- 26** Výluky z pojištění – část II.

ČINNOST KOMORY

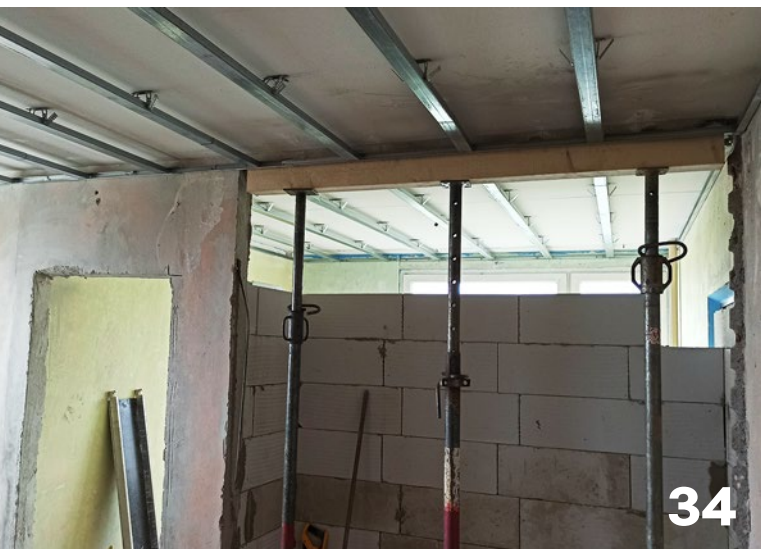
- 28** Proces autorizace rozhodně není formální
- 30** Autorizační proces musí ukázat, zda je uchazeč schopen pracovat samostatně
- 34** Snese panelák opravdu všechno?
- 35** Zásahy do panelových domů jen se zkušeným statikem
- 36** Osobnosti in memoriam

ČINNOST OBLASTÍ

- 38** Valná hromada Hradec Králové
- 39** Valná hromada Jihlava
- 40** Valná hromada Plzeň
- 41** Valná hromada Pardubice
- 42** Poznatky ze studijní cesty s ČKAIT do Izraele
- 43** Jak navázat na barokní stavitele

STAVBA ROKU

- 44** Stavba roku Královéhradeckého kraje 2022
- 46** Stavba Moravskoslezského kraje

**Zprávy
a informace
ČKAIT**

Pro své členy vydává Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě • Vychází šestkrát ročně Pro členy ČKAIT zdarma • **Náklad:** 28 700 výtisků • **Datum vydání:** 16. února 2023 • **Redakční rada:** Ing. Radim Loukota, předseda redakční rady, člen Představenstva ČKAIT; Ing. Daniel Lemák, Ph.D., místopředseda redakční rady, oblast ČKAIT Olomouc; Marie Báčová, odborná poradkyně předsedy ČKAIT, kancelář ČKAIT Praha; Ing. Milan Havliš, předseda oblasti ČKAIT Hradec Králové; Ing. Pavel Křeček, čestný předseda ČKAIT; Ing. Miroslav Loutocký, Regionální kancelář ČKAIT Brno;

Ing. Dominika Mandíková, vedoucí Střediska vzdělávání a informací ČKAIT; Ing. Jindřich Pater, místopředseda ČKAIT, předseda Ediční rady ČKAIT a Rady pro podporu rozvoje profese ČKAIT, oblast ČKAIT Ostrava; Ing. Jaroslav Valkovič, oblast ČKAIT Zlín, člen Autorizační rady ČKAIT; Ing. Renata Zdařilová, Ph.D., oblast ČKAIT Ostrava, členka Představenstva ČKAIT; Ing. Svatopluk Zídek, předseda oblasti ČKAIT Karlovy Vary • **Šéfredaktorka:** Ing. Markéta Kohoutová **Redakce:** ČKAIT, Sokolská 1498/15, 120 00 Praha 2, tel.: 227 090 213 (Ivana Peřková), <http://zpravy.ckait.cz> • **Sazba:** Jindřich Sládek • **Jazyková korektura:** Mgr. Kristýna Králová, Ph.D. • **Layout:** Studio GAT • **Z+ ČKAIT č. 2/2023:** termíny příspěvků: 1. března 2023, termín vydání: 13. dubna 2023, příspěvky posílejte na: Ing. Markéta Kohoutová, tel.: 773 222 338, zpravy@ckait.cz • **Tisk:** Typos, tiskařské závody, s.r.o., Podnikatelská 1160/14, 320 56 Plzeň • **Vydavatel:** ČKAIT, Sokolská 1498/15, 120 00 Praha 2, info@ckait.cz, www.ckait.cz • IČO: 45770743 • MK ČR E 15660, ISSN 1804-7025

ÚVODNÍ SLOVO

V prvním úvodníku letošního roku se sluší popřát všem kolegyním a kolegům, ale také vám ostatním čtenářům tohoto časopisu všechno nejlepší v novém roce. Že to nebude nejlehčí rok, o tom asi nikdo nepochybuje a ve svém okolí mnohdy slyším obavy z toho, co nás čeká. Ale ačkoliv to zní trochu obehnaně, nejdůležitější je zdraví, a to vám přeji nejvíce. Doufám, že ekonomika naší země nespadne do recese takovým způsobem, aby se zastavila investiční výstavba, a že sliby o podpoře veřejného investování, které často zaznívají ve vyjádřeních našich vládních představitelů, budou naplněny. Budeme to potřebovat.

Je za námi lednová volba nového prezidenta a musím s úlevou konstatovat, jak jsem rád, že to již máme za sebou. Nepřisluší mi komentovat nikoho z kandidátů, ale myslím si, že tak tvrdou, až brutální kampaň si nikdo z nás voličů nezasluhuje. Politika by měla být kultivovanější a neútočit na nejnižší lidské pud tak, jak jsme tomu byli svědky v poslední době. Snad se to příště nebude opakovat v takové míře jako letos a koncem minulého roku. Zejména volbu hlavy státu, která by měla být nejvyšší morální autoritou, bych si představoval zcela jinak. Jestliže se chceme i nadále považovat za kulturní národ, doporučoval bych poněkud jiný způsob vzájemné komunikace.

Do Parlamentu konečně doputovala velká novela nového stavebního zákona. Vyzvali jsme a obeslali poslance i poslankyně s připomínkami, které pro naši práci pokládáme za podstatné a se kterými jste měli možnost se seznámit i na stránkách tohoto časopisu. Mimo to současně diskutujeme a vysvětlujeme tyto návrhy i na půdě Poslanecké sněmovny. Schvalování bude složité i proto, že předložené změny zřejmě neproběhnou uceleným komplexním návrhem, ale budou předkládány jednotlivými poslanci po částech. To není úplně nejšťastnější způsob, ale uvidíme, jak se s tím Parlament vypořádá a jak si kompetence rozdělí jednotlivé rezorty. Doufejme, že výsledkem nebude dort, pro který vytvořili recept pejsek a kočička.

Jedním z dalších a naprosto pochopitelných témat dnešní doby je energetika. Legislativní úpravou lze bez stavebního řízení nově budovat zdroje až do výkonu 50 kW. Určitě je v pořádku, že pro taková zařízení existuje snaha o zjednodušení legislativního, povolenáckého procesu, který je jinak velmi zdoluhavý. Na druhou stranu máme jisté obavy, že by mohlo docházet k nekontrolovaným chybám zejména v oblasti statiky konstrukcí a požárně bezpečnostních řešení. Úprava sice požaduje (zjednodušeně vyjádřeno) dodržení podmínky, že nebude docházet k přetížení nosných konstrukcí a změně PBR, ale kontrola dále není jasně definována. Na tuto skutečnost upozorňujeme státní instituce i veřejnost s požadavkem, aby byla hájena bezpečnost staveb, a tudíž i veřejný zájem. Ten by měla hájit minimálně metodika, která určí příslušné mantinely umístování takových zařízení. Nechceme zavádět do zjednodušeného postupu příliš mnoho byrokracie, ale každý stavebník, který si chce osadit fotovoltaiku na střeche, by měl mít osvědčení od statika a požárního specialisty, že je to možné, případně co musí učinit, aby to bylo možné. Seriózní firmy tak postupují již dnes a tato osvědčení zajistí. Nejde o nic složitého a nákladného, přitom to v provozu může ušetřit stavebníkovi mnoho starostí. Každý statik přitom ví, že stejně jako dnes ani v minulosti nikdo nenavrhoval konstrukce s velikou a nehospodárnou rezervou. Statické posouzení je proto nanejvýš důležité.

Ještě bych rád zmínil potěšující trend v naší soutěži Cena inženýrské komory. Zatímco v minulých letech se někdy přihlásilo pouze tak málo účastníků, že se dali spočítat na prstech obou rukou, v letošním roce máme již koncem ledna přibližně 50 soutěžících. A to jsme prodloužili možnost se přihlásit až do konce února. Je vidět, že úroveň soutěže se zvyšuje a že nová pravidla a s nimi spojená možnost zasílat podklady elektronicky se vyplácí. S vítězi se budeme moci seznámit i v tomto roce v atraktivním katalogu Ceny inženýrské komory. Budete-li mít chuť, můžete se ještě se svou prací přihlásit.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

Statická a dynamická zatěžovací zkouška v roce 1984 a 1985 po dokončení lávky neukázala na žádné odchylky a chyby v konstrukci. Foto: Obhajoba prof. Jiřího Stráského

Proč odvolací soud potvrdil osvobozující rozsudek ve věci havárie Trojské lávky

Přinášíme výběr z odůvodnění Městského soudu v Praze, kterým byli ve věci havárie Trojské lávky definitivně osvobozeni prof. Jiří Stráský a Ing. Antonín Semecký. Rozsudek se stal na konci minulého roku pravomocný. Mezi havárií a zprošťujícím rozsudkem uplynulo pět let. Pro oba neoprávněně obžalované to bylo dlouhé a těžké období. Přitom podle osvobozujícího rozsudku bylo jejich stíhání od počátku vystavěno na nesprávné hypotéze a nevhodném vyšetřovacím postupu.

Městský soud v Praze na veřejném zasedání konaném 20. září 2022 zamítnul odvolání státního zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 7 podané proti osvobozujícímu rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 8. března 2022 v trestní věci obžalovaných prof. Ing. Jiřího Stráského, DSc., P.E. a Ing. Antonína Semeckého. Dovolání nebylo podáno a osvobozující rozsudek nabyl právní moci na konci roku 2022, tedy pět let po havárii Trojské lávky.

Z návrhu obžaloby

Obžaloba Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 7 ze dne 17. února 2020, sp. zn. 2 ZT 29/2019 byla podána pro tyto skutky:

Obžalovaný Jiří Stráský jako zodpovědný projektant v roce 1983 vyprojektoval stavbu „Lávka pro pěší přes Vltavu v Praze-Troji“, konstrukčně řešenou jako předpjatou konstrukci z železobetonových prefabrikátů o třech polích, nesených systémem předpínacích lan, s kyvnými monolitickými

podporovými pilíři o celkové délce 249,20 m a šířce 3,18 m. V rozporu s v té době platnými normami nezapočítal ve statickém výpočtu vedle hlavního zatížení i vedlejší zatížení a vlivy, jako je zatížení větrem, zatížení teplotou propočítal pouze s velmi nízkou hodnotou. Do projektové dokumentace ani do technické zprávy neuvedl technologický postup injektáže kabelových kanálů předpínacích lan, nenavrl odvzdušnění kabelových kanálů na nejvyšším místě, ale pouze v bočním čele vnitřní podpěry, kde neplní svou funkci, navrhl uložení nosných kabelů tak, že se mezi sebou a nad sebou dotýkají, což zapříčinilo to, že nedošlo k dokonalému obalení vložek předpínací výztuže injektážní maltou po celé délce kanálku a po celém jejím povrchu. Dále jako projektant řádně nevykonával autor-
ský dozor, čímž došlo k nekvalitnímu provedení prací na stavbě, s následkem nedostatečné ochrany předpínací a nosné konstrukce lan betonem a cementovou injektáží před korozí. V technické zprávě jednostupňové projektové dokumentace uvedl, že vlastní konstrukce nepotřebuje údržbu.

Při povodních v roce 2002 byla Trojská lávka zcela pod vodou. Ve středu lávky - v místě budoucí havárie - se zachytilo velké množství odpadů a naplavenin, které velmi pravděpodobně lávku poškodily. Foto: letecký snímek ČTK

Obžalovaný Antonín Semecký jako vedoucí oddělení mostů společnosti TSK p.o., ačkoli měl k dispozici výsledky 10 prohlídek zaměstnanci TSK a výsledky 28 prohlídek, 15 posudků a zkoušek zadaných společnostmi TSK p.o. za období od roku 1995 do 2. prosince 2017, které opakovaně upozorňovaly na havarijní a nevyhovující stav „Lávky pro pěší přes Vltavu v Praze-Troji“, a na základě těchto výsledků mu bylo známo, že lávka je ve špatném, až havarijním stavu, který je dle platné normy uváděn ve stupnici V–VII, a že nebyl dodržován zákaz použití posypových solí k údržbě, ačkoli tento byl uveden i v jednostupňové stavební dokumentaci, dále nezajistil posouzení zatížitelnosti lávky.

Nesprávně zhodnotil stav mostu, nezajistil provedení statického přepočtu a ověření spolehlivosti lávky, tedy v době, kdy již byla lávka hodnocena jako havarijní, nezabezpečil údržbu a opravu nosných prvků, nezajistil zesílení konstrukce a nepřijal opatření pro omezení přístupu chodců nebo jiná další opatření, kdy v důsledku chyb v projektu a konstrukci lávky nebyla ocelová lana dostatečně chráněna proti korozi, vlivem zatížení větrem došlo k rozevírání spár mezi segmenty stavby, porušení hydroizolace mostovky s následným zatékáním do konstrukce a napadení nedostatečně chráněných ocelových lan korozí v různém stupni, jejímž následkem došlo ke ztrátě únosnosti předpínací výztuže.

Při špatném vyhodnocení stavu lávky a vzhledem ke provedeným opravám, které nevedly ke zvýšení zatížitelnosti, došlo dne 2. prosince 2017 kolem 13:20 hodin v Praze 7-Troji, mezi Císařským ostrovem a ulicí Povltavská, k přetržení

mostní konstrukce mezi segmenty č. 35 a 36 a zřícení předmětné lávky do Vltavy v okamžiku, kdy se na ní nacházely čtyři osoby, které utrpěly poranění. Tím měli obžalovaní spáchat přečin obecného ohrožení z nedbalosti.

Z osvobozujícího rozsudku pro původního projektanta profesora Jiřího Stránského

V případě obžalovaného prof. Ing. Jiřího Stránského, autora díla, bylo třeba zabývat se tím, zda projekt stavby byl chybný (jak tvrdila obžaloba), zda byl povinen vykonávat autorský dozor, zda jako autor ručil za stavbu provedenou podle jím zpracovaného projektu, ač stavba byla provedena jinou stranou a ač postupem času v důsledku úprav a oprav již dílo dávno neodpovídalo stavbě tak, jak byla zkolaudována. Bylo tudíž třeba uvážit, zda lze autora činit zodpovědným za stavbu, kterou provozuje a spravuje jiný subjekt, za stavbu, která je v čase měněna následnými stavebními úpravami a opravami, o nichž autor není informován, která je v zimě udržována v rozporu s tím, co autor stanovil, a zda lze dovozovat jeho trestní odpovědnost za stav stavby za situace, kdy vlastník, resp. správce stavby není povinen autora informovat ani o úpravách a opravách (a to i zásadních), ani o výsledcích řádných či mimořádných prohlídek a kdy autor nemá ani právo, ani povinnost dohlížet po dobu provozu díla, jak je s ním nakládáno v nejširším slova smyslu.

V případě obžalovaného Ing. Antonína Semeckého, který byl vedoucím oddělení mostů společnosti TSK p.o., tj. byl zástupce správce díla, bylo nezbytné zaměřit pozornost především na

2002
Po tisícileté povodni v roce 2002 na lávce uvízla stavební buňka. Lokální zatížení bylo mnohonásobně vyšší, než se dalo při návrhu konstrukce předpokládat.

2012
Trojská lávka prošla zásadními rekonstrukcemi v roce 1998 a 2012. Podle vyjádření znalců nebylo ani v jednom případě zvoleno vhodné řešení. Obžalovaný původní projektant nebyl kontaktován.

to, zda prováděl prohlídky správně, zda odpovídalo ohodnocení stavu mostu při prohlídce skutečnému stavu, zda umožňovala konstrukce stavby, aby při prohlídce byla včas zjištěna míra rizika, zda označení stavu za havarijní znamená automaticky uzavření mostu, zda ve svém postavení mohl ovlivnit reakci správce, potažmo vlastníka na zprávu o prohlídce, zda mohl ovlivnit způsob, jakým bylo dílo udržováno, a konečně zda mohl rozhodnout, zda, jak a kdy bylo či bude dílo opravováno.

Jak vyplývá z rozsáhlého spisového materiálu, obžalovaný prof. Ing. Stránský nebyl poté, co dílo bylo zhotoveno, nikdy přizván, osloven, když probíhala rekonstrukce (v letech 1998 až 1999), když byl most poškozen povodní (v roce 2002), ani když byla zjištěna koroze nosných ocelových kabelů (v roce 2014).

Provedenými důkazy nalézací soud najisto dospěl k závěru, že státní zástupce unesl důkazní břemeno pouze v části, v níž označil tohoto obžalovaného jako osobu, která vyprojektovala stavbu. **V ostatních bodech popisu skutku,** v němž dovozoval státní zástupce pochybení na straně obžalovaného ve stručnosti a zjednodušeně – v detailech popsáno výše – nedodržení tehdy platných norem, neuvedení technologického postupu injektáže, vadné navržení odvětrání kabelových kanálů, vadné navržení uložení kabelů a kanálků, tvrzení, že měl vykonávat autorský dozor, tvrzení, že došlo k nekvalitnímu provedení prací na stavbě a že za tvrzené nekvalitní provedení prací nese odpovědnost, že nekvalitně provedené práce na stavbě byly příčinou nedostatečné ochrany konstrukce, že uvedl, že vlastní konstrukce nepotřebuje údržbu a že tvrzené chyby byly příčinou toho, že ocelová lana nebyla dostatečně chráněna proti korozi a vlivy ve skutku popsanými a že právě v důsledku toho došlo ke zřícení lávky do Vltavy, **však důkazní břemeno neunesl.**

Státní zástupce se nevypořádal s důkazy obhajoby, které nalézací soud podrobně rozvedl v odůvodnění svého rozsudku a které naprosto jednoznačně vyvrátily tvrzení obžaloby. Bylo prokázáno, že obžalovaný Stránský byl v dané době v pozici zaměstnance, který dostal pokyn ke zpracování jednostupňového projektu. Z žádného státním zástupcem předloženého důkazu nebylo ani prokázáno, že by existovala jakákoli příčinná souvislost mezi užitím jednostupňového projektu a pádem lávky. Nalézací soud na základě výsledku svědka správně uzavřel, že

postup injektáže byl stavbařům k dispozici v technické zprávě. Způsob označování odvětrání byl také správný a srozumitelný. Bylo najisto postaveno, že dokumentace betonáže a injektáže nebyla součástí žádného jednostupňového projektu.

S ohledem na dobu, kdy stavba vznikla, zpracování projektu injektáže, předpisu injektáže a technologického předpisu betonáže byla povinnost nikoliv obžalovaného Stráského, zaměstnance n. p. Dopravní stavby, ale n. p. Závod Mosty. Zajištění úplnosti dokumentace pro řádné provedení stavby bylo na bedrech zhotovitele, nikoliv autora díla. Byl to zhotovitel díla, kdo odpovídal za provedení stavby. Provedenými důkazy také bylo vyvráceno tvrzení obžaloby, že by v kanálcích byla nevyplněná místa: způsob injektáže byl správný a byl navržen právě tak, aby kanálky byly injektážní maltou zcela vyplněny. Obžalovaný prof. Ing. Stránský ve shodě se svědkem vysvětlil, že existoval jediný možný způsob kontroly injektáže, ten byl dodržen a tato kontrola svědčila o správně provedené injektáži. Pokud injektážní malta chyběla, z výpovědi dvou svědků lze po právu dovodit, že k tomu mohlo dojít v souvislosti s povodní roku 2002, kdy lávka byla vystavena zatížení, které výrazně přesáhlo normové zatížení, pro které byla navržena.

Tvrzení obžaloby, že obžalovaný Stránský byl pověřen výkonem autorského dozoru, rovněž neobstálo: obžalovaný prof. Ing. Stránský lávku projektoval jako řadový zaměstnanec Projektového střediska Brno národního podniku Dopravní stavby Olomouc na počátku 80. let minulého století. Byl zodpovědným projektantem, nikoliv vedoucím střediska! Na všech výkresech je právě vedoucí střediska podepsán jako ten, kdo prováděl kontrolu projektu. Nejednalo se o první konstrukci tohoto druhu. Dodavatelská firma předpokládala, že bude obdobné lávky stavět, proto byla nová konstrukce posuzována ze statického i dynamického pohledu řadou specializovaných pracovišť v ČSSR. A následně byly obdobné lávky i dále stavěny.

Odvolační soud ve shodě se soudem nalézacím uzavírá, že projekt obžalovaného prof. Ing. Stráského netrpěl vadami tvrzenými obžalobou, že obžalovaný nebyl pověřen výkonem autorského dozoru, že nebylo prokázáno, že stavba měla tvrzené vady, resp. bylo prokázáno, že vady vznikly až poté, co již stavba byla dokončena a sloužila svému účelu, a to jednak kvůli zatížení v době povodně, jednak kvůli nevhodné opravě,

Při opravě v roce 2012 bylo v některých částech nahrazeno až 50 % nosného průřezu staticky nefunkční sanační maltou, a to bez statického posouzení.

Zbytky stavby byly bohužel odstraněny krátce po havárii. Zkorodovaná lana a spára, ve které byl staticky nefunkční sanační beton umístěn na okrajích segmentu po celé výšce průřezu.

především však v důsledku používání posypových solí v rozporu s tím, co obžalovaný prof. Ing. Stráský v projektu uvedl – tj. jasně formulovaný zákaz používání posypových solí.

I při zmíněné povodňové zátěži by stavba úspěšně dále bezpečně sloužila svému účelu, nebýt toho, že v důsledku vadné údržby materiálem projektem zakázaným došlo k odstranění ochranné vrstvy, sůl způsobila korozní proces, který byl po nevhodné opravě uzavřen v díle, což proces koroze urychlilo – to bylo jednoznačně prokázáno výsledkem znaleců. Standardně užívané kontrolní mechanismy přitom s ohledem na typ stavby neumožňovaly včas detekovat, že ke zřícení může dojít brzy.

Z listinných důkazů vztahujících se ke kontrole lávky je nepochybné, že správce zajistil pravidelnou kontrolu a zpráva o stavu lávky se odesílala v pravidelných intervalech. Poslední signál byl přijat krátce před zřícením lávky, aniž by obsahoval varování o blížící se katastrofě. Zásadní a závažné zkrácení životnosti lávky tedy rozhodně nemělo svůj původ v projektu, ale zejména v používání zakázané posypové soli. Obžalovaný prof. Ing. Stráský přitom jako projektant nemohl a nemůže ovlivnit údržbu díla po kolaudaci stavby, ani úpravy a opravy. Pokud nalézací soud uzavřel, že tento obžalovaný vyprojektoval odolnou a bezpečnou nosnou konstrukci, která měla a mohla dlouhodobě sloužit, nepochybil. Významné zkrácení životnosti nemá svůj původ v projektu.

Odvolací soud uzavírá, že, jak se přesvědčil na základě rozsáhlého a pečlivého dokazování, které provedl nalézací soud, není pochyb o tom, že

- lávka byla správně navržena;
- použití posypové soli bylo v projektové dokumentaci výslovně zakázáno;
- hlavní příčinou pádu lávky byla koroze nosné konstrukce, zaviněná dlouhodobou nesprávnou zimní údržbou;
- na zkrácení životnosti díla se spolupodílely i důsledky povodně v roce 2002 a nesprávně, nevhodně navržená a provedená oprava v roce 2012.

Z osvobozujícího rozsudku pro správce Antonína Semeckého

Ani v případě druhého obžalovaného – Ing. Antonína Semeckého – nebylo prokázáno, že by se dopustil jakéhokoli

nedbalostního jednání (ať již v podobě konání, či nekonání), které by zapříčinilo zřícení lávky. Tento obžalovaný musel při správě lávky vycházet z výsledků činnosti jiných odborných subjektů a na ně reagovat, což, jak osvědčily provedené důkazy, náležitě činil.

Z formulace doporučující zevrubné přezkoumání statických poměrů lávky nelze ani náznakem dovodit, že stav (třeba i havarijní) je tak vážný, že lávka není bezpečná k dalšímu provozu. Bylo prokázáno, že odborná doporučení byla bez výjimky respektována. Provedené dokazování svědčí obhajobě Ing. Semeckého, který se vždy řídil doporučeními odborné společnosti, a také dokládá že výstupem provedených zkoušek a sledování nikdy nebylo doporučení na omezení nebo vyloučení provozu lávky!

K jednotlivým státním zástupcem tvrzeným opomenutím na straně obžalovaného Ing. Semeckého lze uzavřít, že tento obžalovaný nepochybil, neboť v souladu se svými povinnostmi zabezpečoval řádné i mimořádné prohlídky, statické i dynamické zkoušky a zejména podrobné periodické sledování smluvní odbornou firmou. Nebylo prokázáno, že by byl nečinný k odborným závěrům a doporučením!

Bylo prokázáno, že lávka byla osazena označením zakazujícím solení. Z provedeného dokazování je zřejmé, že hlavní příčina zhroucení nosné konstrukce tkvěla, jak již bylo opakovaně zmíněno, v mnohaletém nedodržování zákazu použití posypových solí. Nebyl však předložen žádný důkaz, že obžalovaný Semecký věděl, že navzdory umístěnému označení je používán zakázaný posypový materiál, či že by dokonce on k takovému vadnému postupu dal pokyn. Žádný z periodických průzkumů nevedl k doporučení lávku uzavřít či omezit pohyb chodců.

Znalecký posudek FS ČVUT potvrdil, že kontrole stavu lávky byla věnována významně větší pozornost, než je běžné u jiných mostních konstrukcí, a že prohlídky a diagnostika lávky upozorňovaly na blížící se konec životnosti konstrukce (pozn. významně zkrácené v důsledku okolností nezávislých na vůli obou obžalovaných). Nikdy však nebyl závěr zastavit provoz, nýbrž provádět podrobné sledování. To prokazatelně probíhalo a za takového stavu věci nelze u obžalovaného Semeckého dovozovat jakoukoli odpovědnost – ani trestněprávní, ani pracovněprávní.

Pokud špičkové vědecké pracoviště v odborném posudku uzavírá, že v době před kolapsem lávky na základě tehdy zjištěných skutečností nebylo snadné rozhodnout, jak dále postupovat, dovozuje státní zástupce existenci nedbalostního zavinění u Ing. Semeckého neprávem. O stavu lávky směřujícím k jejímu zřícení nevěděl a vědět objektivně nemohl. Míra opatrnosti, kterou po tomto obžalovaném bylo možno po právu požadovat, byla nejen dodržena, ale byla i vyšší. A je nepochybné, že byla dodržena nejen u obž. Ing. Semeckého, ale i u jeho nástupce. Ing. Semecký v době zřízení lávky již devět měsíců funkci vedoucího oddělení mostů TSK nezastával. Ani jeho nástupce neměl důvod učinit důraznější opatření, neboť i on se oprávněně stejně jako obžalovaný spoléhal na závěry odborné firmy.

Provedené důkazy naznačují, že existoval dlouhodobý nedostatek finančních prostředků pro průběžné řešení technických problémů dopravní infrastruktury, který byl umocněn následky, které na dopravní infrastrukturu včetně mostů a lávek měla povodeň z roku 2002.

Existuje i odpovědnost (nikoliv však trestněprávní) politického vedení metropole za to, že dlouhodobě nedostatečně dbalo na vytváření finančních rezerv pro opravy mostů v havarijním stavu. Stavební zákon přitom dříve i nyní činí vždy zodpovědným za udržování stavby v provozuschopném a bezpečném stavu jejího vlastníka. Pokud ten správu svěří jinému subjektu, nezbavuje se zodpovědnosti za to, že bude alokovat dostatečné množství finančních prostředků potřebných pro opravy, zejména mostních staveb v havarijním stavu. Havarijní stav přitom neznamená, jak bylo provedenými důkazy prokázáno, automaticky povinnost stavbu uzavřít!

Listinné důkazy a výpovědi svědků, na které nalézací soud dílem odkazuje, dílem je v odůvodnění cituje, prokazují, že po celou dobu od kolaudace lávky probíhala její údržba včetně běžných a hlavních mostních prohlídek a diagnostiky. Pravomoci Ing. Semeckého při správě byly velmi omezené – nemohl rozhodovat o tom, která z mnoha mostních konstrukcí ve špatném až havarijním stavu se má uzavřít, ani o tom, kam se mají přidělit prostředky na opravy. Tato rozhodnutí spadají do kompetence politického vedení hlavního města.

Odvolací soud se zcela ztotožnil se závěry nalézacího soudu

Nalézací soud neopominul žádný důkaz, jednotlivé důkazy dával do vzájemné souvislosti, dokázal oddělit podstatné skutečnosti od podružných a dospěl ke správným závěrům. Po podání obžaloby dílem sám, dílem z podnětu stran doplňoval dokazování. S ohledem na rozsah a složitost věci je ke cti nalézacího soudu, že nepojal odůvodnění jako kopírování rozsáhlých výpovědí obžalovaných, svědků, znalců, či přepisování obsahu rozsáhlého listinného důkazního materiálu, ale že dokázal věcně, přehledně, srozumitelně a přitom výstižně zdůvodnit, k jakým závěrům dospěl a jak, o které konkrétní důkazy opřel svůj závěr, že ani u jednoho z obžalovaných státní zástupce neprokázal nedbalostní zavinění a že skutečná příčina pádu lávky nebyla ani v projektu zpracovaném prof. Ing. Stráským, ani v nečinnosti obž. Ing. Semeckého.

Soud prokázal, že Trojská lávka byla před 40 lety řádně navržena, a původního projektanta prof. Jiřího Stráského osvobodil.

Argumenty státního zástupce obsažené v podaném odvolání ve světle provedeného dokazování a jeho náležitého zhodnocení nalézacím soudem nemohou obstát. Odvolací soud se ztotožňuje s obsahem vyjádření obou obžalovaných k podanému odvolání. Přesto však odvolací soud považuje za vhodné zdůraznit níže uvedené skutečnosti, které ho přesvědčily, že odvolání státního zástupce není důvodné a že níže uvedené důkazy vyvrací jeho tvrzení o vině obou obžalovaných:

Soudní znalec v oboru Stavebnictví a autorizovaný inženýr v oboru Zkoušení a diagnostika staveb doc. Ing. Jiří Dohnálek, CSc. potvrdil vliv koncentrace chloridů na reálnou korozní rychlost, která je bez působení chloridů 5× až 10× menší, někdy dokonce až 100×. Pokusy ověřující toto tvrzení byly prováděny v akreditované laboratoři za exaktně daných podmínek. Poukázal, že už v roce 2008 byla vizuálně zjištěna dramatická koroze nosných prvků a v roce 2010 byl zjištěn havarijní stav výztuže, kdy byl v některých místech zjištěn 50–60% úbytek výztuže. Jako hlavní příčinu pádu lávky označil mezikrystalickou korozi výztuže. Měl za to, že lávka byla zřejmě v zimě ošetřována solením hned od počátku provozu, že zastavení koroze je v tomto případě nemožné a že jiná varianta, jak se mohly chloridy do konstrukce dostat, není možná.

Znalec doc. Ing. Jaroslav Navrátil, CSc. zdůraznil, že statický výpočet prokázal, že trhliny nemohly vzniknout od provozního zatížení. Potvrdil, že ochrana nosných a předpínacích kabelů byla navržena správně podle tehdejších předpisů. Vypověděl, že při povodni v roce 2002 byla konstrukce lávky zatížena násobným zatížením než normovým. Předpokládané zatížení bylo vypočteno ze sil potřebných pro utržení zábradlí při povodni. Byl přesvědčen, že při této povodni tedy zřejmě došlo k plastické deformaci lávky. Označil opravu v roce 2012 za nešťastnou, neboť při ní byla odebrána velká část průřezu, čímž byla oslabena tlačena část průřezu. Potvrdil, že účinky zatížení v době pádu lávky nemohly vést ke zřícení vyprojektované lávky.

Oba znalci vyvrátili závěry znalce obžaloby a prokázali, že statický výpočet provedený obžalovaným prof. Ing. Stráským byl v naprostém pořádku a že pád lávky nesouvisel s projektem, jehož byl obžalovaný autorem.

Svědci obžaloby, zaměstnanci firmy, která prováděla hlavní prohlídky lávky a zpracovala projektovou dokumentaci opravy

lávky v letech 2012 až 2013, vypověděli, že stav konstrukce před jejím zřícením byl sice velmi špatný, v Česku jsou ale podle nich v provozu i mosty ve stavu havarijním. Stanovení stavu mostní konstrukce a zatřídění do I. až VII. klasifikačního stupně je podle svědka obžaloby subjektivním hodnocením člověka, jenž provádí prohlídku, a může se v praxi stát i to, že se stavba přeřadí z horšího stupně do lepšího. Tito svědci – oba autorizovaní inženýři v oboru Zkoušení a diagnostika staveb – byli toho názoru, že při opravách lávky nebylo nutné kontaktovat jejího původního projektanta, tj. obžalovaného prof. Ing. Stráského.

V průběhu hlavního líčení jim kladl obž. prof. Ing. Stráský četné dotazy a z protokolů je patrné, že pokud neměli věcné argumenty, odpovídali tito svědci obecně, že prohlídky prováděli podle platných norem. Svědek obžaloby, který prováděl poslední hlavní prohlídku lávky v Troji v létě 2017, zjistil prudké a vážné zhoršení stavu lávky a navrhl proto provedení podrobného diagnostického průzkumu lávky. Nenavrhoval tedy její uzavření. Do listopadu 2017 čekal na projednání a schválení svého návrhu. Dříve, než se přistoupilo k jeho realizaci, lávka spadla. **V té době však již obžalovaný Ing. Semecký nebyl vedoucím oddělení mostů a i kdyby byl, z doporučení tohoto svědka by nemohl dovodit, že stav hrozí zřícením a že je nutno lávku uzavřít.**

Svědka – stavbyvedoucí – autorizovaný technik v oboru Mosty a inženýrské konstrukce – řídil původní stavbu lávky na počátku 80. let a i jeho detailní a přesná výpověď svědčila ve prospěch obžalovaného prof. Ing. Stráského.

Argumenty, které přednesl v podaném odvolání státní zástupce, tedy neshledal odvolací soud případnými. Nejednalo se o argumentaci novou, dílem o ni opíral obžaloba již v době, kdy byla podána u nalézacího soudu, dílem ji sděloval v rámci hlavního líčení. Provedené důkazy však tuto argumentaci vyvrací, jak je shrnováno dílem v předchozích odstavcích, dílem v rozboru obsaženém v odůvodnění napadeného rozsudku, které bylo shledáno úplným, správným a nevzbuzujícím jakoukoli pochybnost o tom, že závěr o nevině obou obžalovaných po právu obstojí, neboť odpovídá provedenému dokazování. Odvolání státního zástupce tedy nebylo shledáno důvodným a bylo rozhodnuto o jeho zamítnutí.

Obecné doporučení ze závěrečného a již pravomocného osvobozujícího rozsudku

Městský soud v Praze jako soud odvolací z podnětu podaného odvolání věc přezkoumal a dospěl k závěru, že odvolání státního zástupce důvodné není. V řízení, které předcházelo vyhlášení napadeného rozsudku, nebyly shledány žádné procesní vady. Odvolací soud na úvod obecně konstatoval, že zřícení nosné mostní konstrukce téměř vždy představuje závažnou nehodu. Orgány činné v přípravném řízení trestním jsou vystaveny náročnému úkolu: co nejrychleji zabezpečit místo události, zadokumentovat ho, zabezpečit podklady a co nejdříve umožnit, aby se na místo činu dostavil znalec – jen ve spolupráci s ním a pod jeho odborným dohledem je možno správně zadokumentovat zjištěný stav a nepřehlédnout detaily, které se v době budoucí mohou stát pro posouzení věci zcela zásadními. Následné určení, zda je možno shledat osobní trestní odpovědnost u konkrétních fyzických osob, především

Soud prokázal, že správce Antonín Semecký zajistil pravidelné prohlídky a údržbu Trojské lávky prostřednictvím odborných firem. Žádná z nich nenavrhla její uzavření.

v linii projektant–zhotovitel–vlastník–správce, bylo, je a vždy bude na počátku v rukou orgánů činných v přípravném řízení trestním.

S ohledem na výsledky hlavního líčení považuje odvolací soud za vhodné vyjádřit politování nad tím, že v České republice není stanoven specifický postup v případě takovýchto událostí. Chybí mechanismus, který by garantoval, že bez zbytečného odkladu na místo činu dorazí nikoli jeden, ale skupina odborníků z různých odvětví, z různých oborů a různých specializací tak, aby místo činu bylo náležitým způsobem všestranně odborně zmapováno, zadokumentováno, důkazy zajištěny a zbytky stavby byly odstraněny až poté, co bude najisto díky podrobnému odbornému průzkumu v místě události postaveno, že žádný důkaz, žádný detail nebyl opominut, přehlédnut.

Znalecké zkoumání by tedy rozhodně v takto složitých případech nemělo stát na bedrech jednoho znalce, neboť se téměř vždy jedná o případ zvláště obtížný, vyžadující zvláštní vědecké posouzení: mělo by tedy rozhodně být od prvopočátku svěřeno ústavnímu zkoumání. Ve vyspělých zemích vznikají za tímto účelem odborné komise, protože zkušenost prokázala, že jen tým odborníků je schopen takto náročné případy zkoumat a řešit v celé šíři. Znalec obžaloby přizvaný v přípravném řízení neměl dostatečnou odbornost odpovídat na položené otázky v celém rozsahu – k tomu by byla potřebná součinnost se znalci dalších odborností a specializací, jak zcela správně v průběhu řízení před soudem a ve vyjádření k odvolání uváděl obžalovaný prof. Ing. Stráský. Tvrzení obžaloby postavená na závěrech znalce obžaloby a přejatá do popisu skutkového děje byla vyvrácena znalcem doc. Ing. Jaroslav Navrátil, CSc. a posudkem ČVUT.

V projednávané věci byl před soud postaven jednak autor projektové dokumentace, která byla realizována před více jak třemi desítkami let, jednak zástupce současného vlastníka, resp. správce.

Vybráno z usnesení JUDr. Moniky Křikavové,
předsedkyně Senátu

*Redakčně zkráceno a upraveno.
Celé znění je uveřejněno na zpravy.ckait.cz.*

Foto: Pixabay

Včera, dnes a zítra aneb obnovitelné zdroje energie z pohledu právních předpisů

Od ledna 2023 začínají platit nové právní předpisy, které mají usnadnit umístování a realizaci obnovitelných zdrojů energie. Jak to ale bude s bezpečností těchto instalací? Jak se v této souvislosti mění povinnosti a odpovědnost autorizovaných osob? Přinášíme podrobný výklad k tomu, co platilo do 23. ledna, co bez přechodného období začalo platit od 24. ledna 2023 a co by mělo platit za rok.

Současná energetická krize postavila do popředí otázku využití obnovitelných zdrojů energie (OZE) jako prostředek ke snížení závislosti na dovozu paliv z Ruska a k zajištění energetické bezpečnosti a soběstačnosti ČR. V současném veřejném stavebním právu byla tato problematika upravena poměrně komplikovaně a místy i poněkud nepřehledně. Na tuto skutečnost reagovala vláda ČR v minulém roce přípravou a schválením hned čtyř novel energetického zákona č. 458/2000 Sb. (EZ). Čtvrtá novela energetického zákona, která mění i současný stavební zákon č. 183/2006 Sb. (SZ), byla 14. prosince 2022 schválena v Poslanecké sněmovně, 11. ledna 2023 v Senátu, 18. ledna 2023 podepsána prezidentem a ve Sbírce zákonů publikována 23. ledna pod č. 19/2023 Sb. Účinná začala být bez přechodného období hned následujícího dne, tj. 24. ledna 2023.

Jaká je právní úprava pro umístování a realizaci staveb pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů v SZ a jak se změní po jeho novele? Jakou roli zde hraje čerstvě vyhlášené Nařízení Rady EU 2022/2258 a co v této oblasti přináší nový stavební zákon č. 283/2021 Sb. (NSZ)? Jak to bude s bezpečností instalace těchto staveb? To jsou jistě otázky, kterými je třeba se zabývat nejen z pohledu autorizovaných osob oborů Technologická zařízení staveb nebo Technika prostředí staveb, do jejichž působnosti projektování a odborné vedení těchto staveb patří, ale rovněž i z hlediska dalších subjektů ve výstavbě. Novelizace EZ a SZ si klade za cíl zefektivnit, usnadnit a urychlit povolenací procesy obnovitelných zdrojů energie. ČKAIT se ale obává, že to může být na úkor bezpečnosti předmětných staveb, zejména na zajištění jejich odborné přípravy a realizace.

Současný stavební zákon (SZ) nerozlišoval mezi druhy OZE aneb co platilo do 23. ledna 2023

SZ nerozlišoval mezi jednotlivými druhy OZE a na všechny uplatňoval stejná pravidla. Nebylo tedy rozhodné, zda jde o fotovoltaickou elektrárnu (FVE), větrnou elektrárnu, výrobu plynu nebo tepla z obnovitelných zdrojů energie. Podstatné bylo, zda se jednalo o samostatnou stavbu, nebo součást stávající stavby. OZE jako součást existujících staveb nesměly měnit jejich vzhled.

Pro stavební řízení zahájené podle současného stavebního zákona ve znění platném do 23. ledna 2023 bylo podstatné zejména to, zda realizaci tohoto typu stavby dochází ke vzniku nové, tedy samostatné, stavby či zda má být pouze součástí stávající stavby. V tomto duchu věc definuje i metodická pomůcka Ministerstva pro místní rozvoj ze září 2022 s názvem „Co je potřeba pro umístění, povolení a kolaudaci solárních panelů (FVE)“.

Pro samostatné stavby byl rozhodující jejich výkon – limitem bylo 20 kW

Pokud se u stavby a zařízení pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů jednalo o samostatnou stavbu s charakterem výroby elektřiny (opět s dokončením před nabytím účinnosti, tj. před 24. lednem 2023), pak pro její umístění a realizaci byl rozhodující její instalovaný výkon. Nebylo podstatné, kde byla umístěna (na pozemku, na stavbě). Mohlo jít o solární parky v území i na střeše. Bylo tedy možné, aby výroba energie využívající obnovitelný zdroj byla umístěna i na střeše stavby, avšak nesplňovala by podmínky funkčního propojení. V takovém případě se nejednalo o součást stavby, ale o samostatnou stavbu, konkrétně o tzv. stavbu na stavbě.

Z hlediska umístění pro tuto stavbu s celkovým instalovaným výkonem do 20 kW postačil územní souhlas podle § 96 odst. 2 písm. a) SZ. Takovýto záměr mohl být umístěn pouze v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše, přičemž musel být v souladu s územně plánovací dokumentací (zejména s regulací předmětné plochy v územním plánu). Pro záměr se podle § 96b odst. 1 písm. c) SZ ani nevydávalo závazné stanovisko úřadu územního plánování a soulad záměru s územním plánem posuzoval až do 23. ledna 2023 sám stavební úřad. Záměr každopádně nemohl být umístěn v nezastavěném území.

Samotná realizace stavby pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů s celkovým instalovaným výkonem do 20 kW byla následně zcela ve volném režimu podle § 103 odst. 1 písm. e) bod 9 SZ, což znamená, že se jednalo o stavbu nevyžadující ani stavební povolení, ani ohlášení.

U stavby pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů s celkovým instalovaným výkonem nad 20 kW již pro její umístění bylo potřeba územní rozhodnutí v souladu s § 76 odst. 1 SZ. Tento záměr opět mohl být umístěn pouze v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše a musel být v souladu s územně plánovací dokumentací. Zde již bylo potřeba závazné stanovisko úřadu územního plánování s tím, že ani tento záměr nemohl být umístěn v nezastavěném území. Pro realizaci

výroby elektřiny s instalovaným výkonem nad 20 kW by již bylo potřeba stavební povolení v souladu s § 108 odst. 1 SZ.

Výroba energie jako součást stávající stavby nevyžadovala souhlas, ale nesměl se mimo jiné změnit vzhled stavby

Byla-li stavba pro výrobu energie součástí stavby, šlo pouze o instalaci využívající obnovitelný zdroj energie. U FVE jde typicky o instalaci FV panelů na střechu stavby, obvodový plášť či na pozemek stavby. Důležité bylo, že FV panely jsou se stavbou funkčně spojeny, propojeny elektroinstalací a instalace stavbě primárně slouží k zásobování elektrickou energií.

Pokud byly uvedené podmínky splněny a stavba pro výrobu energie byla součástí stavby, pak samotná instalace byla chápána jako stavební úprava této stavby. Ta pak podle § 79 odst. 5 SZ nevyžadovala ani územní rozhodnutí, ani územní souhlas.

Z hlediska realizace této stavby nebyl rozhodující její celkový instalovaný výkon. Podstatné bylo pouze posouzení, zda se jednalo o stavební úpravu stavby ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) SZ, která nevyžaduje ani stavební povolení, ani souhlas s ohlášením, či nikoliv.

Pokud se mělo jednat o stavební úpravu stavby podle § 103 odst. 1 písm. d) SZ, musely být splněny všechny zde uvedené podmínky, tj. muselo jít o stavební úpravu, kterou se nezasaahuje do nosných konstrukcí stavby, nemění se vzhled stavby ani způsob jejího užívání, která nevyžaduje posouzení vlivů na životní prostředí a její provedení nemůže negativně ovlivnit požární bezpečnost stavby, a nejde o stavební úpravu stavby, která je kulturní památkou.

K takovéto stavební úpravě se pak stavební úřad žádným správním aktem nevyjadřoval. Otázkou je, kdo toto měl posoudit? Jsem toho názoru, že posouzení splnění těchto předpokladů by každopádně měla provádět osoba kvalifikovaná, neboť dopad např. instalace FVE na požární bezpečnost či statiku nemusí být na první pohled zřejmý.

V případě, že některá z podmínek stanovených v § 103 odst. 1 písm. d) SZ nebyla splněna, pak taková stavební úprava vyžadovala stavební povolení nebo ohlášení podle § 103 odst. 2 tohoto zákona.

Schválili nám LEX OZE I aneb co je účinné od 24. ledna 2023

Podle důvodové zprávy novely energetického a současného stavebního zákona, tzv. LEX OZE I, je jejím cílem umožnit jak fyzickým, tak právnickým osobám zajistit energii na pokrytí jejich potřeb, která bude cenově dostupná, bude z národních zdrojů (energetická bezpečnost) a přispěje k dekarbonizaci ekonomiky ČR, resp. EU. Novela má snížit administrativní požadavky pro výstavbu a provoz OZE a zefektivnit procesy na úrovni státní a veřejné správy.

Dosavadní právní prostředí nedostatečně reagovalo na potenciál využívání OZE pro pokrytí vlastní spotřeby elektřiny, a to i podnikatelskými subjekty nebo společenstvím bytových jednotek nebo družstev. Nastavenými podmínkami se takové subjekty musely stát licencovanými subjekty, tzn. subjekty podnikajícími na trhu s energií, i přestože jejich hlavní motivací byla „samovýroba“, nikoli podnikání v energetice. Doba povolení řízení u instalací FVE jako součásti stavby trvá 6–8 měsíců, někde i déle. U výroben FVE jakožto samostatných staveb trvá získání povolení včetně územního rozhodnutí více než jeden rok (nejčastějším důvodem jsou požadavky dotčených orgánů při vydávání závazných stanovisek). Taková délka je problematická i z pohledu nastavených podmínek v některých dotačních titulech.

Na všechny tyto skutečnosti se novela snaží reagovat, přičemž ve své první části řeší změny na úseku energetického zákona, v druhé pak na úseku stavebního řádu. V legislativním procesu nakonec nebylo vyhověno žádosti předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR o projednání novely ve zkráceném jednání, což způsobuje zpoždění aplikace tohoto zákona v praxi. Účinnost novely je i přesto s ohledem na vrcholící energetickou krizi navrhována v co nejkratším termínu, tedy dnem následujícím po dni jejího vyhlášení ve Sbírce zákonů. Novela byla ve Sbírce zákonů publikována 23. ledna pod č. 19/2023 Sb. a účinností nabyla den poté, tj. 24. ledna 2023.

Změny EZ – pro vlastní potřebu není třeba licence až do výkonu 50 kW

Ustanovení § 3 odst. 3 EZ v novelizované podobě uvádí, že podnikat v energetických odvětvích na území České republiky je za podmínek stanovených tímto zákonem možné pouze na základě licence udělené Energetickým regulačním úřadem.

Licence se dále vyžaduje na výrobu elektřiny ve výrobních elektřinách s instalovaným výkonem 10 kW, určené pro vlastní spotřebu zákazníka, **pokud je výrobní propojena s přenosovou soustavou nebo s distribuční soustavou, nebo na výrobu elektřiny vyrobenou ve výrobních elektřinách s instalovaným výkonem do 50 kW včetně**, určené pro vlastní spotřebu zákazníka, **pokud je ve stejném odběrném místě připojena jiná výrobní elektřina držitele licence.**

Zde novela navrhuje zvýšit hranici výkonu výrobní elektřiny, kdy se vyžaduje licence na výrobu elektřiny od Energetického regulačního úřadu ve vazbě na vymezení podnikání v energetických odvětvích, a to z hodnoty 10 kW na hodnotu 50 kW.

V § 23 odst. 3 novelizovaného EZ se pod písm. s) zavádí nová povinnost výrobcům elektřiny z malých elektráren, která

souvisí s tím, že tyto výrobní zdroje nově nemají podléhat stavebnímu povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu. Toto ustanovení ukládá výrobcům elektřiny povinnost splnit požadavky na bezpečnou instalaci v případě výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie s instalovaným výkonem do 50 kW připojených k distribuční soustavě, které nevyžadují stavební povolení ani ohlášení podle stavebního zákona.

Obdobná povinnost je stanovena i novelizovaným zněním § 28 EZ pro zákazníka provozujícího výrobu elektřiny s instalovaným výkonem do 50 kW připojenou k distribuční soustavě.

Ve vazbě na tuto novou povinnost novela zavádí v § 98a odst. 1 EZ nové písm. j), které zmocňuje Ministerstvo průmyslu a obchodu upravit v prováděcím právním předpisu požadavky na bezpečnou instalaci v případě výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie s instalovaným výkonem do 50 kW. Na vydání vyhlášky k energetickému zákonu týkající se bezpečnosti instalací se při přípravě novely shodli zástupci Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva vnitra, konkrétně Hasičského záchranného sboru.

Změny SZ – stavby ve volném režimu až do výkonu do 50 kW

Novela přináší v § 79 odst. 2 SZ, kde jsou uvedeny záměry, které nevyžadují ani rozhodnutí o umístění stavby, ani územní souhlas, nové písm. v). Zde je stanoveno, že za takovouto stavbu v tzv. volném režimu budou nově považovány také stavby pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů s celkovým instalovaným výkonem do 50 kW, pokud jsou v souladu s územně plánovací dokumentací, s výjimkou stavby vodního díla, kulturní památky a stavby ve zvláště chráněném území, památkové rezervaci nebo památkové zóně.

U těchto samostatných staveb tedy nově nebude nutné žádné posouzení ze strany stavebního úřadu. Nebude tak nutný ani územní souhlas, který je podle současné právní úpravy vyžadován u staveb pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů s instalovaným výkonem do 20 kW.

Co se týče staveb uvedených v § 79 odst. 2 písm. v) SZ, pokud se nachází ve zvláště chráněném území, památkové rezervaci nebo památkové zóně, budou pro svoji realizaci vyžadovat pouze ohlášení stavebnímu úřadu, nikoliv stavební povolení, neboť jsou nově uvedeny ve výčtu jednoduchých staveb pod § 104 odst. 1 písm. l) tohoto zákona, u kterých postačí ohlášení. Z hlediska umístění pak pro tyto stavby postačí vydání územního souhlasu podle § 96 odst. 2 písm. b) SZ. Pro tento typ výrobní elektřiny může být případně ze strany stavebního úřadu vydán i společný souhlas ve smyslu § 96a zákona,

který nahrazuje jak územní souhlas, tak souhlas s ohlášením, za předpokladu, že si o to stavebník požádá.

Tyto záměry instalace OZE nemohou být umístovány v nezastavěném území

Dále novela v SZ doplňuje do § 103 odst. 1 nové písm. e), které stanoví speciální podmínky stavebních úprav v případě instalací využívajících obnovitelný zdroj energie (součást stavby). Je třeba znovu upozornit, že záměry uvedené v § 103 SZ nevyžadují stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu a v souladu s § 79 odst. 5 tohoto zákona ani územní rozhodnutí, ani územní souhlas. Stavební úřad se tedy k takovéto stavbě nebude vůbec vyjadřovat.

Pod písm. e) jsou nově pod tzv. stavby volného režimu zařazeny stavební úpravy nezbytné pro instalaci využívající obnovitelný zdroj energie s celkovým instalovaným výkonem do 50 kW, pokud se jimi nezasahuje do nosných konstrukcí stavby, nemění se způsob užívání stavby, nevyžaduje se posouzení vlivů na životní prostředí, jsou splněny podmínky požární bezpečnosti podle právního předpisu upravujícího požadavky na bezpečnou instalaci výroben elektřiny, a nejde o stavební úpravy stavby, která je kulturní památkou.

Podle nové úpravy se tak již nebude posuzovat podmínka, že se nesmí měnit vzhled stavby. Jednalo se o podmínku, která v praxi u stavebních úřadů působila poměrně velké aplikační problémy a nejednou se stávalo, že její splnění bylo u různých stavebních úřadů u obdobných záměrů posuzováno rozdílně, což je nežádoucí. Namísto podmínky, že stavební úprava nesmí negativně ovlivnit požární bezpečnost stavby, je dále nově stanoveno, že musí být splněny podmínky bezpečnosti instalace podle prováděcího předpisu. Dochází zde tedy k odkazu na splnění podmínek bezpečné instalace podle výše zmiňované vyhlášky MPO.

Jsem však toho názoru, že posouzení splnění uvedených podmínek stavebníkem nelze zjednodušit pouze odkazem na prováděcí právní předpis MPO. Aby se jednalo skutečně

o bezpečnou instalaci, domnívám se, že je věc potřeba konzultovat s autorizovanou osobou, ať již z pozice zpracovatele příslušné dokumentace, či stavbyvedoucího. Takto by měly být splněny předpoklady pro to, aby se stavebník vyvaroval možných rizik. K nim patří především montáže bez odpovídající projektové dokumentace nebo neodborné instalace. Obě může vést k řadě problémů, z nichž nejzásadnější je nejen dodatečné zatížení nosných konstrukcí, ale i zvýšené riziko požárů či zkomplikování hasičského zásahu. ČKAIT doporučuje, aby v případě, že energetická zařízení s instalovaným výkonem do 50 kW nebudou podléhat povolení stavebního úřadu, byla zajištěna povinnost jejich odborné přípravy a realizace. Příprava i instalace FVE by měly být svěřovány výhradně certifikovaným a osvědčeným společnostem. I přesto, že to může ovlivnit délku i konečnou cenu instalace.

Všechny stavby OZE se dokončí podle novely

Závěrem je k této novele nutné podotknout, že nemá přechodná ustanovení. V tomto případě se postupy a řízení zahájené přede dnem nabytí účinnosti novely dokončí již podle současného stavebního zákona v novelizovaném znění. Znamená to tedy, že pokud bude například u stavebního úřadu podáno oznámení na samostatnou stavbu výroby elektřiny s celkovým instalovaným výkonem do 20 kW a stavební úřad nevydá územní souhlas do nabytí účinnosti této novely, pak již územní souhlas na tuto stavbu nebude podle novelizovaného znění třeba. Obdobně například ve vztahu k žádosti o vydání územního rozhodnutí na samostatnou stavbu výroby elektřiny s výkonem do 50 kW bude platit, že pokud bude u stavebního úřadu podána žádost o vydání územního rozhodnutí kupříkladu 1. prosince 2022 a stavební úřad nevydá výsledné rozhodnutí ve věci do dne nabytí účinnosti novely, tj. do 24. ledna, pak už taková stavba nebude z hlediska umístění vyžadovat žádné rozhodnutí. Stavební úřad by měl vedené řízení zastavit z důvodu, že se žádost stala bezpředmětnou. Stejným způsobem by se posuzovaly i stavební úpravy na výrobu elektřiny do 50 kW, pokud se jedná o součást stavby.

Novela nového stavebního zákona aneb co bude platit od 1. července 2023, resp. 1. července 2024

Prozatím není navrhovaná novela nového stavebního zákona plně v souladu s nyní schváleným LEX OZE I. Rozdíly jsou u OZE jako součástí stavby. Komora zároveň doporučuje, aby zákonodárci definovali, jakým způsobem bude zaručena bezpečná instalace.

Novela NSZ navrhuje upravit ustanovení přílohy č. 1 odst. 1 písm. a) bodu 25 tak, že za drobnou stavbu bude považována stavba OZE s celkovým instalovaným výkonem do 50 kW, výjma záměrů povolovaných jiným stavebním úřadem.

U samostatné stavby OZE s výkonem do 50 kW by tedy nebylo potřeba povolení, nad tento výkon již ano. Napříč právním řádem tak dochází ke sjednocení hranice instalovaného výkonu na 50 kW, po jejímž překročení je nutné nejen posouzení ze strany stavebního úřadu, ale je také potřebná licence podle EZ.

Novela však prozatím opomíjí řešení této problematiky u OZE jako součástí stavby, kdy je instalace takovéto stavby vnímána jako stavební úprava. Aby nebylo potřeba povolení, musí být splněny stále stejné podmínky stanovené v příloze č. 1 odst. 1 písm. e), jak bylo stanoveno výše. Je více než žádoucí, aby na tuto problematiku bylo v procesu novelizace také pamatováno a podmínky stavebních úprav u OZE nevyžadujících povolení byly nastaveny stejně, jak je nyní přináší LEX OZE I. Ovšem s tím, že bude zajištěna jejich bezpečná instalace ve smyslu požadavků ČKAIT.

Vyhrazené stavby podle druhu OZE

Novelou NSZ taktéž poprvé dochází k rozdělení obnovitelných zdrojů energie podle jednotlivých druhů. Za vyhrazené stavby, které spadají do působnosti Specializovaného a odvolacího stavebního úřadu, jsou v příloze č. 3 písm. o) nově navrhovány výroby z obnovitelných zdrojů energie s výjimkou vodních děl, a to

- výroba elektřiny využívající energii slunečního záření s celkovým instalovaným výkonem výroby elektřiny nad 5 MW,
- výroba elektřiny s celkovým instalovaným elektrickým výkonem nad 1 MW, nejde-li o výrobu elektřiny podle bodu 1,
- výroba plynu z OZE s celkovým instalovaným výkonem nad 1 MW ekvivalentu elektrického výkonu,
- výroba tepla z OZE s celkovým instalovaným tepelným příkonem výroby tepla nad 10 MW,
- zařízení na energetické využívání odpadů.

Tyto výroby tedy bude v první instanci pro území celé České republiky povolovat Specializovaný a odvolací stavební úřad. Povolení na výroby z OZE neuvedené v příloze č. 3 NSZ pak bude podle novelizovaného znění § 34 písm. a) bod 2 NSZ vydávat krajský stavební úřad.

Nový stavební zákon aneb co by mohlo platit, kdyby se neschválila nyní projednávaná novela nového stavebního zákona

Toto vysvětlení přinášíme pro případ, že by z nějakého důvodu nebyla schválena nyní projednávaná novela nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb. (NSZ). Z praktického pohledu totiž nedává smysl, aby tato právní úprava vešla v účinnost. Pokud nyní LEX OZE I právní úpravu týkající se umístování a provádění staveb pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů zjednodušuje, je neúčelné, aby se účinností NSZ právní úprava této problematiky opětovně zpřísnila. Na tuto situaci mj. reaguje i v současné době projednávaná věcná novela NSZ.

Podrobnosti jsou uveřejněny v digitální podobě článku na zpravy.ckait.cz

A k tomu máme ještě evropské Nařízení OZE, které překvapivě platí již od 30. prosince 2022

Dne 30. prosince 2022 vstoupilo v platnost Nařízení Rady (EU) 2022/2257 ze dne 22. prosince 2022, kterým se stanoví právní rámec pro urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů (Nařízení OZE). Toto nařízení, které se přímo dotýká OZE, bylo poměrně překvapujícím, neboť o něm nepanovala větší povědomost a na jeho nyníjší aplikaci se reaguje poněkud rozpačitě.

Původně byla plánována především revize směrnice Evropského parlamentu a Rady o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů. V nedávné době byl zveřejněn záměr EU některé instituty plánované směrnicí zavést formou nařízení okamžitě.

Je nutné zdůraznit, že nařízení jako akt evropského práva je pro členské státy závazné a přímo použitelné. Má aplikační přednost a bezprostřední působnost, tzn. že platí v každém členském státě přímo, bez prováděcího vnitrostátního aktu. **Datem vstoupení v platnost se tak uvedené Nařízení OZE stalo právně závazné i pro Českou republiku a má přednost i před českými zákony, které by právní úpravu uvedenou v tomto nařízení stanovovaly jinak.**

Primárním důvodem pro přijetí tohoto nařízení byla v něm uvedená skutečnost, že rychlé zavedení obnovitelných zdrojů energie může pomoci zmírnit dopady současné energetické krize tím, že bude chránit před kroky Ruska. Energie z obnovitelných zdrojů může významně posílit bezpečnost dodávek v Unii, sníží nestabilitu na trhu a ceny energie. **Platnost Nařízení OZE je omezena na 18 měsíců s doložkou o přezkumu, která v případě potřeby Komisi umožní, aby navrhla jeho platnost prodloužit.**

Nařízení OZE se vztahuje na všechny povolovací postupy, jež byly zahájeny v době použitelnosti tohoto nařízení, tedy od 30. prosince 2022. Nařízení v čl. 1 rovněž stanoví, že členské státy mohou toto nařízení použít také na povolovací postupy, v nichž nebylo vydáno konečné rozhodnutí před 30. prosincem 2022, zkracuje-li se tím povolovací postup a jsou-li zachována dříve nabytá práva stran. Aplikace nařízení na postupy, které byly zahájeny před 30. prosincem 2022 a nebyly k tomuto datu ještě ukončeny, je tedy dána pouze jako možnost, nikoliv jako povinnost, a dá se předpokládat, že správní orgány nebudou chtít této možnosti využít. Každopádně **na žádosti podané ke stavebnímu úřadu od 30. prosince 2022 toto nařízení plně dopadá a do doby nabytí účinnosti českého LEX OZE I má dokonce aplikační přednost před stavebním zákonem, co se FVE týče.**

Domněnka převažujícího veřejného zájmu

V článku 3 zavádí Nařízení OZE vyvratitelnou domněnku, že u projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů existuje převažující veřejný zájem a že tyto projekty slouží veřejnému zdraví a bezpečnosti pro účely příslušných právních předpisů EU v oblasti životního prostředí. Výjimku tvoří případy, kdy existují jasné důkazy o tom, že dané projekty mají významné

nepříznivé účinky na životní prostředí, které nelze zmírnit nebo kompenzovat. Tímto ustanovením má dojít k usnadnění výstavby OZE zejména ve vztahu k ochraně rostlinných a živočišných druhů a stanovišť dle evropských směrnic.

Článek 4 Nařízení OZE se pak věnuje urychlení povolovacího postupu pro instalaci solárních energetických zařízení. Těmi se rozumí zařízení, která přeměňují energii ze slunce na tepelnou nebo elektrickou energii, včetně solárních termálních a solárních fotovoltaických zařízení.

Solární energetická zařízení o výkonu 50 kW nebo nižším se považuje za povolené, pokud se úřad do 1 měsíce nevyjádří

Článek 4 odst. 3 tohoto nařízení konkrétně uvádí, že v případě povolovacího postupu týkajícího se **instalace solárních energetických zařízení**, včetně samospotřebitelů energie z obnovitelných zdrojů, **o výkonu 50 kW nebo nižším se povolení považuje za udělené v případě, že příslušné orgány nebo subjekty neodpověděly do jednoho měsíce od podání žádosti**, a to za předpokladu, že výkon solárního energetického zařízení nepřekračuje stávající kapacitu připojení k distribuční soustavě.

Prakticky to tedy znamená, že pokud by český LEX OZE I, který nově zařazuje tyto výrobní energie s instalovaným výkonem do 50 kW za splnění stanovených podmínek do staveb tzv. volného režimu, nabyl účinnosti až 31. ledna 2023 či později, může se u žádostí na stavby FVE, které nyní vyžadují pro své umístění a realizaci správní akt stavebního úřadu, uplatnit **fikce správního tichého souhlasu (tedy fikce povolení)**. Např. mohlo dojít k tomu, že 30. prosince 2022 by byla na stavební úřad podána žádost o vydání územního rozhodnutí na FVE s instalovaným výkonem do 50 kW jako samostatnou stavbu, pokud by stavební úřad na tuto žádost do měsíce (tedy do 30. ledna 2023) neodpověděl, došlo by k fikci povolení na tuto stavbu.

Stavební úřad by podle Nařízení OZE mohl takovou žádost do jednoho měsíce od jejího podání rovněž zamítnout z důvodů souvisejících s bezpečností, stabilitou a spolehlivostí soustavy. Pokud by však na žádost ve lhůtě do jednoho měsíce vůbec neodpověděl, považuje se povolení za udělené.

Lex OZE I však nabyl účinnosti dříve než 31. ledna 2023 a k uvedené situaci nedojde, protože novela automaticky vylučuje tyto stavby z potřeby získat pro své umístění a realizaci rozhodnutí či opatření stavebního úřadu a stanoví tedy ještě rychlejší možnost pro realizaci FVE s výkonem do 50 kW než samotné Nařízení OZE. Jak bylo uvedeno výše, nová právní úprava LEX OZE I by se pak vztahovala i na řízení a postupy, které nebyly k datu účinnosti novely dokončeny. Ve vztahu ke zmíněným stavbám již žádné posouzení stavebního úřadu není třeba.

Pro zbývající solární energetická zařízení platí lhůta 3 měsíce

Ve vztahu k dalším solárním energetickým zařízením stanoví článek 4 odst. 1 Nařízení OZE, že **postup pro instalaci solárních energetických zařízení a společně umístěných zařízení pro skladování energie**, včetně zařízení na výrobu solární

energie integrovaných do budov a zařízení pro solární energii na střechách, do stávajících nebo budoucích umělých staveb, s výjimkou umělých vodních ploch, **nepřekročí tři měsíce**, a to za podmínky, že hlavním cílem těchto staveb není výroba solární energie.

Nařízení ve svých úvodních ustanoveních k této problematice podává výklad, že maximální lhůta v případech povolovacího postupu pro instalaci solárního energetického zařízení a s ním spojeného skladování a připojení k soustavě ve stávajících nebo budoucích umělých stavbách vytvořených pro jiné účely, než je výroba solární energie, by měla činit tři měsíce. Nařízení tedy přináší úpravu lhůty pro vydání povolení na tuto stavbu, současně k ní však v úvodním výkladu uvádí, že délka lhůty by měla, nikoliv ovšem musela, činit tři měsíce. Dá se bohužel přepokládat, že s tímto odůvodněním nebudou povolení na tyto stavby ve lhůtě tří měsíců vždy vydávána.

Pro tepelná čerpadla platí úřední lhůta 1 měsíc. Tříměsíční lhůtu mají jen zemní zdroje

Nařízení OZE stanoví v článku 7 podmínky pro urychlení zavádění tepelných čerpadel. **Povolovací postup pro instalaci tepelných čerpadel s maximálním elektrickým výkonem nižším než 50 MW nesmí překročit jeden měsíc, a v případě tepelných čerpadel se zemním zdrojem nesmí překročit tři měsíce.**

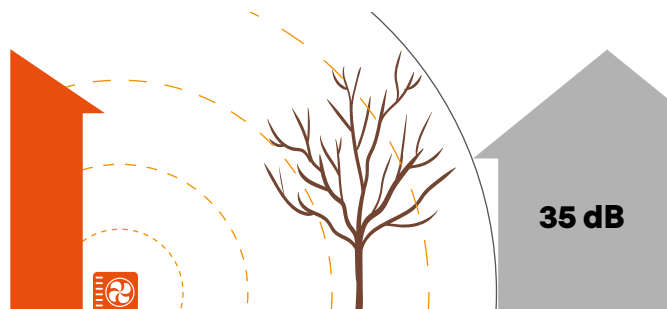
Nařízení ve svých úvodních ustanoveních k problematice tepelných čerpadel stanoví, že jejich technologie je klíčová pro využití OZE z okolního prostředí, včetně čistění odpadních vod a geotermální energie, k vytápění a chlazení. Tepelná čerpadla rovněž umožňují využití odpadního tepla a chladu. Rychlé zavádění tepelných čerpadel, které mobilizuje nedostatečně využívané OZE, jako je energie z okolního prostředí, geotermální energie a odpadní teplo z průmyslových terciárních odvětví, včetně datových center, umožňuje nahradit kotle na zemní plyn a jiná fosilní paliva zařízeními na vytápění z OZE a zároveň zvyšuje energetickou účinnost. Tím se urychlí snižování využívání plynu pro dodávky tepla, a to jak v budovách, tak v průmyslu. S cílem urychlit instalaci a používání tepelných čerpadel je vhodné zavést pro tato zařízení cílené kratší povolovací postupy, včetně zjednodušeného postupu pro připojení menších tepelných čerpadel k elektroenergetické soustavě, napanují-li obavy ohledně bezpečnosti, nejsou-li zapotřebí další práce pro připojení k soustavě a nevykazují-li prvky systému technickou nekompatibilitu, ledaže by vnitrostátní předpisy žádný takový postup nevyžadovaly.

Z tohoto výkladu je zřejmé, že lhůty pro povolovací postup pro instalaci tepelných čerpadel jsou Nařízením OZE stanoveny striktně a normativně jako lhůty maximální a překročeny být nesmí. Jak to však bude s aplikací Nařízení OZE v praxi, zůstává otázkou. Pro pokud možno bezproblémový výkon nařízení je zapotřebí pokračovat v nastaveném trendu digitalizace a zajistit na stavebních úřadech dostatečnou personální a technickou kapacitu.

JUDr. Eva Kuzmová
členka Legislativní komise ČKAIT

Metodická pomůcka MMR pro využití tepelných čerpadel vzduch/voda

Tepelné čerpadlo je vždy stacionárním zdrojem hluku ve smyslu nařízení vlády o dodržování hygienických limitů, a to i po nabytí účinnosti LEX OZE I. Je třeba si uvědomit, že i když instalace tepelného čerpadla již není předmětem posouzení ze strany stavebního úřadu, nezabývá tato skutečnost vlastníka odpovědností za plnění hygienických limitů hluku a šetrnosti k sousedství podle občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.

Tepelné čerpadlo by mělo být umístěno tak, aby jeho hladina akustického tlaku nepřesahovala povolenou hodnotu 35 dB(A) v noci a 40 dB ve dne v chráněném prostoru.

Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví vydalo v prosinci 2022 metodickou pomůcku k jednotnému postupu při umísťování, povolování a užívání tepelných čerpadel typu vzduch/voda jako jednoho z typů obnovitelných zdrojů energie ve smyslu stavebního zákona (č. 183/2006 Sb.) a zákona o ochraně veřejného zdraví (č. 258/2000 Sb.). Jde o pomůcku odpovídající právní úpravě současného stavebního zákona ve znění do konce ledna, tedy před nabytím účinnosti jeho novely, která má pracovní název LEX OZE I. Vybíráme z ní informace, které jsou podstatné při umísťování tepelných čerpadel i za současné právní situace.

Tepelné čerpadlo je výrobek a zdroj hluku

Tepelné čerpadlo (TČ), zejména typu vzduch/voda, je výrobek ve smyslu zákona o technických požadavcích na výrobky (č. 22/1997 Sb.) a jeho instalace není předmětem územního ani stavebního řízení (stejně jako v případě vzduchotechniky, satelitu aj.).

Jakýkoliv výrobek ve smyslu zákona č. 22/1997 Sb. však musí plnit legislativní požadavky pro uvedení na trh v ČR. Vlastníkovi tepelného čerpadla (provozovateli zdroje hluku) náleží také plnění požadavků dle zákona č. 258/2000 Sb., tj. dodržování hygienických limitů hluku podle nařízení vlády o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací (NV č. 272/2011 Sb.).

Pokud se má tepelné čerpadlo stát součástí nové stavby, pak se tato stavba umísťuje, povoluje a kolauduje stejně jako kterákoliv jiná stavba. Skutečnost, že její součástí má být tepelné čerpadlo, na situaci nic nemění. Jedním z podkladů k posouzení stavebním úřadem může být také závazné stanovisko příslušné krajské hygienické stanice, nebo Hygienické stanice hl. m. Prahy, která celý stavební záměr posoudí z pohledu své kompetence. V tomto ohledu se nic nemění ani po nabytí účinnosti LEX OZE I.

Pokud se jedná o dodatečnou instalaci tepelného čerpadla na stávající stavbu, jde ve smyslu stavebního zákona o stavební úpravu. Stavební úpravou jsou pouze stavební zásahy při instalaci TČ, nikoli samotné tepelné čerpadlo.

Po nabytí účinnosti LEX OZE I se v případě instalace tepelného čerpadla jako součásti stávající stavby bude jednat o stavební úpravu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) stavebního zákona. Takováto instalace tedy bude ve volném režimu a nebude vyžadovat žádný akt od stavebního úřadu za splnění všech níže uvedených podmínek. U stavebních úprav nezbytných pro instalaci využívající obnovitelný zdroj energie s celkovým instalovaným výkonem do 50 kW budou tyto podmínky následující:

- úpravami se nezasahuje do nosných konstrukcí stavby,
- nemění se způsob užívání stavby,
- nevyžadují posouzení vlivů na životní prostředí,
- splňují podmínky zejména požární bezpečnosti podle právního předpisu upravujícího požadavky na bezpečnou instalaci výroben elektřiny,
- nejde o stavební úpravy stavby, která je kulturní památkou.

Pokud některá z podmínek splněna nebude, budou tyto stavební úpravy staveb vyžadovat buď ohlášení, nebo povolení.

Závěr: tepelné čerpadlo nesmí obtěžovat sousedy hlukem

Je povinností stavebníka ve smyslu § 152 stavebního zákona při provádění staveb, včetně těch osvobozených z povolovacích postupů stavebními úřady, mít na zřeteli zejména ochranu života a zdraví osob a být šetrný k sousedství. A každý vlastník stavby vč. zařízení, tzn. včetně TČ, je dle § 154 stavebního zákona povinen stavbu (zařízení) udržovat po celou dobu její existence v řádném stavu, tj. ve smyslu odpovědnosti za bezvadný chod TČ a dodržování hygienických limitů hluku dle nařízení vlády č. 272/2011 Sb.

Podnět na možné nedodržení hygienických limitů hluku dle nařízení vlády č. 272/2011 Sb. spadá do kompetence krajských hygienických stanic a Hygienické stanice hl. m. Prahy.

U již pravomocně ukončených řízení stavební úřad postupuje v souladu s podmínkami vydaných rozhodnutí. Pokud stanovil podmínky, musí být dodrženy, neboť pravomocné rozhodnutí je závazné jak pro účastníky, tak pro všechny správní orgány (postupem dle § 73 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů).

Metodická pomůcka k jednotnému postupu při umísťování, povolování a užívání tepelných čerpadel typu vzduch/voda je umístěna na www.profesis.cz a www.mmr.cz

Fotovoltaika na střechách z pohledu statika

S dotazy na instalaci fotovoltaických elektráren na střechy jsem se začal setkávat ve zvýšené míře v závěru roku 2022 jako předseda oblasti a také při práci v projektové a statické kanceláři. Většina dotazů je směřována na statický posudek střechy pro osazení fotovoltaických zařízení. Vzhledem k trendu podpory technických a ekologických opatření směřujícímu k úsporám energií je třeba se tomuto problému podrobně věnovat.

Z pohledu stavebního inženýra je nutné při hodnocení problematiky osazování fotovoltaických zařízení na střechy budov vzít v úvahu určité skutečnosti. Zcela zásadní je, zda se jedná o instalaci na novou, právě projektovanou střechu, nebo na střechu již dokončené stavby. U nové stavby můžeme stavební konstrukci střechy navrhnout a dimenzovat na potřebné účinky v rámci zpracování projektové dokumentace.

Stavba byla projektována a realizována v určité době, za platnosti tehdejších předpisů a norem. To se týká jak jejího stavebního provedení, tak i velikosti případných na střechu uvažovaných zatížení. Proto se při posuzování vhodnosti střechy musíme soustředit na několik faktorů. Tím prvním je velikost, typ, sklon, uložení a ukotvení vlastního fotovoltaického zařízení. Dalším jsou podklady o stavbě, zejména původní konstrukční výkresy, popřípadě dochované statické výpočty a technické zprávy. Zde je třeba konstatovat, že ne u všech staveb máme tyto podklady k dispozici. Důležité jsou také údaje z dříve platných norem a jejich porovnání s dnešními postupy. Nelze opomenout fyzický stav stavby a její nosné konstrukce, především pak prověření projevů jejího stáří, úprav či případné degradace a poškození. Posledním faktorem jsou důsledky instalace nového zařízení na střechu, které se prokazují právě požadovaným statickým výpočtem nebo posudkem. Pokud tedy uvedené informace shrneme, bude rozhodovat návrh zařízení, místo a provedení střechy a působící zatížení.

Současné normy jsou přísnější, nelze počítat jen s hmotností FVE

Ze zkušeností z práce v kanceláři je možné říci, že při posuzování dokončených střech vycházejí lépe ty sklonité s krovky. Zde bývá problematickou konstrukcí většinou pouze vaznice. Jinak je tomu ale u plochých střech a lehkých střešních pláštů hal. Dříve prováděné střechy byly totiž navrhovány pouze na účinky klimatických zatížení sněhem a větrem. Víc nebylo potřeba, návrh byl takto ekonomický. Dnešní normou stanovené hodnoty těchto zatížení jsou ale vyšší, než byly ty původní. U sněhu je to nejméně 18 % navíc a u větru více. Tím vzniká již základní nesoulad při návrhu instalace zařízení. Sníh zatěžuje více střechu, vítr působí opačně větším sáním. Tato zatížení nelze pro osazování fotovoltaických zařízení zanedbat nebo omezit. I když vlastní hmotnost fotovoltaických panelů nebo panelů s nosnými rámy se jeví jako nízká, tj. 0,15 až 0,35 kN/m², nelze tyto hodnoty chápat jinak než jako další přetížení střechy. Umístění fotovoltaických zařízení na střechu vyvolá ještě další účinky, které zde nechci podrobně rozebírat. Jde například o soustředění tíhy zařízení do několika míst střechy, jeho ukotvení, možnost návějí sněhu, montážní zatížení a působení větru na šikmé plochy panelů.

FVE se záměrně přitěžuje kvůli větru

A ještě o jednom paradoxu instalace FVE bych se chtěl zmínit. Je to přitěžování konstrukce fotovoltaických zařízení na střechu. Pro přitížení jsou používány betonové desky nebo nádržky vyplněné pískem. Zařízení je pouze položeno na krytině nebo střešním násypu a zmíněné prvky ho mají stabilizovat proti větru. Vše by bylo v pořádku, pokud by střecha tuto tíhu navíc byla schopna přenést. Setkávám se však s případy, kdy takové přitížení vyčerpává velkou část nosnosti střechy. Posouzení všech těchto účinků by mělo být součástí statického posudku.

Instalace FVE není tak jednoduchá, jak se může zdát

Smyslem tohoto článku je upozornění, že instalace fotovoltaických panelů není tak jednoduchá, jak se někdy předpokládá. Bohužel platí, že samotný projektový návrh firem specializovaných na fotovoltaiku nepostačuje. Pořízovatel fotovoltaického zařízení se často domnívá, že posouzení vhodnosti střechy je již dodavatelem vyřešeno nebo že není důležité se jím zabývat. To je zásadní neznalost. Instalaci je třeba řešit celkově. Na druhou stranu nechceme vytvářet dojem, že pořízení fotovoltaických zařízení je komplikovaný problém. Je třeba tyto instalace podporovat. Návrh nebo statické ověření stavební konstrukce ale musí odborně proběhnout.

Nová samostatná konstrukce znamená další náklady

Pokud nosnost střechy nevychází, je potřeba navrhnout pro zařízení samostatnou konstrukci. Při všech těchto pracích je nutná účast autorizovaných osob. Zároveň je vhodné zvýšit informovanost stavebníků a dotčených orgánů. A to i proto, že instalace fotovoltaických zařízení, navíc s podstatně zvýšeným výkonem, brzy nebudou vyžadovat stavební povolení.

Ing. Luděk Vejvara, Ph.D.
statik a předseda oblasti Plzeň

Komentář ČKAIT ke zjednodušenému programu Nová zelená úsporám Light

Předseda ČKAIT napsal v polovině prosince 2022 ministrovi životního prostředí, Ing. Marianu Jurečkovi, dopis, v němž varuje před neodborným návrhem a neodbornou realizací úsporných energetických opatření financně podporovaných státem v rámci programu Nová zelená úsporám Light. Zde přinášíme výňatek z dopisu, na nějž Komora zatím neobdržela odpověď.

S ohledem na řešení postupujícího nedostatku plynu a dalších fosilních paliv, jenž možná předznamenává transformaci celého tuzemského hospodářství i společnosti jako takové, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (dále ČKAIT, Komora) s povděkem sleduje podporu obnovitelných zdrojů a další energetické alternativy. Mezi tyto kroky spadá rovněž finanční podpora opatření vedoucích k úsporám energie pro nízkopříjmové majitele rodinných domů pojmenovaná Nová zelená úsporám Light (dále NZÚ Light).

Za nanejvýš rizikové ČKAIT považuje to, že „Odborný posudek Nová zelená úsporám Light“ a v něm navrhovaná opatření **ne** musí zpracovat odborník s příslušným oprávněním v dané problematice. Obdobně jsou dosud standardní odborná kritéria rozmělněna v části „Zprávy o provedených opatřeních v programu Nová zelená úsporám Light“.

Laik nemůže převzít odbornou odpovědnost

Jakýmkoliv stavebními úpravami, byť z pohledu stavebníka-laika jednoduchými, může vzniknout významné poškození budovy, a to dokonce s fatálními následky. U řady střešních konstrukcí může při dodatečném zateplení střechy docházet k překročení dovolených hodnot namáhání a je nutné přijmout příslušná statická opatření, která musí navrhovat autorizovaná osoba.

Dovozujeme, že stát, který tato opatření financuje a určuje podmínky programu, je z morálního hlediska odpovědný i za případné následky neodborně provedených opatření. Proto apelujeme na Vás i Vámi řízené ministerstvo, aby **došlo k dodatečné úpravě delegující odpovědnost mimo stát – na odborníky**. Je i v zájmu státu požadovat zpracování i následnou kontrolu těchto opatření oprávněnou osobou, která za svoje konání nese soukromoprávní i veřejnoprávní odpovědnost a je ze zákona povinna mít sjednané pojištění odpovědnosti.

Obáváme se, i na základě interní právní analýzy, že formulace některých požadavků uvedených v „Závazných pokynech pro žadatele a příjemce podpory v programu NZÚ Light“ může být v rozporu se stavebním zákonem a jeho prováděcími vyhláškami, stejně jako se zákonem o hospodaření energií a jeho prováděcími vyhláškami (např. vyhláška č. 264/2020 Sb., o energetické náročnosti budov). **Ve výzvě k programu je uvedeno, že za soulad s těmito zákony zodpovídá žadatel – ten je však s největší pravděpodobností laik, a tudíž tuto zodpovědnost nemůže převzít.**

Nejasné pojmy v NZÚ Light aneb deklarované hodnoty se liší od návrhových

Opět si dovolím tvrzení doložit příkladem, ač jde o ryze odborný argument: konstatování, že tepelněizolační materiál je materiál, jehož deklarovaná hodnota součinitele tepelné vodivosti λ_D je nižší nebo rovna $0,100 \text{ W}\cdot\text{m}^{-1}\cdot\text{K}^{-1}$, a zároveň, že podporovaným opatřením je zateplení fasády tepelnou izolací o tloušťce nové tepelné izolace 200 mm, znamená, že může jít o opatření, které bude zcela v rozporu s vyhláškou č. 264/2020 Sb. Přitom pouze u kvalitních tepelněizolačních materiálů, kde je oprávnění použít slabší tloušťku tepelného izolantu, má dojít k hodnocení, zda je splněn požadavek stanovený NZÚ Light na to, že přidaná tepelná izolace má vykazovat určitý tepelný odpor. **Z odborného pohledu je varující i to, že se v jedné části programu uvádí deklarovaná hodnota tepelné vodivosti, v jiné pak návrhová.**

Možný konflikt s komplexním programem Nová zelená úsporám

Již za méně podstatné považujeme, že NZÚ Light ve své výzvě neupozorňuje na možnou návaznost na další dotační tituly, zejména na program Nová zelená úsporám. Opatření provedená z dotačního titulu NZÚ Light totiž mohou omezit další energeticky úsporná opatření prováděná z druhého uvedeného dotačního titulu. Podle našeho názoru pouze odborník může na místě posoudit případný možný konflikt těchto dvou dotačních titulů, resp. jimi financovaných opatření a zásahů, a měl by na tento fakt upozornit žadatele v Odborném posudku.

Komora doporučuje úpravu závazných pokynů

Z výše uvedených důvodů si dovolujeme navrhnout, aby došlo k úpravě „Závazných pokynů“ jak po odborné stránce, tak i co se týká kompetencí: **odborné posudky by měly zpracovávat osoby s příslušným oprávněním**. Jsme připraveni poskytnout součinnost při formulaci úprav, případně i další konzultace pro zdárný průběh a naplnění záměru tohoto jinak velmi prospěšného dotačního programu.

Tato doporučení k dotaci Nová zelená úsporám Light zasíláme jako veřejnoprávní stavovská organizace, která zastituje 32 000 autorizovaných inženýrů a techniků a která se ze zákona zabývá výkonem vybraných činností, jejichž výsledek ovlivňuje ochranu veřejných zájmů ve výstavbě.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

Datové schránky z pohledu autorizovaných osob

Od ledna 2023 bude každý den včetně víkendů založeno kolem 50 tisíc datových schránek, z nichž největší část bude zřízena osobám samostatně výdělečně činným. Novými majiteli datových schránek se do konce března 2023 stanou přes 2 miliony živnostníků, nadací, spolků a sdružení, kterým má toto opatření usnadnit komunikaci s úřady. Po 1. červenci 2023 budou datové schránky povinně zřizovány také všem autorizovaným osobám, tedy členům ČKAIT a ČKA.

Datová schránka bude automaticky založena pro všechny osoby zapsané v registru osob s přiděleným IČO a obdrží ji i živnostníci s pozastavenou činností. Nedostanou ji pouze podnikatelé s ukončenou činností, u kterých došlo k výmazu ze zákonem stanovené evidence a k ukončení podnikání. Datovou schránku dále získají všechny právnické osoby, například společenství vlastníků bytových jednotek, spolky, nadace, a později také autorizované osoby. Pomocí datových schránek lze snadno a zdarma komunikovat s úřady – soudem, okresní správou sociálního zabezpečení, finančním úřadem, zdravotní pojišťovnou a dalšími orgány veřejné správy. „**Digitalizace je jednou z hlavních priorit Ministerstva vnitra a toto je další důležitý krok, který pomůže přesunout komunikaci s úřady do on-line prostředí. Rostoucí počet uživatelů datových schránek, ale třeba i Portálu občana dokazuje, že v digitalizaci státu jdeme dobrým směrem,**“ říká ředitel odboru eGovernmentu Ministerstva vnitra Roman Vrba.

Doplňkovou zpoplatněnou službou určenou pro obchodní komunikaci jsou takzvané poštovní datové zprávy (PDZ), které umožňují bezpečné a ověřené zasílání zpráv mezi všemi subjekty, které datovou schránku vlastní. Uživatelé mohou poštovní datové zprávy využít při uzavírání smluv, ohlášení změny či pro úkony s elektronickým podpisem, což jim umožní nahradit osobní kontakt. Prostřednictvím poštovních datových zpráv je možné zasílat také smlouvy, objednávky, faktury, upomínky nebo další dokumenty, u kterých je potřeba prokázat jejich včasné odeslání a mít potvrzení o doručení. „**Zájem o datové schránky zvyšuje především trend on-line komunikace, kdy lidé preferují vyřizování svých záležitostí elektronicky. Datovky přitom dokážou v mnoha ohledech nahradit služby klasické pošty, ale také nabízí možnost vyřizování běžné korespondence nebo přístup do Portálu občana,**“ doplňuje Roman Vrba s tím, že počet uživatelů datových schránek bude i vzhledem k nové legislativě dále výrazně růst.

Během 1. čtvrtletí roku 2023 všechny fyzické podnikající osoby, nadace, spolky a sdružení, které si datovou schránku nezřídily dobrovolně, obdrží do svých poštovních schránek takzvaný „poslední dopis od státu“ s přístupovými údaji. Pro autorizované osoby bude platit stejný proces, který se odehraje „v druhé vlně“ po 1. červenci 2023.

Komunikace úřadů s podnikateli a autorizovanými osobami bude po zřízení datové schránky probíhat výhradně elektronicky. Datová schránka se aktivuje přihlášením na portálu mojedatovaschranka.cz, anebo automaticky, pokud se do ní

její majitel sám nepřihlásí do 15 dní po jejím zřízení. Pokud si podnikatelé pořídili datovou schránku jako soukromá (fyzická) osoba, budou mít zřízenou další schránku jako OSVČ. Pokud má autorizovaná osoba založenou datovou schránku související se založenou živností, dojde pouze ke konverzi datové schránky na profesní typ, v opačném případě bude založena nová podle platného zákona. V případě, že AO měla zřízenou datovou schránku fyzické osoby již dříve, přístupové údaje k nové datové schránce neobdrží doporučeným dopisem, ale právě prostřednictvím dříve zřízené datové schránky.

Pro autorizované osoby je jistě důležitá zpráva, že od července 2023 by měla nově vzniknout možnost posílat zkomprimované přílohy ve formátu ZIP a velikost příloh datových zpráv bude zvýšena až na 1 GB.

Ministerstvo vnitra zahájilo od 1. listopadu kampaň s heslem „Nečekejte. Používejte datovku“, která v rámci své první fáze informovala veřejnost o legislativních změnách, jež se dotknou živnostníků a nepodnikajících právnických osob. V druhé fázi kampaně od začátku roku 2023 bude medializace zaměřena na komunikační podporu osobám, kterým bude automaticky založena datová schránka.

Co se tedy od ledna 2023 změní?

Od 1. ledna 2023 dochází na základě změny zákona k automatickému zřízení datových schránek živnostníkům, spolkům a nadacím. Od ledna 2023 budou, dle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, postupně zřizovány datové schránky všem subjektům vedeným v registru osob (ROS). Největší část z nových držitelů schránek tvoří podnikající fyzické osoby (tzv. živnostníci či OSVČ). Dále bude datová schránka zřízena všem právnickým osobám, které jsou zapsané v zákonem stanovené evidenci nebo rejstříku a dosud datovou schránku nemají. Jedná se například o společenství vlastníků bytových jednotek, spolky, nadace apod. Po 1. červenci 2023 budou povinné datové schránky zřizovány také všem autorizovaným osobám.

Ing. Pavel Poledna
Odbor eGovernmentu, Ministerstvo vnitra

Co očekávat od jednotného environmentálního stanoviska?

Začátkem března bude v Poslanecké sněmovně ve 2. čtení kromě novely nového stavebního zákona č. 283/2021 Sb. (NSZ) projednáván rovněž návrh zákona o jednotném environmentálním stanovisku (sněmovní tisk č. 328) a zákona, kterým se mění některé navazující zákony (sněmovní tisk č. 329).

Ačkoliv NSZ přinesl i mnohá pozitiva, např. v podobě vytvoření právního rámce pro digitalizaci stavební agendy, podle důvodové zprávy k zákonu o jednotném environmentálním stanovisku (JES) představují některé jeho prvky ve schválené podobě značná rizika jak pro samotný proces povolování záměrů zajišťovaný stavebními úřady, tak z hlediska úrovně ochrany veřejných zájmů.

Návrh představuje procesní integraci na úseku ochrany životního prostředí a zavádí JES ve formě závazného stanoviska, a to pro všechny záměry povolované podle stavebního zákona – ať už jde o záměry EIA (posuzování vlivů na životní prostředí), nebo záměry ostatní. JES tak nahradí správní úkony vydávané doposud samostatně.

Účinnost zákona o JES

Zákon o JES má nabýt účinnosti 1. července 2023, nicméně v přechodném období, tj. od 1. července 2023 do 1. července 2024 (obdobně jako u NSZ) se podle něj bude postupovat pouze u záměrů, které jsou vyhrazenými stavbami podle přílohy č. 3 NSZ, stavbami s nimi souvisejícími anebo stavbami tvořícími s nimi soubor staveb. U ostatních staveb se bude postupovat podle dosavadních předpisů a zákon o JES se pro ně začne používat od 1. července 2024.

Kdy bude JES vydáváno?

Vydávání JES podléhá:

- záměry, které jsou následně povolovány podle NSZ
- záměry, jež podléhají posouzení vlivů na životní prostředí (záměry vyžadující EIA), a to i v případě, kdy podléhají následnému povolování podle jiného než stavebního zákona (např. horního zákona – řízení o stanovení dobývacího prostoru nebo řízení o povolení hornické činnosti vedené obvodním báňským úřadem)

Zákon pro všechna tato řízení, pro něž bude JES podkladem, zavádí zkratku následné řízení.

U záměrů EIA bude tedy JES vydáváno také, ale možnost zahrnutí EIA do JES bude fakultativní. Bude záležet na volbě stavebníka, zda by JES bylo vydáváno v rámci procesu EIA (pak bude JES současně stanoviskem EIA), nebo až později, po vydání stanoviska EIA. V každém případě i zde bude JES nahrazovat správní úkony vydávané doposud dotčenými orgány samostatně.

JES bude konkrétně vydáváno v těchto případech:

- zákon o geologických pracích (zákon č. 62/1988 Sb.),
- zákon o ochraně přírody a krajiny (zákon č. 114/1992 Sb.) – souhlas k zásahům, které by mohly vést k poškození nebo

zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, povolení ke kácení dřevin, souhlas k umístování a povolování staveb a jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, výjimka ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (tzv. druhová ochrana),

- zákon o ochraně zemědělského půdního fondu (zákon č. 334/1992 Sb.) – souhlas k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu,
- lesní zákon (zákon č. 289/199 Sb.) – závazné stanovisko v případech, kdy jsou dotčeny zájmy chráněné lesním zákonem, rozhodnutí o odnětí pozemků určených k plnění funkcí lesa, resp. o omezení využívání pozemků pro plnění funkcí lesa,
- zákon o posuzování vlivů na životní prostředí (zákon č. 100/2001 Sb.),
- vodní zákon (zákon č. 254/2001 Sb.) – souhlas ke stavbám, zařízením nebo činnostem, které mohou ovlivnit vodní poměry, závazné stanovisko v případech, pokud mohou být dotčeny zájmy podle vodního zákona,
- zákon o pohřebnictví (zákon č. 256/2001 Sb.),
- zákon o ochraně ovzduší (zákon č. 201/2012 Sb.) – vyjádření k povolení záměru obsahujícího stacionární zdroj uvedený v příloze č. 2 k tomuto zákonu,
- zákon o prevenci závažných havárií (zákon č. 224/2015 Sb.) – závazné stanovisko, pokud je podkladem pro vydání rozhodnutí v řízení podle NSZ, pokud realizace nového stavebního záměru situovaného v dosahu havarijních projevů, které jsou specifikované v příslušném posouzení rizik závažné havárie objektu zařazeného do skupiny A nebo do skupiny B, může způsobit nebo zvýšit riziko závažné havárie nebo zhoršit její následky,
- zákon o odpadech (zákon č. 541/2020 Sb.) – závazné stanovisko k terénním úpravám a k odstranění stavby podléhající povolení podle NSZ z hlediska nakládání s odpady nebo vedlejšími produkty.

Kdy JES vydáváno nebude?

Z předmětu JES jsou vyňaty správní úkony vydávané podle zákona o ochraně přírody a krajiny pro záměr nebo jeho část nacházející se ve zvláště chráněném území, evropsky významné lokalitě nebo ptačí oblasti.

Pro záměr nebo jeho část nacházející se na území národního parku JES nenahrazuje ani správní úkony vydávané podle zákona o ochraně zemědělského půdního fondu a lesního zákona. Zde uvedené úkony podléhají vydání tzv. společného rozhodnutí podle § 82 zákona o ochraně přírody a krajiny. Z hlediska ochrany přírody se totiž jedná o nejocennější území,

s výrazným veřejným zájmem na jeho ochraně, proto má být rozhodování o zásazích do něj předmětem samostatného posouzení a rozhodnutí specializovaných orgánů.

Samostatně budou i nadále vydávána:

- povolení provozního charakteru na úseku ochrany životního prostředí, tj. integrovaná povolení podle zákona o integrované prevenci,
- povolení provozu tzv. vyjmenovaného stacionárního zdroje podle zákona o ochraně ovzduší,
- povolení provozu zařízení ke skladování, sběru, úpravě, využití nebo odstranění odpadu podle zákona o odpadech,
- povolení k nakládání s povrchovými a podzemními vodami podle vodního zákona.

Důvodem je jednak odlišný předmět těchto provozních povolení oproti povolením vydávaným podle NSZ, jednak poměrně časté změny tohoto typu povolení, kdy ale na zařízení nedochází k žádným stavebním úpravám ani ke změně v užívání stavby.

Žádost o vydání JES

O vydání JES může požádat přímo stavebník, a to ještě před řízením o povolení záměru – JES v podobě závazného stanoviska bude v takovém případě součástí žádosti o povolení záměru. Pokud JES není součástí žádosti o povolení záměru, pak o jeho vydání požádá příslušný úřad přímo **stavební úřad** v souladu s § 184 odst. 3 NSZ.

Kdo bude JES vydávat?

Ministerstvo životního prostředí (MŽP) vydává JES, je-li příslušné k posouzení záměru podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Pokud je takto založena jeho kompetence, je k vydání JES příslušné i v případě, že je EIA prováděna samostatně, tj. před podáním žádosti o vydání JES.

Krajský úřad vydává JES v těchto případech (pro založení kompetence krajského úřadu postačí naplnění pouze jednoho z nich):

- záměry EIA s výjimkou záměrů, kdy je k vydání JES příslušné MŽP (i zde je příslušnost založena také v případě, že je EIA prováděna samostatně),

- vyžaduje-li záměr výjimku z tzv. druhové ochrany podle zákona o ochraně přírody a krajiny,
- je-li záměrem dotčen zemědělský půdní fond o výměře pozemku větší než 1 ha podle zákona o ochraně zemědělského půdního fondu,
- jsou-li záměrem dotčeny pozemky určené k plnění funkce lesa o výměře větší nebo rovné 1 ha podle lesního zákona,
- jsou-li záměrem dotčeny hraniční vody podle vodního zákona,
- je-li součástí záměru stacionární zdroj uvedený v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší nebo pozemní komunikace kategorie dálnice nebo silnice I. třídy v zastavěném území obce nebo parkoviště s kapacitou nad 500 parkovacích stání, nebo
- je-li součástí záměru nový objekt nebo nová stavba, které jsou umístěny v dosahu havarijních projevů podle zákona o prevenci závažných havárií.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností vydává JES v ostatních případech, kdy k jeho vydání není příslušné ani MŽP, ani krajský úřad.

Pokuty až do výše 10 mil. Kč

Zákon o JES stanovuje skutkovou podstatu přestupku fyzické osoby, podnikající fyzické osoby a právnické osoby. Ta je naplněna, pokud jeden z výše uvedených subjektů nesplní některou z podmínek stanovených na základě JES podle tohoto zákona, rozhodnutím v následném řízení. Příslušným k projednání přestupku je ten správní orgán, který vydal JES, jehož podmínky byly porušeny.

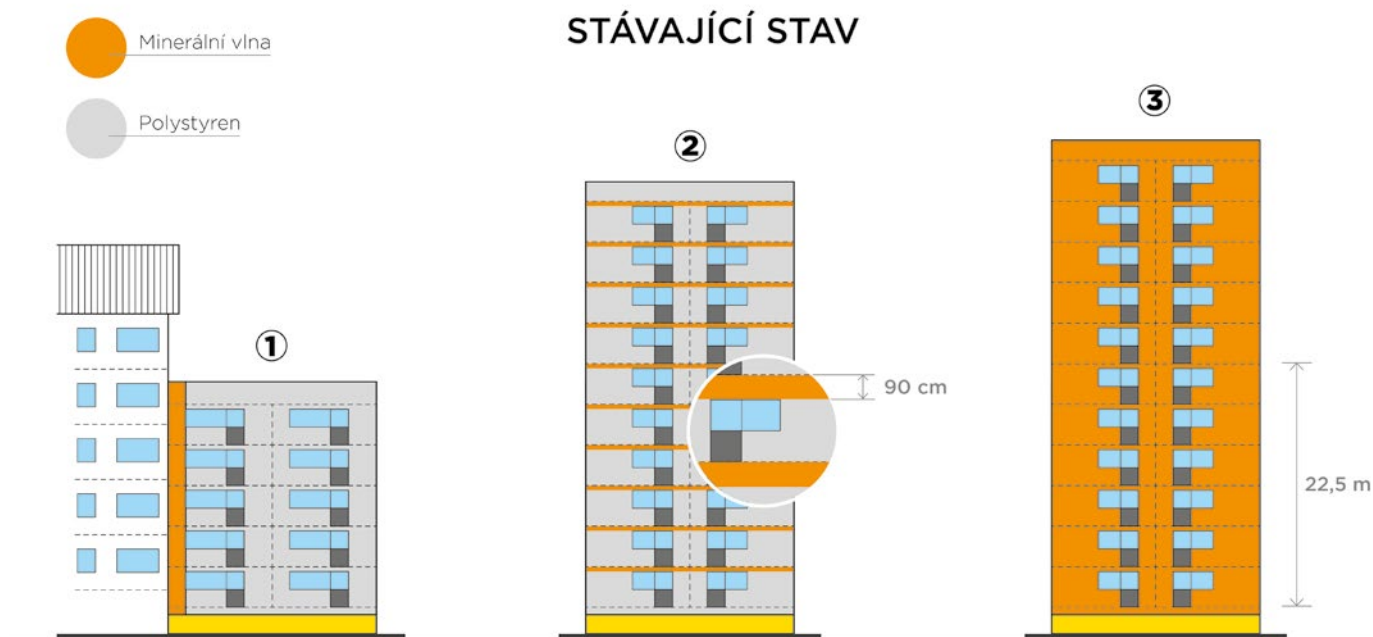
Zákon přináší poměrně vysoké horní hranice sazeb, ve kterých může být pachateli uložena pokuta. Za tento přestupek lze fyzické osobě uložit pokutu až do výše 1 000 000 Kč, podnikající fyzické osobě a právnické osobě až do výše 10 000 000 Kč.

JUDr. Eva Kuzmová

členka Legislativní komise ČKAIT

Celá analýza nyní projednávaného sněmovního tisku č. 328 a 329 o JES a navazujících změnových zákonech je dostupná v on-line verzi na zpravy.ckait.cz.

Obr. 1: Aplikace požárních pruhů a nemožnost aplikace ETICS třídy reakce na oheň (TRO B) na budovy vyšší než 22,5 m odpovídající současnému znění normy ČSN 73 0810

Probíhá debata o úpravě požárních požadavků na ETICS v ČR

Naplnění požadavků normy ČSN 73 0810 o požární bezpečnosti staveb nemusí vést ke zlepšení jejich vlastností. Požární bezpečnost kontaktních zateplovacích systémů fasád (ETICS) nyní prověřuje Univerzitní centrum energeticky efektivních budov (UCEEB) při ČVUT. Na základě jeho výsledků by mohlo dojít k zahájení revize této normy již v roce 2024.

V roce 2016 proběhla revize normy ČSN 73 0810, požární bezpečnost staveb, při které došlo mimo jiné v kapitole 3.1.3 ke sjednocení požadavků na vnější tepelněizolační kompozitní systémy (ETICS) u změn dokončených staveb a novostaveb. Jednou ze zásadních změn bylo rozšíření vodorovných a svislých požárních pruhů na 900 mm, zavedení nových požadavků na aplikaci svislých požárních pruhů a nemožnost aplikovat ETICS s EPS u budov s požární výškou nad 22,5 m, což bylo do té doby u rekonstrukcí do výšky 22,5 m možné.

Na základě zkušeností z praxe, studia zahraničních předpisů a provedení řady požárních zkoušek požádali zástupci izolačního průmyslu Českou agenturu pro standardizaci (ČAS) o revizi předmětné normy. Na základě tohoto podnětu zadala ČAS rozborový úkol „Požární bezpečnost kontaktních zateplovacích systémů fasád (ETICS)“, jehož řešitelem je Univerzitní centrum energeticky efektivních budov (UCEEB), které je samostatným výzkumným ústavem Českého vysokého učení technického v Praze a národním centrem kompetence v oblasti šetrných budov.

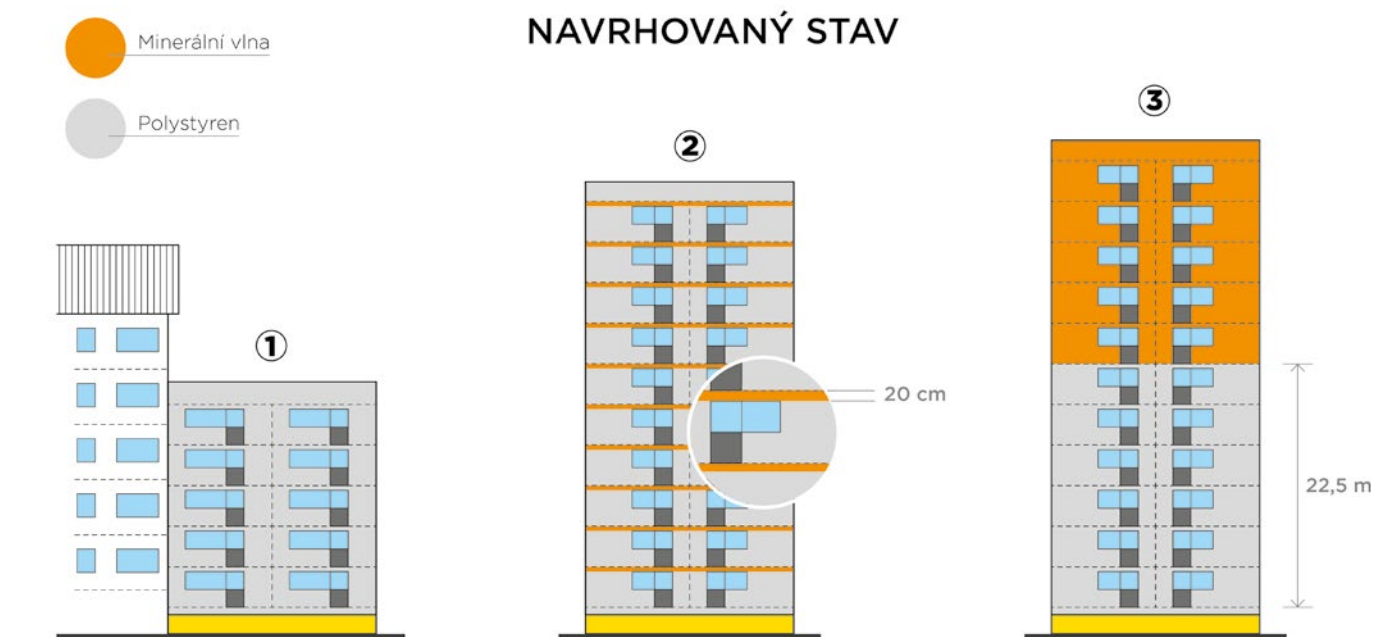
Hlavním cílem tohoto rozborového úkolu je posoudit požadavky průmyslu a navrhnout úpravy normy v několika oblastech:

1. Povinnost aplikovat svislé požární pruhy šířky min. 900 mm.

2. Možnost zúžit vodorovné požární pruhy z 900 mm na 200 mm.
3. Možnost aplikovat ETICS s EPS i na budovách s požární výškou nad 22,5 m do této úrovně.
4. Namísto průběžných vodorovných požárních pruhů možnost aplikovat neprůběžné požární pruhy s určitým přesahem nad okny.
5. Řešit problematiku zdvojování zateplení, kdy současné znění normy je v této věci nejednoznačné a navíc v mnoha případech vyžaduje zbytečnou dekonstrukci celého původního systému a aplikaci ETICS s MW.

1. Svislé požární pruhy negativně ovlivní životnost systému

Analýza požárů zateplených bytových domů ukazuje, že se oheň po fasádě přes ETICS s EPS nešíří do stran, a není tedy potřeba aplikovat svislý požární pruh, který celou aplikaci ETICS jen komplikuje a může mít negativní vliv na životnost systému. Stejný poznatek vyplynul z provedených velkorozměrových zkoušek, kdy teploty na termočláncích umístěných ve vzdálenosti 900 mm od levého ostění spalovací komory, představující okno hořícího bytu, naměřené u vzorku s ETICS s EPS se téměř nelišily od teplot naměřených na vzorku bez ETICS.

Obr. 2: Aplikace požárních pruhů a kombinace ETICS TRO A1 a B na budovách vyšších než 22,5 m odpovídající požadovanému znění normy ČSN 73 0810

Teploty u vzorku s ETICS naměřené uprostřed izolace byly dokonce nižší než teploty na povrchu.

2. Vodorovné požární pruhy jsou mnohem užší než u nás, některé země je nepožadují vůbec

Požární zkoušky provedené u nás i v zahraničí potvrzují, že výška vodorovného požárního pruhu 200 mm je naprosto dostatečná. Ty evropské země, které předepisují používání vodorovných požárních pruhů, požadují výšku těchto pruhů 200 mm. V Polsku a Španělsku například žádné vodorovné požární pruhy nepožadují. V Polsku provedli sérii velkorozměrových požárních zkoušek podle BS8414-1.

Závěry provedených zkoušek byly následující:

- Všechny systémy splňovaly kritéria stanovená v normě pro stěny. Teplota na úrovni 2 nepřekročila po požadovanou dobu 600 °C.
- Test na 10 m vysoké stěně poskytl úplný obraz o hoření izolačního materiálu.
- V případě všech stěn se pěnový polystyren až po úroveň 2 (5 m nad nadpražím spalovací komory) zcela vytavil, rozdíly byly pouze nad úrovní 2.
- U variant 2, 3 a 4 bylo zjištěno, že nadpraží (roztavený EPS zachycený pruhem z MW) hoří i po uhašení zdroje požáru.

3. Zateplení budov vyšších než 22,5 m – musí být opravdu jen minerální vlnou?

U bytových domů s požární výškou vyšší než 22,5 m bylo možné do roku 2016 aplikovat ETICS s EPS do požární výšky 22,5 m a nad touto hranicí bylo třeba aplikovat ETICS s MW. Podle platné normy to možné není a celá budova musí být zateplena ETICS s MW. Většina evropských zemí tuto kombinaci umožňuje. Důvodem pro umožnění aplikace ETICS

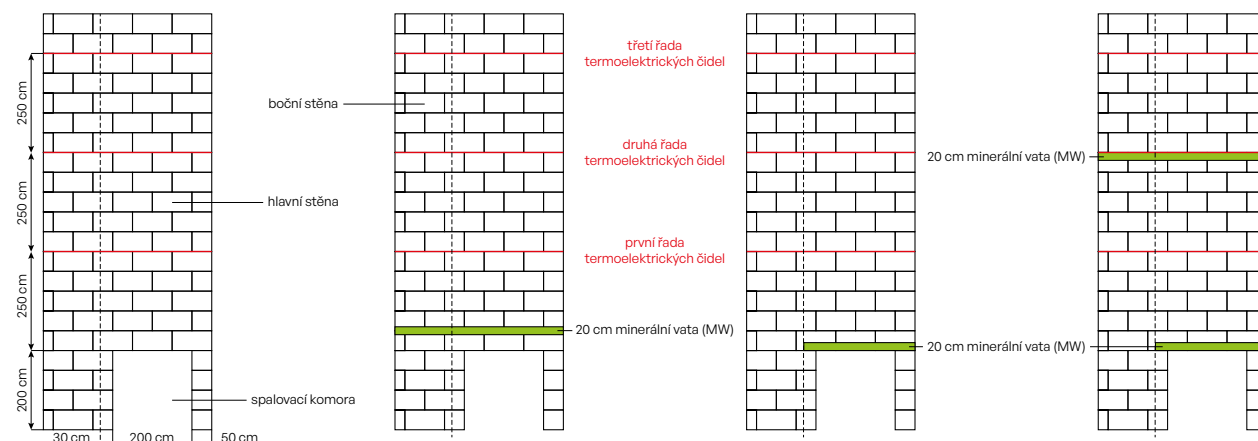
s TRO B do požární výšky 22,5 m je fakt, že do této výšky jsou hasiči schopni efektivně hasit požár z vnější strany. To potvrdil i tragický požár Grenfell Tower v Londýně, kde do úrovně kolem 22 m nebyl hořlavý plášť budovy ohněm tolik zasažen a do této výšky také nedošlo k obětem na životech. Na druhou stranu na příkladu požáru bytového domu v Prešově z roku 2019 je vidět, že po výbuchu plynu v horních podlažích zateplených pomocí ETICS s třídou reakce na oheň TRO A1 nedošlo k rozšíření požáru po povrchu ETICS s TRO B aplikovaném do 22,5 m požární výšky objektu.

4. Požadavky na zateplení nad otvory v jednotlivých podlažích

Provádění vodorovného průběžného pruhu třídy reakce na oheň A1 nebo A2 nad otvory jednotlivých podlaží komplikuje technologii provádění ETICS a může mít negativní vliv na životnost ETICS. ČSN 73 0810 z roku 2009 použití řešení s přesahem umožňovala. Rovněž požární požadavky v zahraničí umožňují řešení s určitým přesahem. Například v Německu a Rakousku je to 30 cm na každou stranu stavebního otvoru.

5. Lze u výškových budov nad 22 m ponechat stávající zateplení?

Dle současného znění normy by se v případě potřeby navýšení tloušťky izolace u objektů s požární výškou nad 22,5 m měla provést dekonstrukce (demontáž) původního zateplovacího systému s třídou reakce na oheň B a aplikovat nová sestava vnějšího zateplení třídy reakce na oheň A1 nebo A2 v celé ploše. To znamená vznik velkého množství zbytečného odpadu a zvýšené náklady na nový systém. Zde by bylo vhodné prověřit možnost zachování původního ETICS s EPS a na něj aplikovat nový systém TRO A1 nebo A2, popřípadě TRO B s aplikací požárních pruhů.

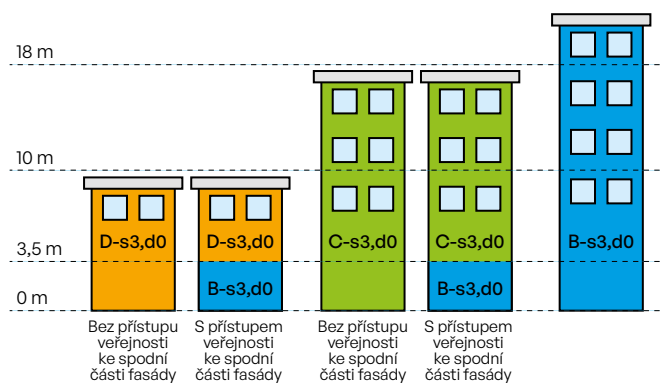
Obr. 3: Čtyři varianty ETICS s EPS a pruhem s MW vystavené požárnímu zatížení dle BS8414-1: 2020-04 v polském Institutu keramiky a stavebních materiálů. Zdroj: prezentace Michała Wieczorka „Badania ogniowe ścian zewnętrznych budynków w dużej skali“ na polské mezinárodní konferenci ETICS 2021

Obr. 4: Čtyři varianty ETICS s EPS a pruhem s MW vystavené požárnímu zatížení dle BS8414-1: 2020-04 v polském Institutu keramiky a stavebních materiálů po ukončení zkoušky a odkrytí základní vrstvy ETICS. Zdroj: prezentace Michała Wieczorka „Badania ogniowe ścian zewnętrznych budynków w dużej skali“ na polské mezinárodní konferenci ETICS 2021.

Obr. 5: Množství aplikovaného ETICS v metrech čtverečních v různých evropských regionech v roce 2020

Obr. 6: Požární předpisy pro ETICS ve Španělsku

Které země jsou z pohledu požárních požadavků na ETICS relevantní?

Dle informací od Evropské asociace pro ETICS (EAE) bylo v roce 2020 nejvíce ETICS aplikováno v následujících zemích:

- V regionu střední Evropy (Polsko, Německo, Česká republika, Rakousko, Švýcarsko, Slovensko, Maďarsko) se v roce 2020 aplikovalo 142 milionů m², což je 42,8 % z celkové plochy aplikované v Evropě.
- V regionu jižní Evropy (Portugalsko, Španělsko, Itálie, Řecko a Turecko) to bylo 68,2 mil. m² (20,6 %).
- V oblasti severní a západní Evropy (Dánsko, Norsko, Švédsko, Finsko, UK, Irsko, Francie, Benelux) je ETICS velmi okrajovou aplikací a v roce 2020 představoval 21,5 mil. m² (6,4 %).
- V oblasti Balkánského poloostrova se aplikace ETICS v posledních letech rozvíjí a tvoří 43,3 mil. m² (13 %).

Z výše uvedeného vyplývá, že relevantními zeměmi z hlediska ETICS jsou země sousedící s ČR, případně země z regionu jižní Evropy.

Celý text včetně dalších ilustrací je dostupný na zpravy.ckait.cz

Závěr

Pokud je určen výškový limit pro použití ETICS TRO B (ETICS s EPS), pohybuje se od 20 do 40 metrů. Část sledovaných zemí umožňuje kombinaci ETICS s EPS a ETICS s MW na budovách vyšších, než je limit (20–40 m), a část nikoli.

Co se týká povinnosti aplikovat vodorovné požární pruhy, některé země je vyžadují, některé je doporučují jako nepovinné a některé je vůbec nepožadují (Polsko a Španělsko).

Pokud jsou vyžadovány vodorovné požární pruhy, jsou vysoké 200 mm. Jedinou výjimkou je ČR s 900 mm vysokými pruhy.

Jednoduchý a logický přístup k problematice požárních požadavků na ETICS zvolili ve Španělsku, kde neřeší aplikaci požárních pruhů, ale předepisují požadavek na třídu reakce na oheň.

Součástí práce na rozborovém úkolu je také statistická analýza požárů bytových domů, se zaměřením na šíření požáru po fasádě, kterou zpracovává Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru, a dále provedení velkorozměrových požárních zkoušek systémů ETICS ve zkušebně PAVUS, a.s. Pokud půjde vše hladce, můžeme se těšit na výsledky rozborového úkolu během roku 2024.

Ing. Pavel Zemene, Ph.D.
předseda Sdružení EPS ČR

Odborné poradenství k umístění zateplovacího systému s přesahem na cizí pozemek

DOTAZ: Chci zateplovat obálku budovy systémem s tloušťkou izolantu cca 160–200 mm na budově, kde hranici pozemku tvoří stávající vnější líc štitové stěny a zateplení by se tedy realizovalo na sousedním pozemku. Potřebuji souhlas vlastníka sousedního pozemku, a pokud ano, v jaké formě? Jak mám postupovat, když soused nebude souhlasit?

ODPOVĚĎ: Je třeba dodržet obecné požadavky na výstavbu ve smyslu § 2 odst. 2 písm. e) stavebního zákona, kterými se rozumí i obecné požadavky na využívání území obsažené ve vyhlášce č. 501/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. § 23 této vyhlášky obsahuje obecné požadavky na umístování staveb, konkrétně její odst. 2 uvádí, že stavby se umísťují tak, aby stavba ani její část nepřesahovala na sousední pozemek. Obecně je tedy třeba, abyste stavbu navrhovali tak, aby ani její část nepřesahovala na sousední pozemek. Toto ustanovení vyhlášky je podle § 26 vyhlášky nicméně výjimečné, je z něj možná výjimka za podmínek stanovených v § 169 stavebního zákona. Stavebník (nebo případně Vy jako jeho zástupce) by buď samostatně před podáním vlastní žádosti o vydání povolení, nebo spolu s ní požádal stavební úřad o udělení výjimky z tohoto ustanovení. Žádost o výjimku není nároková, rozhoduje o ní stavební úřad a pokud ji udělí, bylo by možné stavbu umístit tak, že by mohla zasahovat na sousední pozemek (a to dokonce i přes případný nesouhlas vlastníka). Stavební úřad nicméně musí sledovat naplnění všech podmínek pro její udělení tak, jak o nich hovoří § 169 stavebního zákona. Pokud by výjimka v této věci byla udělena, povolení vydáno a stavba takto realizována (i přes případný nesouhlas vlastníka), šlo by o stavbu povolenou.

Přesah stavby na cizí pozemek musí být vyřešen i soukromoprávně, tzn. z hlediska zásahu do vlastnického práva souseda. Je potřeba, aby s tímto přesahem soused souhlasil, ať už jen ve formě souhlasu, který bude úředně ověřen, či ve formě smlouvy (např. o zřízení věcného břemene). Smlouva by byla každopádně lepší i do budoucna, protože pokud byste na přesah měli sjednáno věcné břemeno, a to by bylo řádně zapsáno v katastru nemovitostí, tak by přesah zatěžoval i každého dalšího nabyvatele sousedního pozemku. Kdybyste získali pouhý souhlas souseda a pozemek by byl v budoucnu prodán, museli byste s novým majitelem souhlas řešit znovu. Další možností je dohodnout se na odkupu části pozemku s přesahem. Pokud byste se soukromoprávně nedohodli, ale přesah stavby na sousední pozemek realizovali, šlo by o stavbu neoprávněnou. Každá stavba musí být povolená a oprávněná. Jak jsem uvedla výše, stavební úřad řeší povolenost stavby. Soukromoprávní titul ovšem neřeší, takže by Vám teoreticky mohl vydat povolení, i když by soused s přesahem nesouhlasil, pokud by Vám byla udělena výše uvedená výjimka. To, že stavební úřad vydá povolení na stavební úpravy, ale neznamená, že stavba je ošetřena i soukromoprávně. To si musí stavebník vyřešit sám. Může se tedy stát, že když Vám stavební úřad vydá povolení na stavební úpravy s přesahem na cizí pozemek, Vy je provedete, ale nebudete mít věc vyřešenou se sousedem soukromoprávně (souhlas, smlouva), půjde o stavbu, která je sice povolená, ale současně v rámci přesahu neoprávněná. Kdyby se to sousedovi nelíbilo, musel by věc řešit soudní cestou. Určitě je tedy vhodné nějakým způsobem souhlas od souseda získat.

JUDr. Eva Kuzmová
Odborné poradenství ČKAIT

Přístavba sídla ombudsmana v Brně. Hlavní projektant: Ing. Lukáš Daněk, Ph.D. (ČKAIT 1005481), LD projekt s.r.o. Foto: www.ochrance.cz

Judikatura k rozsahu povinností projektanta a stavebního úřadu

Rozsah povinností a odpovědnosti projektanta na straně jedné a stavebního úřadu na straně druhé v řízeních dle stavebního zákona (č. 183/2006 Sb.) je opakovaně předmětem diskuzí mezi odbornou veřejností. Z rozsudků Nejvyššího správního soudu opakovaně vyplývá důraz na odpovědnost stavebního úřadu za spolehlivé posouzení rozhodované věci.

Pro praktické porovnání činností stavebního úřadu a projektanta a povinností či zodpovědnosti s tím souvisejícími je nejvhodnější vyjít z judikatury podobných případů. Právní úprava této problematiky sice dává poměrně velký prostor k úvahám, ale správní soudy se v podstatě shodují, že projektant nemůže převzít zodpovědnost stavebního úřadu za správnost rozhodování, a naopak, stavební úřad nenahrazuje projektanta v jeho zákonných povinnostech.

Stavební úřad jako orgán státní správy, jehož činnost se primárně řídí správním řádem (č. 500/2004 Sb.), patří k vykonavatelům správního práva, resp. zajišťuje pro stát výkon přenesené působnosti na úseku stavebního zákona a hájí veřejné zájmy. K povinnostem stavebního úřadu patří mimo jiné posoudit úplnost náležitostí a podkladů žádostí, kterými se na něho osoby (žadatelé, stavebníci) obracejí.

Projektant, jehož postavení a činnost se primárně řídí autorizčním zákonem (č. 360/1992 Sb.), naopak provozuje soukromou výdělečnou činnost na základě smlouvy s klientem (například stavebníkem). Rozsah jeho povinností a odpovědnost na úseku stavebního řádu upravuje § 159 stavebního zákona. Není v pozici státního orgánu a nemůže tedy převzít odpovědnost stavebního úřadu.

Z rozsudků správních soudů

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2014, čj. 1 As 12/2014 - 135

V tomto rozsudku je velmi podrobně citován rozsah odpovědnosti projektanta, tak jak vyplývá z § 159 stavebního zákona. Přes popis těchto povinností soud zároveň upozorňuje, že stavební úřad při řešení konkrétních problémů pouze obecně, bez dalšího, nemůže odkazovat na odpovědnost projektanta, protože by tím popřel smysl stavebního řízení, jakož i smysl své existence. Jeho úkolem je hájit veřejný zájem, jímž je zde především bezpečnost výstavby, a obecně dohlížet nad dodržováním zákonnosti stavebními úřady v jeho správním obvodu.

Poznamenáváme, že soud nepřipouští, aby se stavební úřad pouhým odkazem na dokumentaci zprostil posouzení věci (a konkrétních otázek) podle své příslušnosti. To by například mohlo vést k nežádoucí situaci, kdy by stavební úřad vycházel z nedostatečných podkladů (spokojil by se se stávajícími, nevyzval by stavebníka k doplnění žádosti, nezajistil by potřebný znalecký posudek apod.).

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2015, čj. 8 As 41/2014 – 40
- Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 25. 2. 2021, čj. 54 A 22/2018 – 117

Soudy dovodily, že ustanovení § 159 stavebního zákona odráží profesní odpovědnost autorizovaných inženýrů a architektů, která je dále specifikována v autorizačním zákoně. Z toho dále plyne, že autorizovaná osoba odpovídá za odborný výkon vybraných činností (§ 12 odst. 1 autorizačního zákona), čímž se vymezují především její povinnosti vůči klientům. Soudy zdůrazňují, že ustanovení § 159 stavebního zákona v žádném případě neznamená, že by autorizované osoby měly suplovat roli stavebního úřadu nebo že by stavební úřady mohly na tyto osoby přenášet odpovědnost za dostatečné zjištění skutkového stavu potřebné k vydání územního rozhodnutí.

Připomínají, že § 12 odst. 4 písm. a) autorizačního zákona výslovně zakazuje autorizovaným osobám vykonávat funkce, v nichž by vydávaly správní rozhodnutí týkající se výsledků jejich vlastní činnosti. Podle názoru soudů je tímto zákazem zaručeno, že dokumentaci zpracovanou projektantem bude vždy hodnotit správní orgán, a v jeho rámci osoba odlišná od projektanta. Pokud by stavební úřady pouze nekriticky přejímaly veškeré informace nutné k vydání rozhodnutí z dokumentace předložené žadatelem, ztratil by význam nejen § 12 odst. 4 písm. a) autorizačního zákona, ale celé územní řízení.

Poznamenáváme, že rozsudky kladou důraz na odpovědnost stavebního úřadu za spolehlivé posouzení rozhodované věci. Obdobně jako v případě rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2014 lze však z úvah uvedených v těchto dalších rozsudcích zjistit, že soudy rozlišují mezi působnostmi stavebního úřadu a projektanta. **Nepřipouštějí pouze, aby se stavební úřad pouhým odkazem na dokumentaci mohl vyhnout vlastnímu posouzení věci a správním úvahám podle své příslušnosti.**

- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích ze dne 31. 1. 2019, čj. 52 A 3/2018 – 76
- Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 5. 2022, čj. 25 A 52/2021 – 52

Soudy (byť v různých skutkových kauzách) dospěly ke shodnému závěru, že rozsah přezkumu projektové dokumentace stavebním úřadem je dán ustanovením § 111 odst. 1 stavebního zákona, z něhož **nelze dovodit povinnost stavebního úřadu zkoumat správnost projektové dokumentace.** Za tu ve smyslu ustanovení § 159 odst. 1 stavebního zákona odpovídá projektant. **Stavební úřad je však povinen řádně vypořádat námitky vznesené proti projektové dokumentaci.** S konkrétní námitkou se tedy nemůže vypořádat prostým odkazem na projektovou dokumentaci a odpovědnost projektanta, ale vlastní úvahou. V tomto případě je zřejmé, že soudy nepřenesají na stavební úřad povinnosti projektanta v rozsahu jakési revize projektové činnosti ve výstavbě, ale v podstatě od stavebního úřadu očekávají plnění jeho povinností vyplývajících ze správního řádu, stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů, obdobně jako v dříve uváděných případech.

Přístavba sídla ombudsmana, Údolní 39, Brno

Hlavní projektant: LD projekt s.r.o., Ing. Lukáš Daněk, Ph.D. (ČKAIT 1005481)

Hlavní zhotovitel: MSO servis spol. s r.o., stavbyvedoucí Ing. Lukáš Kůřil (ČKAIT 1004898)

Hlavní poddodavatel – vertikální fasáda: projektant Ing. Jana Vrbasová (ČKA 03285), zhotovitel KVĚT, Ing. Jiří Vrbas

Plocha vertikální zahrady: cca 140 m²

Plocha vegetačních extenzivních střech: cca 610 m²

Obestavěný objem celkem (přístavba): 4 846 m³

Obestavěný objem podzemní části (přístavba): 1 987 m³

Obestavěný objem nadzemní části (přístavba): 2 859 m³

Cena za realizaci přístavby: 41,8 mil. Kč bez DPH + stavební úpravy stávajícího objektu 6,75 mil Kč bez DPH

Cena za realizaci vertikální zahrady: 1,9 mil. Kč bez DPH

Cena za projektovou dokumentaci DUR, DSP, DPS: 2,08 mil. Kč bez DPH (včetně inženýrské činnosti)

Datum zahájení výstavby: 08/2017

Datum dokončení výstavby (celý projekt): 08/2019

Z činnosti veřejného ochránce práv

- Zpráva o šetření ze dne 22. 10. 2015, sp. zn. 417/2015/VOP

Ochránce při šetření této kauzy seznal, že projektová dokumentace, vyhotovená osobou k tomu oprávněnou, je veřejnou listinou, pro niž platí domněnka správnosti, kterou je možné vyvrátit důkazem opaku (§ 53 správního řádu ve spojení s § 13 odst. 5 autorizačního zákona). **Námitka nesprávnosti dokumentace důkazem opaku není; takovým důkazem však nepochybně je pravomocné rozhodnutí Stavovského soudu České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě o vadě projektové dokumentace.** Poznamenáváme, že povaha dokumentace jako veřejné listiny znamená, že se s ní takto nakládá v konkrétním správním (případně soudním) řízení v určité věci; neznamená to, že je veřejně dostupná komukoliv.

Závěr veřejného ochránce práv

I když se činnosti projektanta a stavebního úřadu v praxi neustále prolínají, a třebaže projektant a stavební úřad respektují stejné právní předpisy, neznamená to, že povinnosti či odpovědnost projektanta a stavebního úřadu by se mohly shodovat. Povinnosti a odpovědnost projektanta na straně jedné a stavebního úřadu na straně druhé vymezují platné právní předpisy odlišně. Vždy je podstatné rozlišit, podle kterých pravidel a podle kterých právních předpisů nese zodpovědnost projektant a za dodržení kterých odpovídá stavební úřad.

JUDr. Stanislava Neubauerová, JUDr. Jana Vašíková

Veřejný ochránce práv Brno

Více informací: www.ochrance.cz, www.nssoud.cz

Ze zásahu IZS u zřícené střechy v Příbrami. Zdroj: HZS Středočeského kraje

Výluky z pojištění – část II.

V tomto článku přinášíme pokračování informací o výlukách z pojištění profesní odpovědnosti autorizovaných osob. Najdete zde také další všeobecné informace ve vztahu k výlukám z pojištění v rámci odborné činnosti ve výstavbě.

Výluky z pojištění profesní odpovědnosti se u jednotlivých pojišťoven na trhu liší. Zde popisované výluky se týkají především pojištění a připojištění profesní odpovědnosti členů ČKAIT, které je sjednané u ČSOB Pojišťovny, a. s. formou rámcové pojistné smlouvy. Tyto výluky jsou stejné pro autorizované osoby (AO), které využívají pouze pojištění sjednané v rámci členských příspěvků, i pro ty, kdo si individuálně navýšili limit pojistného plnění formou připojištění. Jelikož se jedná o pokračování článku z minulého čísla, doporučujeme pro pochopení všech souvislostí seznámit se i s první částí, která byla uveřejněna v Z+i č. 6/2022.

Na vlastní škody se profesní pojištění nevztahuje

„Od stavebníka jsem dostal smluvní pokutu za pozdní odevzdání projektu, které ovšem zapříčinil úředník, který nerespektoval lhůty pro vyřízení a navíc neustále požadoval nějaké další a další doklady a vyjádření. Poskytne mi pojišťovna pojistné plnění?“

Hlavním úskalím této situace je, že pojištění se vztahuje na škody vzniklé jiným osobám než pojištěnému a v tomto případě pokutu dostala právě pojištěná AO. Za těchto okolností

tedy pojišťovna ani výluku aplikovat nemusí, protože se jedná o „škodu vlastní“, a nikoliv o škodu způsobenou třetí osobě. Pojišťovna tedy následně nezkoumá, čím vinou k této situaci došlo. Právo AO na náhradu újmy vůči viníkovi sice není dotčeno, ale z pojištění AO to řešit nelze. I kdyby v tomto případě pokutu dostal někdo jiný než pojištěná AO (například generální dodavatel projektu či zaměstnavatel), tak by pojišťovna stejně neměla povinnost poskytnout pojistné plnění, jelikož narážíme hned na dvě výluky, které spolu úzce souvisí:

„Pojištění se nevztahuje na odpovědnost za újmu způsobenou prodlením se splněním zákonné nebo smluvní povinnosti spočívajícím v tom, že pojištěný nesplnil svou zákonnou nebo smluvní povinnost včas.“ (Cit. VPP-OPR 2014, čl. IV odst. 1. písm. o) ČSOB Poj.).

Časová prodlení, která mají za následek smluvní sankci či obdobný postih, nelze hradit z profesního pojištění. To se stává třeba při pozdním odevzdání projektu. Jiná situace však nastává u podobných případů, které se také týkají náhrady újmy vzniklé v důsledku časového prodlení, konkrétně u ušlých zisků (finanční újma). Pokud se jedná o ušlé zisky, které „poškozený“ prokáže, tak mu mohou být z pojištění nahrazeny.

Aby se daly hradit ušlé zisky, musí být lhůty pro splnění reálné. Často se ušlé zisky hradí v souvislosti se vznikem další újmy, která při výkonu činnosti AO vznikne.

Jako příklad může sloužit situace stavbyvedoucího, který při výstavbě parkovacího domu použil v příjezdové části jiný typ betonové směsi než jaký předepsal projektant-statik. V důsledku toho musela být příjezdová část vybourána a opravena. Tato oprava byla jen první částí škody hrazené z pojištění, druhá část této škody (újmy) spočívala právě v náhradě prokazatelných ušlých zisků vzniklých v důsledku pozdního dokončení stavby. V tomto případě stavebník (investor) doložil podepsané nájemní smlouvy, na jejichž základě měl od zákazníků inkasovat nájemné za jednotlivá parkovací místa. To pochopitelně nemohl a za skoro dva měsíce ztráty na výdělků z nájemného mu pojišťovna poskytla náhradu.

S výše uvedenou výlukou obvykle souvisí další výluka, která se týká sankcí a vypadá následovně:

„Pojištění se nevztahuje na povinnost uhradit pokuty, penále či jiné zákonné nebo smluvní sankce udělené pojištěnému.“ (Cit. VPP-OPR 2014, čl. IV odst. 7 ČSOB Poj.).

V těchto případech opět „škoda“ vzniká přímo AO a nikoliv jiné osobě než pojištěnému. Obvykle pokuty a podobné platby vyplývají ze zákona nebo ze smluv o dílo uzavřených mezi AO a stavebníkem, v nichž AO navíc dobrovolně přijímá povinnosti nad rámec zákonem stanovených předpisů. Výjimkou může být situace, kdy je v souvislosti s pochybením AO udělena pokuta někomu jinému, nejčastěji zaměstnavateli AO nebo stavebníkovi. Není potom rozhodující, zda se jedná o zákonnou nebo smluvní sankci.

V této souvislosti lze použít příklad stavbyvedoucího, který měl na starosti provádění výkopových prací v bezprostředním okolí památkově chráněné stoleté lípy. Jelikož „hořely termíny“, tak se důkladně neseznámil se všemi podklady v rámci realizační dokumentace a nezjistil, že v okolí tohoto stromu je nutné provádět výkopové práce pouze ručně. Namísto toho použil obvyklou strojní techniku a při kontrole příslušného úřadu bylo toto pochybení zjištěno. Zaměstnavateli tohoto stavbyvedoucího, tedy realizační firmě, byla udělena pokuta ve výši 50 000 Kč. I v tomto případě musí být vše prokazatelně doloženo. Po dodání potřebných podkladů byla pokuta zaměstnavateli daného člena ČKAIT proplacena.

Pojištění ctí autorizační obory aneb na neoprávněnou činnost se vztahují výluky

„V rámci dobrých vztahů mě stavebník, starosta obce, požádal o vedení stavby při realizaci kanalizační přípojky u kulturního domu. Já mám sice autorizaci v oboru Dopravní stavby, ale s přípojkami mám zkušenosti. Poskytne pojišťovna plnění v případě, že při tom způsobím nějakou škodu?“

Tyto případy jsou poměrně časté, ale i na ně existuje výluka. Pojišťovna v tomto případě reaguje na povinnosti vyplývající z členství v ČKAIT (resp. povinnosti dané souvisejícím zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu činnosti AO). Zjednodušeně tento zákon říká, že obory autorizace je nutné ctít. Výhodu mají

AO v oboru Pozemní stavby, které mají poměrně široký rozsah působnosti, ale i tento obor má své limity. Výluka, kterou by v tomto případě pojišťovna mohla aplikovat, zní následovně:

„Pojištění se nevztahuje na odpovědnost za újmu způsobenou v souvislosti s činností, kterou pojištěný vykonává neoprávněně.“ (Cit. VPP-OPR 2014, čl. IV odst. 1 písm. s) ČSOB Poj.).

Nejenže zde narážíme na výluku z pojištění a v případě zavinění škody by AO musela poskytnout náhradu z vlastních prostředků, ale navíc výkon činnosti mimo obor, pro který byla AO udělena autorizace, může být považována za porušení povinností vyplývajících z členství v ČKAIT, což může mít pro AO další nepříjemné následky.

V oblasti výluk má pojistná smlouva přednost před pojistnými podmínkami

„Pojistné smlouvy jsou vždy velmi obsáhlé. Kde najdu všechny ty výluky z pojištění a jak poznám, jestli se mě týkají? Celý život projektuji a i přestože vše, co podepisuji, řádně čtu, tak v pojištění se moc nevyznám.“

Jak bylo zmíněno dříve, výluk z pojištění profesní odpovědnosti existuje celá řada, u jednotlivých pojišťoven se mohou lišit a v rámci pojistné smlouvy (či pojistných podmínek) se nemusí vždy vztahovat k odborné činnosti ve výstavbě. Každá pojišťovna má odlišnou strukturu pojistné smlouvy, ale všechny tyto smlouvy se musí řídit zákonem a jasně uvádět, jaké pojistné podmínky se k nim vztahují. Ty se obvykle dále rozdělují na všeobecné, zvláštní a doplňkové podmínky. A právě v pojistné smlouvě a v souvisejících pojistných podmínkách jsou uvedeny všechny výluky, které se k danému pojištění vztahují. Pokud pojišťovna dovoluje určitou výluku z pojištění zrušit či zmírnit, potom to musí být jasně uvedeno v pojistné smlouvě a ujednání v této smlouvě mají přednost před pojistnými podmínkami. Některé pojišťovny používají pro zrušení či zmírnění výluk tzv. „doložku k pojistné smlouvě“ a tato forma je pro tyto účely také přípustná. Všechny dosud popsané výluky, včetně těch z minulého dílu, jsou považovány za tzv. výluky „tvrdé“. To znamená, že jde o výluky, které nejde zrušit ani zmírnit, a to ani za příplatek. Pokud si v rámci pojištění členů ČKAIT nejste některými výlukami nebo jejich výkladem jisti, neváhejte kontaktovat svého pojišťovacího makléře.

Mgr. Jakub Doležel

GSM: +420 725 321 530

e-mail: j.dolezel@greco.cz

Ing. Petra Bartoníčková

GSM: +420 728 130 266

e-mail: p.bartonickova@greco.cz

Více informací na zpravy.ckait.cz a www.ckait.cz v kapitole Služby ČKAIT / Pojištění

Zkušební komisaři se sešli v prosinci 2022, aby projednali otázky a problémy, s nimiž se při autorizačním procesu setkávají. Foto: Radek Drbohlav

Proces autorizace rozhodně není formální

Středisko autorizací je významným článkem v činnosti ČKAIT. V průběhu roku musí vyřídit téměř 1000 žádostí o autorizaci. Organizuje proces autorizace, jehož cílem je, aby se členy ČKAIT, a tedy autorizovanými osobami mohli stát jen skuteční odborníci. Změny ve stavebnictví i v celé naší společnosti se samozřejmě projevují v samotném autorizačním procesu. Informace o něm by tedy měly zajímat nejen žadatele o autorizaci, ale i autorizované osoby.

Středisko autorizací je výkonným orgánem Autorizační rady ČKAIT. K jeho hlavním činnostem patří přijímání žádostí o udělení autorizace, komunikace s oblastními kanceláři ČKAIT, komunikace se zkušebními místy (Praha, Brno) a vlastní autorizační proces. Zkušební komise jsou tvořeny z odborníků na konkrétní autorizační obor či danou specializaci, kteří jsou jmenováni Autorizační radou ČKAIT. Celkový počet zkušebních komisí je 23, zkušebních komisařů je 203. Současní zkušební komisaři jsou jmenováni na období od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2024. Doplnění zkušebních komisí probíhá dle potřeb i v průběhu funkčního období, a to na základě podnětů ze zkušebních komisí a z autorizační rady. Završením autorizačního procesu je slavnostní slib, který se koná v Praze v prostorách Betlémské kaple, v Brně v prostorách auly FAST VUT.

Zkoušky probíhají po celý rok

Zkušební období ČKAIT pro rok 2023 začíná v Praze v prvním lednovém týdnu a v Brně v měsíci únoru. Zkušební období se stanovují v rozmezí od ledna do června a od září do listopadu. Například na leden 2023 bylo naplánováno celkem 17 termínů zkoušek z různých oborů a bylo vyzkoušeno přibližně 120 žadatelů. Nejvíce zastoupené obory jsou Pozemní stavby, Technologická zařízení staveb a Dopravní stavby. Autorizační proces začíná podáním žádosti na oblastní kanceláři, která je nejbližší bydliště žadatele.

V průběhu minulého roku byl ve spolupráci oblastních kanceláří a zkušebních míst vypracován nový formulář žádosti o autorizaci, který schválila Autorizační rada ČKAIT a Představenstvo ČKAIT. Byly aktualizovány informace potřebné pro jeho vyplnění a podání, nově také byla zavedena možnost elektronického

podání. První elektronické přihlášky byly podány v roce 2022 prostřednictvím Oblastní kanceláře Praha a vzápětí je zavedly i další oblasti. Bohužel, většina elektronicky podaných žádostí měla vážné nedostatky. Žadatelům jsme se snažili při doplnění jejich žádosti pomoci. Někteří správné údaje doplnili v listinné formě.

Hlavní problémy mají žadatelé s dokládáním praxe i vzdělání

Hlavním problémem při podávání žádostí jsou nesprávně potvrzené praxe. Nejčastěji je potíží v tom, kdo praxi žadatel potvrzuje, nedostatky nacházíme ale i v popisu odborných činností potřebných pro autorizaci, problémem je i nedostatečná délka praxe po ukončení vzdělání. Příslušné vzdělání je také velice probírané téma, které dlouhodobě řeší i autorizační rada. Vzhledem k různým změnám ve vzdělávací soustavě a k úrovni vzdělání žadatelů je před samotnou zkouškou odborné způsobilosti častěji ukládána nutnost složení rozdílové zkoušky. Zvýšil se také počet žadatelů, kteří správné vzdělání nemají a žádají o výjimku ze vzdělání. Výjimku ze vzdělání může udělit autorizační rada na základě dostatečné délky odborné praxe.

Oblastní kanceláře podané žádosti evidují a zasílají na zkušební místa v Praze a Brně, kde probíhá další kontrola náležitostí každé žádosti a jejích příloh. Ve spolupráci s předsedy zkušebních komisí pro dané obory, kteří žádosti posuzují, pak zkušební místa informují žadatele o potřebě doplnění žádosti a v případě nejasností ověřují potvrzené praxe. Někde se však praxe prověřuje i namátkově. Pokud má žadatel příbuzné vzdělání, stanoví předseda zkušební komise rozdílovou zkoušku. Žádost žadatele s nevhodným vzděláním či jinými problémy je

předána autorizační radě k posouzení a po rozhodnutí je žadatel informován o dalším postupu. Po přijetí žádosti je žadatel, který splnil všechny podmínky, do půl roku pozván ke zkoušce odborné způsobilosti.

Omluvit ze zkoušky se lze jen 2x

Zařazení žadatele na konkrétní termín zkoušky odborné způsobilosti je možné po schválení předsedou dané zkušební komise a žadateli je jeho jménem zaslána pozvánka nejpozději 15 dní předem. Omluva ke zkoušce je možná z vážných důvodů, a to pouze dvakrát. Při třetí omluvě je žádost předložena autorizační radě k rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Zkoušky se konají v Praze a v Brně, podle oblasti, kde žadatel podal žádost. V Brně jsou zkoušeny jen některé obory. O možnost být zkoušen jinde, než je obvyklé, musí žadatel požádat s uvedením důvodu již při podání žádosti. Vyhověno žadateli může být po domluvě se zkušebními místy s ohledem na plánování termínů zkoušek. Otázky a okruhy otázek k rozdílovým zkouškám jsou uveřejněny na webu Komory a jsou podle potřeby aktualizovány. Na úpravě znění otázek a okruhů otázek k rozdílovým zkouškám spolupracují členové zkušebních komisí s členy autorizační rady, a to na základě profesních znalostí a zkušeností z průběhu zkoušek.

V testu z právních předpisů je nutné dosáhnout 80 % správných odpovědí

S platností od 1. ledna 2023 schválila autorizační rada změnu v hodnocení písemného testu z právních předpisů. Nyní je pro úspěch v testu potřeba dosáhnout alespoň 80 % bodů jak pro inženýry, tak pro techniky. Úroveň vědomostí v právních předpisech musí být pro oba stupně autorizovaných osob stejná. Jsou tím chráněny hlavně zájmy budoucích autorizovaných osob, které by si měly být vědomy toho, jaká zodpovědnost je na ně vložena, když se stanou členy Komory. Absolvovat test z právních předpisů pro již autorizované osoby v rámci celoživotního vzdělávání je proto dalším možným řešením zvýšení úrovně odborných znalostí. Tento nápad je zatím v jednání se Střediskem vzdělávání a informací ČKAIT a Středisko autorizací ČKAIT chce tuto možnost podporovat.

Ústní zkouška je zčásti rozprava nad projektem žadatele

Samotná ústní zkouška probíhá, po úspěšném zvládnutí předchozích částí zkoušky, nejprve formou rozpravy nad dokumenty, které žadatel předloží, a následně zodpovězením dalších doplňujících otázek. Častým dotazem žadatelů je, jakou dokumentaci si mají k ústní části zkoušky donést. Každá zkušební komise ve svém oboru může mít odlišné zvyklosti, proto jsou žadatelé o formě dokumentace vyzkoušeni v pozvánce. Vysvětlení jim také na jejich dotaz může poskytnout zkušební místo. Je třeba zmínit, že donesení správné dokumentace je především v zájmu žadatele, jenž nad ní prokazuje své znalosti a zkušenosti. Pokud předloží dokumentaci s chybami, které nebude umět vysvětlit, nebo nepředloží žádnou dokumentaci, bude zkoušen jen formou pokládání odborných otázek, namísto toho, aby mluvil nad projektovou dokumentací, kterou dobře zná.

V rámci pracovních setkání členů zkušebních komisí a autorizační rady jsou témata průběhu zkoušky odborné způsobilosti řešena pravidelně. Ve spolupráci členů zkušebních komisí a Střediska autorizací byl připraven návrh pravidel k průběhu zkoušky, který autorizační rada po jednání v prosinci loňského roku schválila. Závazné pokyny k průběhu zkoušky odborné způsobilosti ČKAIT mají za cíl nastavit stejnou úroveň zkoušek, způsob a kvalitu zkoušení napříč obory na obou zkušebních místech (Praha, Brno) a informovat nové žadatele o tom, co je u zkoušky čeká.

Výsledky zkoušek jsou předány autorizační radě, která je posledním článkem autorizačního procesu. Žádosti úspěšných i neúspěšných žadatelů jsou znovu posuzovány a na základě zjištěných faktů autorizační rada udělí nebo neudělí autorizaci. Autorizovanou osobou se úspěšní žadatelé stanou po složení slavnostní slibu, při němž převezmou autorizační razítko a osvědčení. Žadatelé, kteří žádali o rozšíření autorizace o další obor, již slib neskládají.

Irena Meryová a Jana Vráblíková
Středisko autorizací ČKAIT

Přehled odzkoušených žadatelů o autorizaci za rok 2022

Obory	Počet termínů	Odkoušených	Podnětů na AR	Uspěl	Neuspěl	Rozdílové zkoušky
Dopravní stavby	21	148	11	111	37	52
Energetické auditorství	1	1	0	1	0	0
Geotechnika	3	17	0	14	3	4
Městské inženýrství	1	6	0	6	0	0
Mosty a inženýrské konstrukce	11	62	4	48	14	15
Pozemní stavby	54	387	5	317	70	49
Požární bezpečnost staveb	6	33	4	26	7	17
Statika a dynamika staveb	6	30	0	13	17	1
Stavby vodního hospod.	15	95	5	61	34	31
Technika prostředí staveb	12	72	1	47	24	6
Technologická zařízení staveb	22	138	16	109	29	22
Zkoušení a diagnostika staveb	1	3	0	2	1	0
Celkový součet	153	992	46	755	236	197

Ing. Adam Vokurka, Ph.D., předseda Autorizační rady ČKAIT, na setkání zkušebních komisařů v Praze. Foto: Radek Drbohlav

Autorizační proces musí ukázat, zda je uchazeč schopen pracovat samostatně

Rozhovor s Ing. Adamem Vokurkou, Ph.D., který od července 2020 působí jako předseda Autorizační rady ČKAIT, proběhl na Fakultě stavební ČVUT v Praze, kde zastává funkci prodávky pro výstavbu. Podle jeho zkušeností je velký rozdíl mezi zájemci o autorizaci, a to zejména podle toho, jaké mají vzdělání. Chce sestavit seznam škol, jejichž absolventi budou muset před zkouškou odborné způsobilosti složit rozdílové zkoušky. Snaží se jasně rozlišit autorizaci technika, stavitele a inženýra.

Vaše volební období skončí v červnu 2023. Jaké byly největší výzvy, kterým autorizační rada musela pod Vaším vedením čelit?

Nejtěžší bylo zvládnout období pandemie Covidu-19. Bylo nám jasné, že autorizační proces se nesmí zastavit, ale zároveň že musíme ochránit naše komisaře i žadatele. Do bezkontaktního režimu jsme nakonec přes různá omezení nepřešli, vše se podařilo díky skvěle fungujícím zkušebním místům a především komisím zvládnout. Patří jim za to velký obdiv. V současné době už zkouška odborné způsobilosti opět probíhá klasicky bez jakýchkoliv omezení v Praze i Brně. Novinkou je způsob přihlašování ke zkouškám prostřednictvím elektronického formuláře i sjednocený způsob evidence přihlášek, který jsme začali zavádět v roce 2022. Změnou je také to, že nově jmenovaná rada je oproti minulým obdobím složena z garantů zkoušených oborů, většinou jde o bývalé předsedy nebo řádné členy zkušebních komisí.

Máte více než 200 zkušebních komisařů, kteří navíc zkouší na dvou místech – v Praze a v Brně. Jak se vám daří jejich práci koordinovat?

Dohlížíme na to, aby se na obou místech zkoušelo na stejné úrovni a na zájemce o autorizaci se kladly shodné nároky. Žádám své kolegy v radě, aby jezdili na zkoušky na obě zkušební místa, aby mohli porovnat jejich průběh. Zároveň vyzýváme zkušební komise a guaranty, aby byli ve vzájemném kontaktu. Uspořádali jsme i pracovní setkání všech zkušebních komisařů, na němž jsme projednali řadu otázek, které jsou se zkouškami odborné způsobilosti spojené.

Jaká je úspěšnost u zkoušek odborné způsobilosti? Podle posledního přehledu bylo vloni 999 přihlášených, z nichž 700 zkoušky udělalo a zbytek neudělalo. Je to dobrý výsledek?

Za mne jde především o to, aby autorizaci získali profesionálové, kteří budou schopni garantovat své návrhy a stavby a nést za ně zodpovědnost. V současnosti je poměrně časté, že se

k autorizacím hlásí uchazeči, kteří nemají patřičné vzdělání. V případě, že je jim předsedou komise přímo předepsaná rozdílová zkouška nebo je jim autorizační radou udělena výjimka s podmínkou „rozdílovky“, často neuspějí ještě před zkouškou odborné způsobilosti právě na odborně zaměřených otázkách.

Chceme proto využít možnosti dané autorizačním zákonem a definovat minimální rozsah znalostí, které absolventi pro konkrétní obor potřebují splnit. Nepřímo tak vznikne seznam studijních oborů a zaměření na jednotlivých školách, jejichž absolventi mohou jít k autorizační zkoušce přímo, anebo skrze rozdílovou zkoušku či udělení výjimky ze vzdělání. Není to nijak jednoduchý úkol, nemáme samozřejmě vůbec hotovo, ale pracujeme na tom. Může se stát, že naše výstupy dokonce povedou ke zlepšení kvality technického vzdělávání na některých školách, aspoň taková je dosavadní zkušenost kolegů architektů.

Jak probíhá autorizační proces?

Adept nejprve podá přihlášku na oblastní kancelář. Zde proběhne první kontrola obsahu žádostí. Poté je posoudí předsedové zkušebních komisí a rozhodnou, zda konkrétní žadatel splňuje podmínky pro přímou zkoušku odborné způsobilosti, zda musí nejprve absolvovat rozdílovou zkoušku, anebo zda může požádat o udělení výjimky ze vzdělání.

Kdy lze uznat výjimku ze vzdělání?

Když zjistíme, že někdo nemá vystudovanou potřebnou školu, můžeme mu umožnit výjimku na základě dostatečně dlouhé odborné praxe. Podle formulace předchozí autorizační rady to znamená minimálně sedm let kontinuální odborné praxe. Při jednání o výjimce se přihlíží i k obsahu deklarované praxe. Vše se posuzuje individuálně, v ojedinělých případech žádáme o doplnění informací k obsahu praxe, abychom mohli vše objektivně posoudit.

S jakými problémy se setkáváte při dokládání praxe?

Praxe se hodnotí ze dvou pohledů: kontinuálnost a odbornost. Podle zákona vždy musíme posoudit obě úrovně. Uchazeč předloží v rámci žádosti formulář o praxi, kde by mělo stát, kde a jak dlouho pracoval, název firmy, pracovní pozice, například stavbyvedoucí, a náplň praxe jako kontrola projektové dokumentace, přijímání stavby apod. Uvést náplň praxe je velmi důležité. Uchazeči někdy do formuláře vyplní pouze název pracovní pozice. My se ale zajímáme o to, co přesně v rámci praxe dělali, s čím se potkali, kdo na jejich práci dohlížel a odborně ji vedl. Jestli projektovali chodník nebo s trochou nadsázky řečeno přebírali hotovou zámkovou dlažbu, anebo jestli projektovali třeba složité dopravní stavby. Jinak neumíme posoudit jejich odbornost. Kontinuálnost by měl potvrdit jednatel dané firmy a odbornost v ideálním případě i autorizovaná osoba, pod jejímž dohledem uchazeč pracoval. Minimální délka povinné praxe je dána autorizačním zákonem, který ji definuje jasně. Ale pokud někdo za tři roky vystřídá deset zaměstnavatelů, je to přinejmenším důvod k zamyšlení a často vede k požadavku ze strany autorizační rady k doložení dalších informací.

A jak je to u žen, kterým se narodí dítě?

Z pohledu možností profesního růstu je založení rodiny vždy mírná stopka. Myslím si ale, že i v průběhu rodičovské dovolené je možné částečně pracovat a svou odbornost tak udržovat nebo i zvyšovat. Dnešní doba umožňuje pracovat jako OSVČ, částečné úvazky i home-office.

Pokud je ale žena třeba půlrok jen na mateřské, pak se jí praxe neuzná?

Půlrok pro nás v podstatě neznamena vůbec nic, jde-li o jedno přerušení. Není definováno, na jak dlouho se praxe může přerušit, podstatné je prokázat její kontinuálnost, tedy doložit praxi po zákonem předepsanou minimální dobu bez významného přerušení. Nemělo by však docházet k případům, kdy na zkušebním místě počítáme praxi prováděnou po měsících, poměrně pravidelně přerušovanou hledáním nové práce. To za kontinuální činnost označit rozhodně nejde. Činnost, kterou naši žadatelé dělají, je ale druhá věc. Komora doposud uznává jako odbornou praxi i akademickou práci, vedení diplomových prací nebo například psaní odborných článků, vždy v propojení na vybrané činnosti ve stavebnictví.

Takže pokud se chci stát například stavebním inženýrem dopravních staveb, tak se vůbec nemusím pohybovat na stavbě, ale jen v akademické sféře a bude mi to uznáno jako praxe?

Ano, ke zkoušce si podáte přehled toho, že jste tři roky nebo pět let spolupracovala na tvorbě norem nebo na výzkumných záměrech v rámci aplikovaného výzkumu, jakou pedagogickou či vědeckou činnost máte za sebou a čím ji dokladujete. Shodné je to i pro doložení praxe ve státní správě, vždy ovšem záleží na úrovni požadované autorizace. Snažíme se prosadit, aby odbornost praxe potvrzovaly minimálně dvě autorizované osoby, v jejichž spolupráci nebo pod jejichž vedením praxi žadatel vykonává, ale zákon nám to zatím neumožňuje.

Vrátím se ještě k ústní části zkoušky. Co když tedy uchazeč doložil jako praxi tvorbu norem nebo akademickou činnost a nemá žádnou vlastní dokumentaci ani potvrzení od autorizované osoby?

Když uchazeč nemá dokumentaci, odbornost se dá dokázat i na základě jiných podkladů. Předložíme mu například výkres a zeptáme se ho, co na něm z pohledu norem, na kterých pracoval, vidí za problém. Zkušební komisaři jsou natolik odborní a znalí, aby při odborné ústní části zkoušky odhalili, jestli uchazeč má, nebo nemá být autorizován.

Kolikrát může neúspěšný uchazeč opakovat zkoušku odborné způsobilosti?

Myslím si, že kolikrát bude chtít. Ale stojí to peníze a také čas.

Co byste vzkázal čerstvě autorizovaným osobám?

Autorizované osoby by si měly uvědomit, že získat autorizační razítko neznamena jen to, že konečně mohou dělat samostatně projekty. Je velmi důležité si uvědomit, že v okamžiku, kdy získají autorizaci, přebírají na sebe zodpovědnost za to, že

dílo bude postavitelné, bezpečné, ekonomicky dobře zvládnuté atd. Slavnostní slib autorizovaných osob v Betlémské kapli v Praze či ve slavnostní aule Fakulty stavební VUT v Brně je vlastně symbolické uzavření celého autorizačního procesu a uvítání nových autorizovaných osob v Komoře. Autorizovaná osoba aktem slibu přijímá velkou zodpovědnost, protože se do budoucna zavazuje ručit za dílo. Jakýkoliv dokument, který označí autorizačním razítkem, se stává veřejnou listinou. Připomínat zodpovědnost autorizovaných osob je důležité. Je potřebné vědět, co představuje pojem veřejná listina, a dohlédnout důsledky toho, že jsme autorizovaní. Případá mi bohužel, že mnoho lidí si tuto zodpovědnost neuvědomuje a vnímá ji jen formálně.

Co si myslíte o překrývání oborů z pohledu novely autorizačního zákona? Mělo by se něco změnit?

Překrývání oborů je nyní velmi aktuální a citlivé téma, můžeme si za to ale do značné míry sami. Návrh dílčí novely autorizačního zákona bude umožňovat překrytí autorizace v rámci vlastní projektové dokumentace, na druhou stranu z nás ovšem ne sejme zodpovědnost za případné chyby. Jako autorizovaná osoba mám povinnost přizvat odborníky z dalších oborů. Toto propojení je dle mého podstatné a nutné.

Překrývání i vlastní projektové dokumentace ale bylo umožněno již dříve.

Mám-li správné informace, existovala dříve určitá „trojdohoda“ mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem pro místní rozvoj a Komorou, že umožníme například inženýrovi v oboru Pozemních staveb, aby ve své projektové dokumentaci překrýval statiku do úrovně, na kterou odborně a profesně stačí (rodinné domy např.). Nyní to bude definovat přímo autorizační zákon. Osobně se domnívám, že by tato možnost měla být zákonem poskytnuta. Vyžaduje ovšem jistou dávku odborné sebereflexe projektantů.

Co je podle Vás vhodným příkladem překrývání oborů?

U překryvů jde myslím především o stupeň dokumentace, rozsah stavby a míru rizika, které na sebe беру. Klasickým příkladem možného překryvu je třeba chodník před rodinným domem, kdy v rámci překrývání není potřeba shánět dopravního inženýra. Nebo naopak dopravní inženýři, kteří stavějí most a pod ním potřebují udělat na pěti metrech koryta dlažbu, nemusejí v rámci překrývání shánět vodohospodáře. V rámci úpravy mostu mohou dlažbu udělat sami.

To ve výsledku znamená, že zvyšujeme odpovědnost osob, která danou věc bude překrývat?

Určitě ano. O to víc bude nyní záležet na morálce a etice autorizované osoby. Ta v rámci své projektové dokumentace může překrýt určité obory, ale musí poznat, kdy je povinna si přizvat další autorizovanou osobu. Jako osoba zodpovědná za celek by měla vědět, co si může a nemůže dovolit. Například já jako vodohospodářský inženýr dávám razítko na dokumentaci ke stavbě vodní nádrže, ale mám k dispozici podklad, který mi zpracovala další odborná autorizovaná osoba. V tomto případě geotechnik, který potvrdil, že stavbu lze provést z daných

zemin a definoval vlastnosti těchto zemin. Já z jeho odborného posudku vycházím, na základě podkladu poskytnutého příslušnou odbornou osobou pak mohu udělat rozhodnutí, které zapracuji do své projektové dokumentace.

Jak je to s překrýváním odbornosti u fotovoltaiky? Kdo může autorizovat projekt FVE na střeše stavby?

Fotovoltaika je obecně problematická. Jakákoliv fotovoltaika na domě představuje zásah do nosného systému střechy, a proto by u její instalace neměl být pouze elektrikář. U fotovoltaiky jde vždy o to, kde bude instalována, k čemu bude sloužit, jestli bude jen pro samotný dům, či zda bude napojená do sítě. Ať je to s fungováním FVE jakkoliv, neměl by u její dodatečné instalace do konstrukce střechy chybět inženýr v oboru Pozemních staveb, potažmo statik. Zjednodušení procesu povolování umístění FVE na střechy obytných domů není z pohledu možných následků v chování konstrukce střechy vhodné, další diskuze na toto téma nás jistě čeká.

Jaké změny autorizačního zákona budete jako autorizační rada navrhopvat?

Chtěli bychom, aby se za zkoušku odborné způsobilosti platilo rovnou v okamžiku podání přihlášky. Každá žádost musí projít rukama mnoha lidí, kterým je třeba za jejich práci zaplatit.

Rozsáhlé diskuze v autorizační radě vedeme také o tom, že by měla být uzákoněna povinnost potvrzovat odbornost praxe uchazeče o autorizaci oborově příslušnou autorizovanou osobou. Abych to zobecnil, požadujeme přesnější definování dokládání praxe. Kontinuitnost praxe je jasně definovaná, ale dokládání odbornosti nikoliv. Za nás by bylo ideální, kdyby praxi potvrdily dvě spolupracující autorizované osoby. Uvědomujeme si ale, že to u všech praxí nepůjde, například u vědeckých pracovníků nebo úředníků.

Pak jsme také započali neformální diskuze o tom, zda by čtyřletý bakalář měl umět dosáhnout na autorizovaného inženýra. My bychom rádi zavedli jasnou hierarchii. Absolvent střední školy stavebního typu by se mohl hlásit na technika, absolvent tříletého bakaláře (pakliže se u některých škol zkrátí doba bakalářského studia ze čtyř na tři roky) na stavitele a absolvent inženýrského vzdělání, to znamená ideálně dva a půl roku navazujícího magisterského studia, by se mohl autorizovat jako inženýr. Každý stupeň by s sebou přinášel určité pravomoci a odpovědnosti.

To je tedy Váš sen do budoucna?

Ano, mým snem je zavedení tří autorizačních stupňů nebo úrovní. Mělo by to jistou logiku. Nelíbí se mi, že čtyřletý bakalář se dnes vnímá jako ukončené plnohodnotné vysokoškolské vzdělání a tříletý nikoliv. Kromě toho podle neformálních debat s děkany našich předních stavebních fakult se ukazuje, že je tříleté bakalářské studium pro studenty přijatelnější, protože ho dříve dokončí, získají titul a mohou začít dělat praxi. Navazující magisterské studium v délce dva a půl roku studentům potom dá mnohem více než současný rok a půl. Během dvou a půl let se dá více stihnout, bakalář má dostatek času se dovzdělávat do inženýra.

A co si o tom myslí vysoké školy?

Jako člen vedení Fakulty stavební ČVUT – proděkan pro výstavbu – jezdím každý rok na setkání členů vedení stavebních fakult z Prahy, Brna, Ostravy, Bratislavy, Žiliny a Košic. Na posledním setkání jsem otevřel diskuzi s děkany, jak by se dívali na to, že bychom v rámci velké novely autorizačního zákona zrušili čtyřletého bakaláře. Kdo by se chtěl autorizovat jako inženýr, musel by absolvovat inženýrské studium v délce pět a půl roku. Debatovali jsme o tom, že by se zavedly tři autorizační stupně: technik, stavitel a inženýr. V současné době je stavitel na úrovni technika, je to to samé, jde jen o jiné označení. Myslím, že by tuto změnu podpořili.

Je ještě něco v autorizačním zákoně, co byste chtěl změnit?

Rád bych zavedl diskuzi na téma množství autorizací a specializací u nás. Myslím si, že autorizovaní inženýři a technici činní ve výstavbě se z pohledu autorizace příliš „drobí“. V Čechách máme třináct autorizačních oborů, což je poměrně velké množství, u některých oborů máme pro techniky navíc zavedené specializace. Pro srovnání na Slovensku mají šest autorizací (A1, A2 a I1–I4). U stavebních oborů potom u nás kvůli jejich velkému množství často nastává zmiňované překrývání. Podle mě by bylo ideální, kdyby oborů bylo méně a byly obecnější, pomohlo by to i v procesu vzájemného uznávání autorizací v rámci členských států EU. Tohle téma ovšem zatím není na pořadu dne a redukce oborů rozhodně nebude součástí návrhů novely autorizačního zákona. Jedná se o čistě můj soukromý názor. Uvidíme, co ohledně množství autorizací přinese budoucnost, každé další zavedení specializací je však dle mého názoru zbytečným dělením.

Kterého ze svých vodohospodářských nebo krajinářských návrhů si nejvíc ceníte?

Čeho si dodneška velmi považují, jsou rekonstrukce starých hrazenářských staveb pro Správy toků LČR, s. p. projektované a realizované v Krušných a Jizerských horách. Na svahu Smědavského vrchu jsme například projektovali dynamickou bariéru (záchytný systém ze speciálních ocelových sítí). Realizovali jsme také řadu revitalizací potoků i rašelinišť. Pro Povodí Ohře, s. p. jsme projektovali rekonstrukce přelivu na vodní nádrži Naděje. Zhotovitel podle našeho návrhu z pontonu a z jeřábů umístoval na přeliv pět tunové žulové kamenorezy. Děláme práci, která nás baví a navíc je veřejně prospěšná.

Ing. Markéta Kohoutová a Mgr. Kristýna Králová, Ph.D.
Tiskové oddělení ČKAIT

**Ing. Adam Vokurka,
Ph.D. (* 1973, Vimperk)**

Vzdělání: ČVUT, Fakulta stavební, Katedra hydromeliorací a krajinného inženýrství, téma disertační práce: Metody hodnocení krajiny s ohledem na ekologickou stabilitu (2005)

Autorizace: ČKAIT 0010051, obory Vodohospodářské stavby a stavby krajinného inženýrství, Stavby pro plnění funkcí lesa (od 2007)

Praxe: 2020 – dosud: předseda Autorizační rady ČKAIT; 2018 – dosud: proděkan FSV ČVUT; 2017 – dosud: prezident Českého svazu stavebních inženýrů; 2010 – 2020: předseda České společnosti krajinných inženýrů; 2008 – dosud: jednatel projektové firmy AV ProENVI, s.r.o., 2000 – dosud: odborný asistent FSV ČVUT, Katedra hydromeliorací a krajinného inženýrství

Co je Autorizační rada ČKAIT?

Autorizační rada zjišťuje, jakým způsobem probíhá autorizační proces, a nastavuje limity, v jakých by se autorizace měla pohybovat. Dohlíží na správnost, jedinečnost a čistotu autorizačního procesu a také definuje rozsah oborů. Členové i předseda autorizační rady jsou jmenováni přímo ministrem pro místní rozvoj, a to na návrh Představenstva ČKAIT. V radě dále působí čtyři ministerští zástupci z Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva zemědělství, Ministerstva dopravy a Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Jmenovací období je vždy tříleté. Stávající členy v roce 2020 jmenovala tehdejší ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová, a to ve složení: předseda Ing. Adam Vokurka, Ph.D., místopředseda Ing. Jaromír Šišma, členové: Ing. Karel Dvořáček, Ing. Zdeňka Fialová, Ing. Lukáš Grünwald, Ing. Žanet Hadžić, Ing. Vojtěch Kocourek, Ph.D., Ing. Václav Kratochvíl, Ph.D., MBA, Ing. Ondřej Kališ, doc. Ing. et Ing. František Kuda, CSc., Ing. Petr Nehasil, Ing. Václav Petráš, Ph.D., Ing. Daniel Pokorný, prof. RNDr. Ing. Petr Štěpánek, CSc., Ing. arch. Zdeněk Trefil, Ing. Jaroslav Valkovič. Autorizační rada dohlíží na práci cca 200 zkušebních komisařů, kteří v průběhu roku vyzkouší cca 1000 zájemců o autorizaci.

Pohled z pravého břehu do vodní nádrže Bahenní I. z období napouštění, realizace 2021–2022, investor LČR, Správa toků oblast povodí Ohře/Berounky, projekt: Adam Vokurka AV ProENVI, s.r.o.

Snese panelák opravdu všechno?

V rámci dlouhodobé debaty o problematice dodatečného zřizování otvorů v nosných stěnách panelových domů přinášíme zkušenosti Stavovského soudu ČKAIT z minulého roku. Neodbornost a rozsah zásahu jsou někdy opravdu alarmující. Pokud se chyby dopustí autorizované osoby, musí se zodpovídat před disciplinárními orgány Komory.

Stavovský soud ČKAIT již několikrát řešil pochybení autorizovaných osob při zřizování otvorů v nosných stěnách v rámci modernizace či při dodatečných dispozičních úpravách bytů. V minulém roce se však jeden z disciplinárních senátů stavovského soudu zabýval žalobním návrhem ve věci, která svým rozsahem i mírou neodbornosti dalece přesahovala dosavadní „rutinní“ případy. Jednalo se o čtrnáctipatrový panelový bytový dům, realizovaný v 80. letech v prefabrikované stavební soustavě PS 69 s příčným uspořádáním nosných stěn.

Výbor SVJ uvedeného domu se rozhodl vylepšit estetický výraz a snad i provozní podmínky průchozího vstupního přízemí budovy. Cíle mělo být dosaženo jednotným zvětšením šířky i výšky devíti dveřních otvorů v nosných stěnách 1. NP. Realizační firma vypracovala v roce 2018 projekt rovnou ve stupni dokumentace pro provádění stavby (DPS) a začátkem roku 2019 zahájila stavební práce, ovšem bez platného stavebního povolení!

Stavební úřad následně nařídil bezodkladné zastavení stavebních prací a provedení nutných zabezpečovacích opatření. Hlavním projektantem byl autorizovaný inženýr v oborech Pozemní stavby a Mosty a inženýrské konstrukce, jednatel realizační firmy. Osobou odpovědnou za odborné vedení stavby (dále jen stavbyvedoucí) byl autorizovaný inženýr v oboru Pozemní stavby, jednatel stejné firmy.

Kontrolní komise SVJ podala v předmětné věci stížnost k ČKAIT. Disciplinární řízení probíhalo v rámci tří navazujících samostatných kauz, protože nakonec byl obviněn i autorizovaný technik pro pozemní stavby, odpovědný zástupce specializované firmy, která provedla v rámci subdodávky přímé vyřezání „přebytečného“ železobetonu. Protože stavebník-laik (SVJ) nebyl výše uvedenými autorizovanými osobami upozorněn, nezajistil vydání stavebního povolení ani řádný výkon technického dozoru.

Na základě pochybností kontrolní komise SVJ, resp. rozhodnutí stavebního úřadu, byl vypracován a autorizován stejným projektantem dodatek statického posudku k DPS a dále dokumentace pro stavební povolení s dodatky, což bylo předmětem disciplinárního řízení.

Opravdu kritická nezkušenost se zásahy do nosných konstrukcí paneláku

Již v rámci disciplinárního šetření disciplinárně obviněný projektant přiznal svou nezkušenost s panelovými konstrukcemi, až na výjimku, kdy údajně „před deseti lety řešil kontaktní zateplení paneláku“. Také uvedl, že v době zpracování předmětné projektové dokumentace nevěděl o existenci odborné příručky „Otvory v panelových domech“ (Jiří Witzany, Jaromír

Vrba, Václav Honzík), vydané IC ČKAIT v roce 2014 a bezplatně poskytované Komorou zájemcům z řad autorizovaných osob. Pro vypracování dokumentace si nezajistil výkresy skladby všech podlaží, ani informace o vyztužení a kvalitě použitého betonu a neověřil, zda nebyly v domě dříve provedeny obdobné zásahy do nosné konstrukce ve vyšších podlažích. Nadpraží budoucích nově vzniklých otvorů, rozšiřovaných na obě strany většinou o 100 mm (z 1200 na 1400 mm), posoudil velmi zjednodušeně na ohyb od svislého zatížení jako prostý nosník s tím, že vyřezanou tahovou výztuž při spodním líci původního nadpraží nahradil ocelovou pásovinou umístěnou v tloušťce stěny na nový spodní líc a kotvenou závitovou tyčí s vlepením do vývrtu hloubky 150 mm po 200 mm.

Bez znalosti konstrukčního systému nelze projektovat

Jako zásadní důkaz neodborného přístupu lze považovat skutečnost, že v dokumentaci není nikde uvedeno, v jaké konstrukční soustavě je objekt realizován! Ještě v dodatku z roku 2021 projektant např. chybně uvažoval tloušťku stěnových panelů 180 mm místo 150 mm a neuvažoval s modulací svislých spár mezi stěnovými panely ani s vodorovnými styky se stropními panely – konstrukci staticky posuzoval jako monolitickou. Absenci vlivu vodorovného zatížení ve strojovém výpočtu později zdůvodňoval odkazem na článek v časopisu *Beton* č. 3/2013, ale neprokázal, zda informace z uvedeného článku prof. Witzanyho lze aplikovat pro předmětný výškový dům a skutečné rozměry otvorů, zejména s ohledem na poměr jejich šířky a výšky. Hodnoty vodorovného zatížení přitom podle Eurokódů vychází výrazně větší oproti době, kdy byl panelový dům navržen. Statický posudek byl shledán obtížně kontrolovatelným a bez specifikace vstupních dat. Ve výpočtových modelech také chybí rozměry nadpraží a není zohledněna skutečnost, že s ohledem na neodborné řezání otvorů je reálné ostění a nadpraží nových otvorů významně menší (výška nadpraží kolem 300 mm oproti započítávaným 500 mm).

Neprofesionální postup bouracích prací

V projektové dokumentaci, včetně dodatků, nebyl předepsán technologický postup bouracích prací. PD navíc svým obsahem a členěním neodpovídala ustanovením vyhlášky č. 499/2006 Sb. Nereálný byl návrh realizace sloupků ocelových rámu u dvou otvorů rozšiřovaných jednostranně o 300 mm, kdy nelze navržený způsob zesílení konstrukce technicky provést ještě před jejím zeslabením, tedy ještě před řezáním obvodu nových, zvětšených dveřních otvorů. Mimo uvedené konstrukční nedostatky projektant nedoložil požární posouzení navržených ocelových prvků. Při realizaci došlo k rozšiřování otvorů zcela neprofesionálním způsobem bez

předem provedených jádrových vrtů v rozích otvorů, takže při řezání diamantovými kotouči došlo jak ve vodorovném, tak i ve svislém směru k prořezu 50 až 150 mm oproti předpokladům ve statickém posouzení, aniž by to zprvu někomu vadilo. Stavbyvedoucí neuvedl své oprávnění ve stavebním deníku otiskem autorizačního razítka, ale otiskem razítka firemního a nezajistil pasport nebo alespoň zaměření skutečně provedených stavebních úprav. Naopak poté, co byl na kontrolním dni vyzván k umožnění kontroly podivného postupu realizace, uvedl následující den ve stavebním deníku, že se již zednický začíšťují povrchy okolo vyřezaných otvorů.

Nevratné poškození konstrukcí stěn

V odvolacím řízení proti dodatečně vydanému stavebnímu povolení uvedl v roce 2020 krajský odvolací správní úřad ve svém stanovisku (také na základě posudku nezávislého statika), že stavební úřad nedostatečně posoudil, zda je stavba prováděna správně a zda jsou splněny základní požadavky na stavbu. Odvolací orgán dále konstatoval, že konstrukce stěn jsou nevratně poškozeny. Stavební úřad následně potvrdil, že realizované stavební úpravy vyžadují přesný výpočet vnitřních napětí dotčených stěn a v případě negativního výsledku stavebníkovi (SVJ) uložil povinnost realizovat další potřebné konstrukční úpravy. Dodatečné stavební povolení bylo pravomocně vydáno na základě opakovaného řízení až v roce 2021.

Autorizované osoby se musí zodpovídat

Naštěstí ani za výše uvedených okolností nedošlo k havárii či ke vzniku viditelných poruch nosné konstrukce. To bylo vlastně jedinou obhajobou disciplinárně obviněných, kterou však disciplinární senát Stavovského soudu ČKAIT nemohl přijmout. Výše uvedené jednání je totiž nepochybně v rozporu zejména s povinností autorizovaných osob zajistit odbornou úroveň své činnosti, resp. chránit při výkonu vybraných činností veřejný zájem (§ 2 odst. 1 a odst. 2 PEŘ), a také v rozporu s povinností projektanta přizvat ke zpracování PD další projektanty autorizované v příslušném oboru, není-li způsobilý sám některou část PD zpracovat (§ 3 odst. 8 PEŘ). Ze strany disciplinárně obviněného projektanta i stavbyvedoucího došlo k zásadnímu podcenění problematiky panelových budov a porušení povinností autorizovaných osob ve smyslu ustanovení zákona č. 360/1992 Sb. a vnitřních řádů Komory. **Proto jim byla udělena pokuta podle § 21 odst. 1 písm. b) autorizačního zákona.** Naopak odpovědnému zástupci subdodavatele nebylo disciplinární opatření uděleno, protože specializovaná firma poskytla pouze zařízení s obsluhou, prováděla práce pod vedením stavbyvedoucího a bez znalosti souvislostí.

Ing. Jan Korbel
předseda Stavovského soudu ČKAIT

Zásahy do panelových domů jen se zkušeným statikem

Při zásahu do nosných konstrukcí panelových domů je třeba dohledat původní projektovou dokumentaci dané soustavy a spočítat statický průkaz celého domu. Musí se počítat i s regionálními specifiky a odlišnostmi.

Například podle směrnice z počátku 60. let měly být osmipodlažní domy složeny minimálně ze dvou sekcí kvůli zatížení podélným větrem. Politický tlak krajských výborů KSČ však vedl k tomu, že někde byly tyto výškové panelové domy postaveny jen z jedné sekce. Statická odolnost těchto konstrukcí může být nižší.

Navrhování samostatných řadových sekcí T 06 B

První, celostátně platný, návod na statické výpočty byl zpracován Ing. Duškem z STÚ Praha pod názvem „Prozatímní pokyny pro statické výpočty panelových domů“ v roce 1964. Před vydáním tohoto dokumentu byly výpočty zpracovávány individuálním způsobem metodikou vlastní jejich zpracovatelům. Po zavedení těchto pokynů do praxe vznikla na základě provedených výpočtů zkušenost, že „řadové sekce“ budou u sídlištní výstavby sestavovány minimálně ve dvojicích, neboť ne všechny krajské varianty měly tzv. samonosný obvodový plášť průčelí, který by mohl přenášet dílčí část účinků podélného větru, a u osmipodlažních domů nepostačoval výpočtům počet ztužujících stěn podélného směru jedné sekce.

Řadové sekce sestávaly nejčastěji z pěti modulů 3,6 m, hloubka bývala 10,8 m, případně trochu méně v násobku 0,6 m. Takové domy, jejichž výpočty byly zpracovány před rokem 1964, ojediněle existují, byla na ně vydána stavební povolení a lidé v nich bydlí desítky let. Potíž bývá v tom, že se obtížně shání statické výpočty domu, na jejichž základě bylo stavební povolení vydáno, noví majitelé (zpravidla SVJ nebo bytová družstva) je nemají k dispozici. V takovém případě doporučuji před prováděním uvažovaných úprav nosné konstrukce projednat s majiteli domu ještě před definitivním uzavřením smluvního vztahu okolnost, že je třeba vypracovat nový výpočet (ten bývá finančně významně náročnější), který potvrdí soulad či nesoulad se zněním dnes platných předpisů a technických norem (zejména Eurokódů), a tomu přizpůsobit míru zásahů do nosných konstrukcí. Existence jedné řadové sekce s osmi nadzemními podlažními může ovšem připadat v úvahu i u dalších systémů malorozponových soustav, proto doporučuji prověření dostupnosti statických výpočtů i v těchto případech.

Ing. Jaromír Vrba, CSc., Olomouc

Více v prezentaci Ing. Jaromíra Vrby, CSc.: „Co hrozí panelovým domům při neodborném zásahu“ z 15. 5. 2019 na zpravy.ckait.cz

prof. Miroš Pirner †94 let

Odešel významný stavební inženýr a odborník na dynamiku staveb, zejména účinky větru na stavební konstrukce, čestný člen ČKAIT.

Prof. Ing. Miroš Pirner, DrSc., dr. h. c., (* 11. září 1928 – † 13. prosince 2022) studoval v letech 1947 až 1952 na Fakultě stavební ČVUT v Praze. Později působil na Vysoké škole dopravní v Žilině, kde také zastával pozici prodávána pro vědu a výzkum. Miroš Pirner svou odbornou a vědeckou činnost zaměřil především na teoretické a experimentální studium účinků větru na stavební konstrukce. V roce 1963 dosáhl vědecké hodnosti kandidáta věd (CSc.) s prací nazvanou „Vliv statických a elastických sil na předpjaté závěsné konstrukce“. V roce 1965 se habilitoval podáním vědeckého díla s názvem „Statické a dynamické účinky větru na povrchové konstrukce“ a byl jmenován docentem. Odborného uznání se mu dostalo později v roce 1979, kdy byl jmenován Městským soudem v Praze znalcem v oboru Dynamika staveb. Získat další, vyšší vědeckou hodnost DrSc. se mu povedlo v roce 1982 po obhajobě své práce nazvané „Pružné lineární soustavy náhodně zatížené, aplikované na vysoké zatížení větrem“.

V září 1970 nastoupil Miroš Pirner do Ústavu teoretické a aplikované mechaniky (ÚTAM) Akademie věd ČR v Praze, kde s přestávkou, vynucenou politickými důvody, pracoval až do pokročilého věku 94 let. V letech 1990 až 1998 byl dokonce ředitelem ústavu. Prof. Pirner byl členem mezinárodních profesních organizací, jmenujme alespoň International Association of Space Structures a International Union of Theoretical and Applied Mechanics (IUTAM). Byl také členem redakční rady periodika *Journal of Wind Engineering and Industrial Aerodynamics* a časopisu *Fluid Abstract: Civil Engineering*. Miroš Pirner patřil k zakladatelům a později čestným členům Inženýrské akademie ČR a čestným členům České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. V rámci České společnosti pro mechaniku působil jako vedoucí skupiny větrové inženýrství.

Z profesních úspěchů profesora Pirnera uvedme alespoň ty nejvýznamnější: roku 1973 získal Cenu akademika Kloknera (spolu s O. Fischerem a J. Náprstkem); roku 1983 mu byla

společně s M. Baťou, O. Fischerem a J. Náprstkem udělena Státní cena za „Rozvoj teorie dynamiky a aeroelasticity a jejich aplikace při realizaci inženýrských staveb“; roku 1998 dostal čestnou medaili E. Macha za úspěchy ve fyzikálních vědách; roku 1998 byl oceněn medailí za zásluhy na rekonstrukci Národního divadla v Praze; roku 1999 se stal čestným členem ČKAIT; roku 2000 získal medaili za zásluhy o výstavbu Technické univerzity Pardubice; roku 2003 čestný doktorát Technické univerzity v Žilině; roku 2003 byl oceněn Zlatou medailí za spolupráci na výstavbě Fakulty stavební VŠB-TU Ostrava; roku 2003 mu bylo uděleno Zvláštní uznání za celoživotní práci a činnost v oblasti mostů Ministerstvem dopravy ČR; roku 2003 získal Stříbrnou medaili Stavební fakulty TU v Žilině a roku 2018 pamětní medaili ředitele ÚTAM AV ČR.

Miroš Pirner napsal více než 350 článků do domácích i zahraničních časopisů či sborníků z vědeckých konferencí, a také několik knih. Byl jedním z prvních autorů z východního bloku, kteří se začali věnovat oblasti větrného inženýrství a propagovali toto multidisciplinární odvětví v rámci inženýrské komunity ve východní Evropě. Prof. Pirner byl velmi aktivní v inženýrské komunitě při práci či při konzultacích u mnoha důležitých staveb, jako jsou mosty a věže. Řešil zde především problematiku dynamické odezvy a výzkumu aeroelastických nestabilit. Problematikou vibrací konstrukcí, mostů a závěsných lan a táhel se prof. Pirner zabýval dlouhou dobu a byl velmi aktivní v diskuzích mezi světovými experty.

Miroš Pirner měl rád anglický humor a uměl i vážné situace řešit s nadhledem. Byl přesvědčen, že humor je důležitou součástí života a není správné jej opomíjet; v těžké době byl vždy jakýmsi ventilem v napjatých situacích. V roce 2014 vydala ČKAIT Pirnerovu knížku „Úsměvy v mechanice“. Jak už odpovídá autorově povaze, najdeme v ní převážně postřehy úsměvné a optimisticky laděné.

Vážený pane kolego a příteli, děkujeme Ti za vědeckou a inženýrskou práci, kterou jsi odvedl pro rozvoj dynamiky a aeroelasticity inženýrských konstrukcí. A přejeme si, abys svým příkladem inspiroval mladé lidi k objevování dosud neznámého.

prof. Ing. Stanislav Pospíšil, Ph.D.

ředitel Ústavu teoretické a aplikované mechaniky (ÚTAM)
Akademie věd ČR v Praze

Ing. Ivo Bajer †90 let

Zemřel významný brněnský dopravní specialista, odborník na akustiku a čelní představitel Českého svazu stavebních inženýrů.

Ing. Ivo Bajer (* 31. května 1932 – † 7. prosince 2022) byl po maturitě přijat na Fakultu architektury a pozemního stavitelství v Brně. Za účast na studentských demonstracích na počátku 50. let byl však vyloučen ze studia, zatčen, odsouzen a vězněn. Po propuštění z vězení pracoval jako dělník. Na zásah prof. Bezdíčka byl po roce přijat na Fakultu inženýrského stavitelství VUT v Brně a v roce 1959 absolvoval směr konstruktivně-dopravní. Nastoupil do

zaměstnání na brněnském pracovišti Doprastavu Bratislava, kde pracoval jako projektant-statik téměř deset let na projektech významných mostních a vodohospodářských staveb na Slovensku. V roce 1968 přijal zaměstnání u Vojenských staveb, závod Brno jako vedoucí dopravní skupiny a později jako hlavní specialista pro dopravní a mostní stavby. Pod jeho vedením byla vypracována řada projektů mostních a komunikačních staveb vojenských i civilních. Kromě projektové činnosti se věnoval problematice technologie dálničních staveb a dalším vědecko-technickým a ekonomickým problémům. V roce 1978 byl přijat na konkurz do Brnoprojektu jako vedoucí dopravního ateliéru. Podílel se na tvorbě územního plánu města Brna a na řešení okružních brněnských komunikací a kolektorové sítě. V roce 1989 byl zvolen ředitelem tohoto ústavu.

Zajímavá a významná je jeho činnost jako akustického odborníka. Vypracoval řadu posudků, studií a expertíz. Jím navržený „Plošný prvek protihlukové ochrany“ byl patentován. V tomto oboru se stal uznávaným odborníkem a soudním znalcem. Na Stavební fakultě VUT působil od roku 1983 jako externí učitel a člen diplomových komisí a v letech 1990–1992 byl členem Vědecké rady Fakulty stavební VUT v Brně.

Důležitá a významná je i jeho činnost publikační. Z časopiseckých článků stojí za pozornost zejména „Akustická ochrana životního prostředí před nežádoucím hlukem z dopravy pomocí jednoduchých protihlukových stěn“ a „Rozvoj dopravy se zřetelem na životní prostředí“.

Když v roce 1968 vznikl Český svaz stavebních inženýrů, byl zakládajícím členem a angažoval se jako vedoucí zájmové skupiny dopravní stavby, později jako jednatel brněnské pobočky

a člen celonárodního výboru ČSSI až do zastavení činnosti v roce 1978. V letech 1988–1989 odvážně a neohroženě organizoval obnovení činnosti ČSSI. Došlo k němu až po revoluci v roce 1989. V roce 1990 byl na celosvazovém sjezdu zvolen předsedou ČSSI. Intenzivně jednal s vládou ČR i s ministerstvy, zejména v problematice návratu zabaveného majetku ČSSI. Navázal styky se zahraničím, především s obdobnými inženýrskými organizacemi ve Velké Británii, ale i v jiných zemích. Ministrem životního prostředí byl jmenován členem ustavujícího výboru ČKAIT. Obdržel nejvyšší svazová vyznamenání ČSSI, byl autorizovaným inženýrem pro dopravní stavby a soudním znalcem.

Čest jeho památce.

prof. Alois Materna
1. místopředseda ČKAIT

Ing. Jiří Kuchynka †92 let

Opustil nás vynikající odborník v oblasti navrhování statiky stavebních ocelových konstrukcí.

Ing. Jiří Kuchynka (* 21. srpna 1930 – † 19. října 2022) působil v Agroprojektu

Brno a Chemoprojektu Brno. Spolupracoval například na návrzích investičních celků pro Paramo Pardubice, Slovnaft Bratislava nebo rafinerii v irácké Basře. V roce 1991 založil kancelář Statikum s.r.o. se zaměřením zejména na činnost v oblasti statiky pozemních staveb. Odbornou činnost úspěšně vykonával jako znalec téměř po celou dobu svého dlouhého života.

Spolupracoval na zakládání České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Od roku 1991 byl členem výboru ČKAIT a členem Legislativní komise. Významně se podílel na vzniku organizačního řádu ČKAIT, který ve své podstatě je aplikován i v současné době. V rámci svého působení v ČKAIT spolupracoval se zástupci komor sousedních zemí za účelem využití jejich zkušeností a navázání trvalé spolupráce.

Ing. Miroslav Polák †70 let

Zemřel významný dopravní inženýr, jednatel společnosti SUDOP a dlouholetý aktivní člen ČKAIT.

Ing. Miroslav Polák (* 8. března 1952 – † 25. října 2022) byl absolventem Vysoké

školy dopravy a spojů v Žilině. Do zaměstnání nastoupil do Státního ústavu dopravního projektování Praha, závodu Brno v roce 1976. Ze závodu Brno se stal nejprve samostatný státní podnik a z něj se od roku 1993 stala projektová firma SUDOP Brno, spol. s r.o. V ní působil Ing. Miroslav Polák jako společník. Postupně se z projektanta trakčního vedení železničních tratí a stanic vypracoval až k řízení projektových prací staveb elektrizace železničních tratí.

Má za sebou realizované stavby dle jím řízených projektů jako Elektrizace trati Kúty–Holíč–Hodonín, Nezamyslice–Přerov,

Byl autorizovaným inženýrem pro mosty a inženýrské konstrukce, statiku a dynamiku staveb. V roce 2001 byl jmenován čestným členem ČKAIT a také čestným členem ČSSI.

Byl jedním z těch, kdo po zlomovém roce 1989 zakládali Český svaz stavebních inženýrů. Působil jako předseda Oblastní pobočky ČSSI v Brně. V této pozici se všemožně zasazoval o odbornou činnost pobočky. Podílel se na pořádání odborných exkurzí na stavby, navazoval spolupráci s průmyslovými podniky a s vysokými školami. Účastnil se na organizaci kulturních a společenských akcí, které měly za cíl neformální setkání odborníků ve stavebnictví, například každoročních plesů ČSSI a ČKAIT. Podporoval sportovní akce jako zahraniční lyžařské zájezdy do Rakouska a Itálie, jichž se sám zúčastňoval, i tuzemské sportovní akce, například Zlatou hůl ČSSI, která vznikla zásluhou zakládajících členů svazu již v 70. letech a každoročně je organizována v oblasti Tří studní na Vysočině.

Děkujeme za všechna léta, která jsme mohli s Ing. Jiřím Kuchynkou strávit a těšit se z jeho přátelství.

Ing. Miroslav Čermák, CSc.

Holubice–Brno a další. Také vedl práce na studiích zavádění trolejbusů v Prostějově a Třebíči, které však pro nedostatek investic nebyly připraveny a realizovány. Později byl hlavním inženýrem projektů modernizace železničních tratí jako například Břeclav–Hodonín, Přerov–Olomouc a dalších. Účastnil se rovněž na projektech staveb v Brně včetně částí železničního uzlu. Svoji činnost v zaměstnání ukončil v roce 2016 odchodem do důchodu. Byl svědomitým a spolehlivým pracovníkem.

Do činnosti v ČKAIT se zapojil prací v dozorčí radě a dozorčí komisi v Brně od roku 2001 až do roku 2021, kdy mu nemoc znemožnila pokračovat. Mezi členy dozorčí rady byl oblíbeným starším kolegou, který svým rozhledem pomáhal mladším a rád jim předával svoje zkušenosti.

Na Ing. Miroslava Poláka budeme v dobrém vzpomínat.

Ing. František Mráz
místopředseda ČKAIT

Hradec Králové

Účast na Valné hromadě oblasti Hradec Králové byla možná buď prezenčně, nebo on-line. Setkání se konalo 3. ledna 2023 jako vždy v Kongresovém centru ALDIS. Z celkem 2067 členů bylo v sále 76 osob a na dálku se připojilo 22 osob (tj. celkem cca 5 %).

Rok 2022 byl rokem oslav 30. výročí založení Komory. Stejně slavnostně se nesl i začátek Valné hromady oblasti Hradec Králové. Na úvod obdrželi aktivní a zasloužilí členové oblasti z rukou předsedy Komory Ing. Roberta Špalka medaili vydanou k 30. výročí jejího založení. Ocenění byli Ing. Bohumil Rusek, Ing. Milan Havlišta, Ing. Vlastimil Klazar a Ing. Jan Chaloupský. Jednání potom pokračovalo stejným způsobem jako už 29x předtím – vystoupením hostů, předsedy oblasti, člena dozorčí rady a dozorčí komise, předsedy Komory, ředitele kanceláře. Následovaly volby delegátů na shromáždění delegátů a vystoupení diskutujících. Tentokrát se převážná část diskuze odehrála během vystoupení ředitele kanceláře a týkala se především problému datových schránek a elektronického autorizačního razítka.

V Hradci Králové byla možná i on-line účast: Při přihlašování se projevila roztržitost některých inženýrů. Několik se jich totiž přihlásilo na přenos on-line a přitom se chtěli jednání zúčastnit osobně. Zřetelně to vyplynulo z porovnání počtu přihlášených a skutečně přítomných členů – prezenčně se přihlásilo 41 osob a skutečně bylo přítomno 76 osob, na přenos on-line se nahlásilo 31 osob, ve skutečnosti jich bylo 22. Pohledem na přítomné bylo hned jasné, kdo si váží svého členství v Komoře a nedělá mu problém strávit tři hodiny ve společnosti osob stejného profesního zaměření, a kdo naopak chybí, i když by mu k účasti stačilo sejít o jedno patro. Chvilí jsem stál u prezenční listiny a pomáhal kolegům hledat jejich jméno a řádek k podpisu nebo některým z nich podržet hůlku, aby se mohli podepsat. Ano, v jednu chvíli to vypadalo přesně tak, jak jsem se dočetl na internetu: „Komora je nepružná, zastaralá jako za dob císaře Františka Josefa I. Důvodem je vysoký věk členů Komory. (...) Komoru nikdo neopouští dobrovolně, buď je vyhozen, nebo ho čeká smrt s razítkem v ruce (...) 99 % oslovených členů mi potvrdilo, že kdyby nebylo provozování jejich živnosti podmíněno členstvím v Komoře, nezůstali by v ní ani minutu. To 1 %, jemuž členství v Komoře nevadí, jsou zaměstnanci komor“ – píše a konstatuje kdosi neznámý na síti. Průměrný věk přítomných na valné hromadě byl opravdu vysoký – 66 let. Ale kde jsou ti mladší, kteří se tímto způsobem vyjadřují? Na naší valné hromadě bych účastníky věku pod 40 let spočítal na prstech jedné ruky, konkrétně byli 4. Jak se může něco změnit, když se o tom jen teoreticky někde žvatlá a skutek utek. Příští shromáždění delegátů i valné hromady jsou volební, přihlaste se o práci v orgánech Komory, jen tak můžete prosadit své názory a progresivní myšlenky. Jak vždy zdůrazňoval předcházející předseda Komory Ing. Pavel Křeček, ono „se to“ samo neudělá.

Účastníky zajímaly datové schránky: Na naše poměry tentokrát byla bohatší diskuze. Dva dotazy zazněly i od

posluchačů on-line, jeden na téma datové schránky a druhý na téma elektronického autorizačního razítka a elektronického podpisu. Diskuze ukázala, že o datových schránkách, které by měly mít autorizované osoby (AO) nejpozději do 1. července 2023, toho moc nevíme. Teoreticky víme, jak s datovými schránkami pracovat, ale nevíme, jestli budou pro všechny AO. Budou také pro osoby s přerušovanou autorizací? Nebo bude mít AO, figurující zároveň jako OSVČ, jen jednu schránku? Jak to bude s datovou schránkou pro zaměstnance firem nebo státní správy, a jak s AO, které již neplatí členský příspěvek, ale Komora za ně platí tzv. udržovací pojištění atd. Otázek je mnoho, odpovědi zatím málo. Doufám, že vše bude v brzké době, nejdéle do 30. června 2023, jasně členské základně vysvětleno. Dotaz Ing. Jana Maříka, Ph.D., Ing. Paed. IGIP směřoval k rozšíření elektronického autorizačního razítka o vlastní elektronický podpis, aby mohly být podepisovány i dokumenty, na které se běžně otisk autorizačního razítka nepoužívá. Ředitel kanceláře Ing. Hnízdil takovou možnost v odpovědi připustil.

Komora by měla být autoritou při kritice zelené ideologie: Ing. Miroslav Klobas si připravil příspěvek s pracovním názvem „Zelená ideologie“. Pro informaci ostatním zde uvádím několik vět z tohoto příspěvku: „V současném stavu podle mého názoru ani žádnou kritickou diskuzi k těmto tématům nelze očekávat. Nelze čekat kritické hodnocení ani z akademické sféry, ani ze soukromého sektoru. Situace dospěla tak daleko, že si pracovníci z obou těchto oblastí z existenčních důvodů nemohou žádnou kritiku dovolit. V akademické sféře by nezískali granty pro svoji další práci nebo jsou na prosazování „zelené ideologie“ přímo zainteresovaní, a v soukromé sféře patří k věci, aby firmy byly co nejzelenější, protože se v současné době jedná o obrovský byznys. A nikdo, žádná firma ani její pracovníci, si nedovolí této oficiální linii oponovat, protože by tím ohrozili svoji existenci. Podle mého názoru by uvedenou situaci bylo možné obejít tak, že by se případní odborní kritici mohli odvolat na nějakou vyšší autoritu, která je hodnocením pověřila a tím by se vyvázali z jakési osobní odpovědnosti a z toho vyplývajících rizik. Možná, že by tou vyšší autoritou mohla být Komora.“

Přejeme všem členům oblasti do následujícího období hodně sil a pevné vůle a těšíme se na setkání s nimi na příští volební valné hromadě.

Ing. Milan Havlišta za pomoci Miroslavy Dolanové
oblast Hradec Králové

Jihlava

Valné hromady oblasti Jihlava se zúčastnilo 53 autorizovaných osob, tj. 5 % členské základny oblasti Jihlava, která sdružuje celkem 1037 AO.

Valná hromada oblasti Jihlava schválila zprávu o činnosti za rok 2022 a plán na rok 2023. Bylo zvoleno 6 delegátů a 4 náhradníci, kteří se budou účastnit volebního Shromáždění delegátů ČKAIT. Do orgánů ČKAIT byli nominováni tyto kandidáti: Bc. Libor Honzárek (do představenstva), Ing. František Kavina (do dozorčí rady), Ing. Arnošt Fabík (do stavovského soudu).

Ze zprávy o činnosti oblasti Jihlava

Rok 2022 je možno charakterizovat jako rok návratu k normální činnosti Komory i oblastní kanceláře. Nelze však opomenout, že rok 2022 byl zároveň rokem 30. výročí založení naší Komory. Ano, ČKAIT existuje již 30 let a za tuto dobu si získala silnou pozici v naší společnosti. Pokud jsme u bilancování, letos se v Jihlavě konala již 24. valná hromada.

Spolupráce s Krajem Vysočina: Dlouholetá úspěšná spolupráce se samosprávou a správou našeho kraje má kvalitní právní podklad. Smlouva je uzavřena na dobu neurčitou.

Spolupráce s HZS Vysočina: S vedením HZS kraje jsme dohodli parametry spolupráce s vybranými kolegy – se statiky, dopraváky, vodohospodáři a dalšími jsme vytvořili havarijní tým, který spolupracuje s HZS v krizových situacích. Ukazuje se však potřeba průběžně aktualizovat seznamy expertů.

Spolupráce se středními stavebními školami kraje: Cílem je přiblížit školy současné praxi, propojit zkušenosti a znalosti našich členů s potřebami středních stavebních škol.

Spolupráce s SPS Vysočina: Oblastní výbor ČKAIT Jihlava je spoluzakladatelem a spolupořadatelem soutěže Stavba Vysočiny. Udělení cen Stavba Vysočiny proběhlo loni tradičním způsobem. Ceny byly předávány v Humpolci za účasti hejtmana Kraje Vysočina Mgr. Vítězslava Šreka. Již několik let udělujeme také Cenu ČKAIT. Vítěze této ceny určují členové výboru oblasti, kteří na základě seznamu soutěžních návrhů určí tři dle jejich názoru nejlepší. Cenu ČKAIT za rok 2021 získala stavba Větrný mlýn Třebíč.

Odborné semináře: Probíhají pravidelně v prostorách krajského úřadu, jsou na ně zváni i pracovníci krajského úřadu, stavebních úřadů a zástupci středních stavebních škol. Důvodem je zejména vzájemné propojení prostoru povolování staveb s prostorem projektování.

Konference: Osmý ročník konference „Památkář, projektant a investor ve vzájemném dialogu“ byl zaměřen v obecné rovině na problém vnímání architektury jako takové, dále pak na přístup projektantů k navrhování nových staveb, zejména v kontextu s již stávající historickou zástavbou. Dílčí akcent byl věnován i specifickému zaměření návrhů výplní otvorů a barevnosti fasád památkových objektů. V původním termínu 20. října 2022 přijel do Havlíčkova Brodu „šumný“ architekt

Vávra. Ondřej Šefců pak vystoupil v náhradním prosincovém konferenčním termínu.

Exkurze do Spojených arabských emirátů: Dvakrát odložená exkurze na EXPO Dubaj se uskutečnila v březnu 2022. Viděli jsme vrchol stavebnictví současnosti, kterého lze dosáhnout v případě, že stavitel má k dispozici neomezené finanční prostředky.

Exkurze do Jižních Tyrol: Zatímco v našem kraji se chlubíme Krajskou knihovnou, nedávno vybudovanou v Havlíčkově Brodě, v Jižním Tyrolsku byla takováto nová a moderní knihovna součástí každého námi navštíveného města.

Zasedání V4 na Vysočině: Na přelomu září a října proběhlo na Vysočině společné zasedání profesních komor Česka, Slovenska, Maďarska a Polska. Delegace těchto zemí jsme hostili v resortu Zámek Valeč ve Valči. Jednání bylo zakončeno podpisem společného prohlášení.

Hospodaření oblastní kanceláře Jihlava: Hospodaření oblastní kanceláře vychází ze schváleného rozpočtu ČKAIT. Pro rok 2021 byl schválen rozpočet OK Jihlava v částce 1 503 000 Kč. Do konce listopadu bylo vyčerpáno 1 189 074 Kč. Plán na rok 2023 předpokládá zvýšení rozpočtu o cca 5 %.

Rezortní působnost členů oblastního výboru: Ve vrcholných orgánech ČKAIT působili v představenstvu Ing. Karel Vaverka, v dozorčí radě Ing. František Kavina a ve stavovském soudu Ing. Arnošt Fabík. V diskuzi bude dostatek prostoru, aby jmenovaní kolegové prezentovali svoji práci ve vrcholových orgánech Komory.

Slovo závěrem: Uplynulý rok 2022 proběhl ve znamení končící pandemie koronaviru, války na Ukrajině a také energetické krize. Všechny tyto vlivy se promítly do naší práce. Většina našich akcí však proběhla dle plánu. Na podzim letošního roku shromáždění delegátů zvolí nové Představenstvo ČKAIT. To budou čekat velké úkoly. Například revize nového stavebního zákona, který nesmí ohrozit ČKAIT a zejména její členy. Dalším úkolem je digitalizace povolovacích procesů a konsolidace stavebnictví. Závěrem zprávy je nutno zasluženě poděkovat kolegyním a kolegům z výboru oblasti, naší tajemnici Lence Zemanové, našim smluvním partnerům a v neposlední řadě vám, aktivním členům naší oblasti. Bez vás by naše Komora nebyla...

Ing. Karel Vaverka
předseda oblasti Jihlava

Plzeň

Valná hromada oblasti Plzeň proběhla 16. ledna 2023 ve velkém sále Měšťanské besedy. V Plzeňském kraji je autorizováno téměř 2500 osob, z čehož 1667 osob je aktivních v praxi v různých stavebních autorizačních oborech a specializacích. Na valné hromadě bylo přítomno 97 zástupců Komory v kraji.

Jednání valné hromady řídil místopředseda oblasti pan Ing. Aleš Štrunc, CSc. Zprávu o kontrole činnosti a hospodaření oblasti přednesl Ing. Petr Bureš, předseda Dozorčí komise ČKAIT a místopředseda Dozorčí rady ČKAIT. Práce v oblasti byla hodnocena jako bezproblémová. Předseda oblasti ve zprávě o činnosti konstatoval, že činnost kanceláře oblasti je zaměřena především na zabezpečení potřeb autorizovaných osob a výboru oblasti, zajištění celoživotního vzdělávání autorizovaných osob a spolupráci se státními orgány a institucemi. Dlouhodobě oblastní kancelář a výbor oblasti Plzeň spolupracují s vedením Střední průmyslové školy stavební v Plzni. Kromě škol spolupracuje oblast i s regionálním vedením Svazu podnikatelů ve stavebnictví v Plzni, s manažerem Ing. Milanem Froňkem. Spolupráce s SPS, ČKA, Plzeňským krajem a statutárním městem Plzeň je využíváno i při organizování krajské soutěže Stavba roku Plzeňského kraje, kde zástupce ČKAIT je vždy členem hodnotící poroty. Vedení ČKAIT zastupoval její předseda Ing. Robert Špalek a ředitel Kanceláře Komory Ing. Radek Hnízdil, Ph.D. Autorizační radu zastupoval Ing. Mgr. Václav Petráš, Ph.D., MSc., který má na starosti nejpočetněji zastoupený obor autorizace Pozemní stavby. Krajský úřad Plzeňského kraje zastupoval vedoucí odboru regionálního rozvoje Ing. arch. Miloslav Michalec. Přítomni byli také ředitelka SPŠ stavební v Plzni Ing. Jitka Maulová a ředitel závodu Eurovia Ing. Jan Muzika.

Z vystoupení hostů: Ing. Špalek seznámil přítomné s hlavními úkoly zajišťovanými Komorou jak pro svoji vlastní činnost, tak ve vazbě na tvorbu nových legislativních předpisů. S aktuálními povinnostmi i podmínkami a postupy práce autorizovaných osob seznámil ve svém příspěvku dr. Hnízdil. Náměstek primátora města Plzně Pavel Bosák, který má na starosti technickou oblast, přivítal možnou bližší spolupráci s výborem oblasti. Děkan Fakulty aplikovaných věd doc. Ing. Miloš Železný informoval o výuce stavebního inženýrství na Západočeské univerzitě, která probíhá již 16 let v bakalářském programu Pozemní stavby a v magisterském programu Moderní budovy. Na jednání vystoupili pojišťovací makléři firmy GrECo International s.r.o. a připomněli základní informace o zajištění pojištění autorizovaných osob.

Diskutovalo se porovnání platů autorizovaných inženýrů a jiných profesí: Ing. Jiří Boleček porovnával výši platů autorizovaných inženýrů a některých dalších profesí. Uvedl příklad akreditovaného dopravního psychologa. Pokud je někomu odebrán řidičský průkaz, musí podstoupit psychologický posudek. Minimální cena činí 2500 Kč na osobu. Za 2,5 hodiny psycholog dokáže přezkoušet 10 osob. Dalším problémem je způsob, jakým se prezentuje práce autorizovaných inženýrů.

V médiích je zmiňována minimálně, většinou se hovoří pouze o architektovi jako tvůrci stavby bez jakékoliv zmínky o práci inženýrů například na mostní konstrukci. Ing. Boleček dále zmínil praktiky velkých softwarových (a nejen softwarových) firem, které zákazníka staví do pozice rukojmího, který si nemůže ani přát, ani vybírat. Potřebný program si musí koupit či pronajmout a zaplatit také musí, chce-li dál pracovat. Tomu nahrávají různé státní lobbistické komise a útvary – např. pro BIM, které stanovují, že projektovat v těchto systémech některé stavby je dokonce povinnost.

Tepelná technika by neměla vítězit nad statikou: Ing. Václav Honzík, čestný člen ČKAIT a jeden z třiceti vyznamenaných osobností v rámci oslav třiceti let ČKAIT, poukázal na nevhodné používání zjednodušených metod výpočtu a katalogových stavebních detailů při návrhu zděných konstrukcí. Publikované detaily jsou jen doporučením od výrobce a nikoliv univerzálním řešením pro každou stavbu. Určitě nemají nahrazovat projektové technické řešení, například u nadpraží nebo při uložení stropní konstrukce na zdivo. Bylo také konstatováno, že vítězí tepelná technika nad statikou, tuhostí konstrukce a rezervami pro mimořádné klimatické účinky.

Ocenění významných členů: Na jednání valné hromady byly u příležitosti 30 let ČKAIT oceněny za dlouholetou obětavou práci dvě významné osobnosti. Ing. Miroslav Brada byl dlouholetým členem výboru oblasti a působil ve stavovském soudu. Ing. Miroslav Voldřich se stále podílí na práci dozorčí komise plzeňské oblasti a Dozorčí komise ČKAIT.

Valná hromada oblasti Plzeň schválila zprávu o činnosti výboru oblasti a oblastní kanceláře Komory za rok 2022 a plán činnosti výboru oblasti a oblastní kanceláře ČKAIT Plzeň na rok 2023. Valná hromada vzala na vědomí Zprávu dozorčí rady o kontrole oblastní kanceláře ČKAIT a činnosti výboru oblasti, informace předsedy ČKAIT o hlavních úkolech v roce 2023 a informace o jmenovitých úkolech zajišťovaných Komorou. Jednání schválilo usnesení k zabezpečení úkolů v oblastech vzdělávání a spolupráce se státními orgány, školami a dalšími institucemi. Valná hromada uložila zvoleným delegátům oblasti podpořit hlavní úkoly činnosti ČKAIT na shromáždění delegátů v druhé polovině roku. Na závěr valné hromady byla připomenuta nutnost zlepšit úroveň informací o stavebnictví a o významu práce autorizovaných osob ve společnosti.

Ing. Luděk Vejvara
předseda oblasti Plzeň

Pardubice

Valná hromada oblasti Pardubice má své stálé místo v Konferenčním sále Domu Techniky s.r.o. v Pardubicích. Tentokrát proběhla ve čtvrtek 19. ledna 2023. K datu 31. prosince 2022 bylo evidováno v oblasti Pardubice 1072 autorizovaných osob a to znamená, že počtem 98 přítomných na valné hromadě jsme dosáhli účasti 9,14 % autorizovaných osob.

V rámci zahájení valné hromady předal Ing. Robert Špalek pamětní medaile k 30 letům založení Komory Ing. Vlastimilu Mouchovi a Ing. Ladislavu Buršovi za dlouholetou práci pro Komoru.

Kromě předsedy Komory Ing. Roberta Špalka a ředitele Kanceláře Komory Ing. Radka Hnízdila, kteří plénu předsedají společně s Ing. Radimem Loukotou – předsedou oblasti ČKAIT Pardubice a Pavlem Čížkem – moderátorem akce, přijali pozvání také paní Marie Báčová – poradkyně předsedy ČKAIT, Ing. Dominika Mandíková – vedoucí SVI ČKAIT, Ing. Markéta Kohoutová – vedoucí Tiskového oddělení ČKAIT, Ing. Šárka Janoušková – ředitelka a jednatelka IC ČKAIT, Ing. Ladislav Bukovský – předseda OK ČKAIT Praha, Ing. Vlastimil Klazar za Dozorčí radu ČKAIT a za pojišťovacího makléře GrECo International s.r.o. Ing. Petra Bartoníčková a Mgr. Jakub Doležel.

Po dvou letech, kdy byly účasti na větších akcích omezovány, jsme využili možnost pozvat i další hosty. Hned na začátku programu předseda Ing. Robert Špalek ocenil za výborné studijní výsledky pěti pozvaných studentů stavebních škol v našem kraji. Studenty doprovázeli představitelé těchto škol: doc. Ing. Libor Švadlenka, Ph.D. – děkan DFJP Univerzity Pardubice, Mgr. Ing. Renata Petružálková, MBA – ředitelka stavební školy v Rybitví, Ing. Jiří Skalický – ředitel stavební školy Vysoké Mýto a Ing. Jiří Štěpánek – ředitel Průmyslové střední školy Letohrad.

Dalšími významnými hosty byli: poslanec Tomáš Dubský, Ing. Roman Línek, MBA – náměstek hejtmána Pardubického kraje spolu s Ph.Dr. Zuzanou Novákovou – tiskovou mluvčí Pardubického kraje, Ing. Vladimír Mazura – krajský manažer SPS pro Pardubický a Královéhradecký kraj, plk. Mgr. Miloslav Vašák – vedoucí oddělení stavební prevence, kontrolní činnosti a ZPP HZS Pardubického kraje a Ing. Miroslav Vohlídal – vedoucí odboru OMSŘI KÚ Pardubického kraje.

Zúčastnění zvolili aklamací 7 navržených delegátů, kteří se zúčastní Shromáždění delegátů ČKAIT v říjnu, a 4 náhradníky.

Ing. Loukota informoval zúčastněné o činnosti výboru OK ČKAIT Pardubice a plánu odborných akcí. V ekonomické zprávě zveřejnil výsledky hospodaření oblasti v roce 2022: limit výdajů v celkové výši 1 501 000 Kč, k 31. prosinci 2022 bylo čerpáno 1 285 206 Kč. Z limitu na režii a mzdy určeno 1 027 000 Kč, čerpáno 795 873 Kč, na odborné činnosti určeno 474 000 Kč, čerpáno 489 332 Kč. Z výsledků je patrné, že

v součtu OK Pardubice limit nepřekročila. Pro rok 2023 je stanoven celkový limit 1 470 000 Kč.

Za hosty vystoupili:

Náměstek primátora Ing. Roman Línek, MBA, který seznámil VH s investičními aktivitami PK v uplynulém roce a plánem investic na letošní rok. Připomněl, že letos budeme společně pořádat již 11. bienále soutěžní přehlídky SRPK 2023.

Doc. Ing. Libor Švadlenka, Ph.D. upozornil, že letos slaví DFJP 30 let od založení. Poděkoval za spolupráci mezi dopravní fakultou a Oblastní kanceláří ČKAIT Pardubice.

Ing. Moucha ve svém diskusním příspěvku požadoval, aby výbor oblasti kontaktoval nově zvolené starosty měst III. stupně v Pardubickém kraji. Dále se zabýval délkou praxe před možností složit zkoušku odborné způsobilosti, kvalitou výuky na jednotlivých vysokých školách, možností provádět kontroly při projektování a realizaci staveb.

Valná hromada svým usnesením uložila výboru oblasti tyto úkoly:

- publikovat průběh a závěry valné hromady oblasti do časopisu „Zprávy a informace ČKAIT“,
- hájit práva autorizovaných osob,
- zajistit pořádání akcí v rámci celoživotního vzdělávání autorizovaných osob dle předloženého programu na rok 2023,
- nadále udržovat kontakty a prohlubovat spolupráci s orgány státní správy a samosprávy včetně IZS ČR a ostatními profesními organizacemi v oboru Stavebnictví,
- formou odborné pomoci spolupracovat se školami se stavebním zaměřením v oblasti Pardubice,
- vyhodnotit diskuzi z valné hromady,
- podporovat a průběžně vyhodnocovat program celoživotního vzdělávání autorizovaných osob, zvýšenou pozornost věnovat změnám ve stavební legislativě,
- účast členů výboru na ORP za účelem zjištění investičních příležitostí a dalších informací.

Michaela Brožková
tajemnice oblasti Pardubice

Poznatky ze studijní cesty s ČKAIT do Izraele

Oblast Plzeň na podzim loňského roku konečně uskutečnila dva roky odsouvanou studijní cestu do Izraele. Specializovaný program se zaměřil na sakrální i moderní architekturu a byl spojen s několika exkurzemi zaměřenými na poznání zdejšího stavebnictví.

Ohromila nás mimo jiné pevnost Masadda, kterou nechal na stolové hoře ve výšce 450 m n. m. vybudovat Herodes Veliký hlavně pro zajištění odpočinku v bezpečí jejích zdí. Viděli jsme navršený svah, který dal Herodes vytvořit za účelem ztížení dobytí pevnosti. Je ohromující vidět takovou stavbu na vlastní oči. My se dopravili nahoru lanovkou, ale nedokázali jsme si představit, jak se sem dostávali v minulosti. Zásobování muselo být velmi náročné. Dopoledne v jedenáct hodin je zde teplota ve stínu již 43 °C a stínu tu bylo opravdu málo.

Totéž se dá říci i o nenápadném díle poblíž Mrtvého moře v Judské poušti, kde se nachází nejnižší položené místo nejstaršího známého osídlení Kumrán. Viděli jsme, jak důmyslně se místní obyvatelé v době 8 000 let př. n. l. dokázali starat o vodní zdroje a naplňovat obrovské nádrže jarní vodou zdalekých hor i jak zajímavé byly jejich stavební metody. Izrael je dodnes znám dokonalými vodními systémy k zavlažování pouští, díky nimž získává půdu pro pěstování zeleniny, ovoce i pro velké lány s dalšími plodinami, které mu zajišťují soběstačnost. V prostředí tak suchém, kde teplota i v září dosahuje až 45 °C, dokáže stát zajistit obyvatelům vodu bez omezení, ale na druhé straně je vychovat k tomu, aby zůstali skromní a využívali ji hospodárně.

Česko a Izrael stojí před mnoha obdobnými výzvami: zásobování vodou, získávání nových zdrojů vody, zavlažování v období sucha, recyklace odpadních vod i zajištění dostupného bydlení. V Tel Avivu je velký problém s dostupností bydlení, zejména pro mladé lidi. Také v Česku se příliš vysoká cena vlastního bydlení stává velkým problémem.

Uvádím i několik dalších témat, která jsou v Izraeli aktuální:

- V Izraeli se recykluje 90 % odpadních vod.
- V Porterově škole environmentálních studií v Tel Avivu (2014) se větrá přes vodu.
- Cena i spotřeba vody je v Izraeli v porovnání s ČR vysoká.
- Pitná voda je získávána odsolováním.
- Závlaha je kapénková.

Nejvíce překvapí rychle vysychající Mrtvé moře

„Mrtvé moře je opravdu mrtvé. Žádný hmyz. Žádní brouci. Prostě nic. Kromě turistů vyhřívajících se na kraji moře. Mluví o schválené pláži na straně Izraele. Další pláže jsou zneprístupněny z důvodu vysychání moře. Každým rokem klesá jeho hladina o cca 1 metr a na březích se kvůli odlivu vody vytvářejí tzv. duny o hloubce až 3 metry. Tyto duny vznikají nečekaně propadem zeminy a je v nich velké množství soli. Voda v moři byla teplá jako vzduch, tj. 45 °C. Plavání nepřipadá v úvahu. Po vykoupaní je nutné omýt ze sebe blátíčko – jíl bohatý na minerály – vodou ze sprchy u pláže. Lodě také nelze použít, neboť voda je tak slaná, že by za krátkou dobu zničila konstrukci i motor plavidla. Prostě ohromný zážitek, který žádná kniha nenahradí,“ popisuje účastnice studijní cesty Olga Sejrková.

Velkým poznáním, které jsme na naší cestě získali, bylo, že nás Čechy mají v Izraeli skutečně rádi, a to nejen z historického hlediska. Máme mnoho společného a mnoho se od sebe navzájem můžeme ještě naučit.

Ing. Jaromíra Šklubová
členka výboru oblasti Plzeň

Jak navázat na barokní stavitele

Oblastní kancelář Ústí nad Labem pořádala opakovaně exkurze do kostela Nanebevzetí Panny Marie v Oseku a sledovala jeho „znovuzrození“ pod odborným dohledem autorizovaného inženýra. Provázel nás vždy Ing. František Koňařík, člen naší oblasti, který má nehynoucí zásluhu na této rekonstrukci jako projektant i hlavní autorský dozor.

Průběh rekonstrukce jsme pozorně sledovali díky opakovaným exkurzím. Stali jsme se tak svědky „zázraku“. Viděli jsme kostel před zahájením prací v roce 2009, v průběhu rekonstrukce a po jejím dokončení v létě minulého roku. Veškeré činnosti, které Ing. František Koňařík a jeho Ateliér IFK Litvínov pro klášter Osek u Duchcova zajišťoval, se odvíjely od Studie souboru staveb revitalizace kláštera Osek jako evropského centra kultury a vzdělanosti z července 2009. Ta určila jasnou vizi toho, k čemu by jednotlivé stavby měly být využívány. Na základě průzkumů byly stanoveny základní obrysy potřeb technických opatření koordinovaných s památkovou péčí v Ústí nad Labem.

Území celého areálu kláštera je Národní kulturní památkou (NKP) již od roku 1995. Tomu se podřizoval přístup hlavního projektanta (HP) a celého týmu i rozsah průzkumů, které projektovým pracím předcházely. Mezi nejvýznamnější objekty beze sporu patří ústřední stavba kostela Nanebevzetí Panny Marie, jehož založení je datováno rokem 1207 nebo 1209 a který dodnes zůstává centrálním duchovním svatostánkem kláštera. Z jižní strany se k němu přimyká kvadratura konventu a k němu pak další historické objekty. Raně gotický kostel byl po několikerém poškození za husitských a dalších válek ve dvou krocích vrcholně barokizován. Přestavby byly dokončeny v letech 1713 a 1718 stavitelem Oktaviánem Broggiem a v této podobě kostel známe v podstatě dodnes.

Zahájení realizace se posunulo o dva roky

Podle plánovaného harmonogramu výstavby z června 2017 se měla stavba zahájit v týdnu následujícím po Osecké pouti, tj. 21. srpna 2017 (na 15. srpna připadá svátek Nanebevzetí Panny Marie, již je kostel zasvěcen), a ukončit 31. července 2019, tj. dva týdny před konáním poutě toho roku. Z důvodu nedokončeného

výběrového řízení na zhotovitele stavby i protahující se kontroly projektu pověřenými orgány Ministerstva pro místní rozvoj (šlo o přihlášený projekt z programu IROP, výzva č. 13), došlo k posunu zahájení stavby až na leden 2019, administrativně byla ukončena v listopadu 2021. Slavnostní zahájení provozu revitalizovaného kostela se uskutečnilo dne 18. června 2022.

Autorský dozor hrál velkou roli

Objednatel ve své moudrosti neopomněl sjednat výkon autorského dozoru, který probíhal po celou dobu uskutečňování díla. Ing. František Koňařík ho vykonával s velkým nadšením a se sobě vlastní zodpovědností vždy ve prospěch vlastníka. Probíhal také dohled nad přímými zhotoviteli díla ve věci zajištění skutečného provedení stavby a předání vlastníkově v tištěné i digitální formě. Tím byly naplněny smluvní vztahy hlavního projektanta vůči objednateli.

Vyznání hlavního projektanta

„Po dokončení svého vysokoškolského vzdělání jsem více než 50 let jenom projektoval, větší polovinu jako privátní projektant. S přibývajícím věkem jsem však čím dál tím více toužil promlouvat do historických staveb a přispívat k jejich záchraně. Jako praktikujícího katolika mne to výrazně táhlo k historickým stavbám církevním. To se mi povedlo počínaje rokem 2009 a dále díky panu dr. Jindřichu Koskovi, budoucímu statutárnímu správci této architektonické perly Ústeckého kraje, který mi hned po prvním setkání v klášteře cisterciáckého opatství v Oseku začátkem února toho roku svěřil práci na komplexní Studii souboru staveb revitalizace tohoto skvostu. Ta měla zajistit lepší využitelnost i postupnou záchranu kláštera jako evropského centra kultury a vzdělanosti, které by žilo naplno duchovním životem a vzdělaností, bylo by tedy založeno na principech cisterciáky historicky dlouhodobě odzkoušených. Za tuto obrovskou důvěru, kterou ve mě pan dr. Koska po prvním setkání vložil, nesmírně a velmi pokorně děkuji,“ vyznává se Ing. František Koňařík, Ateliér IFK Litvínov, hlavní projektant revitalizace této kulturní památky.

Ing. František Koňařík (Ateliér IFK) přizval ke spolupráci přední odborníky: Ing. Pavel Dolanský, (Dopac, s.r.o. Most) – stavebně-konstrukční část a statika, Ing. Jan Jiruška (AST ateliér, Praha) – vnitřní osvětlení, Petr Vlček (Most) – ostatní elektroinstalace, Ing. arch. Tomáš Koňařík – architektonický dohled, Mgr. Marek Koňařík – IT servis a grafik, Adéla Hoblíková – asistentka hlavního projektanta. Samostatným výběrovým řízením RNDr. Milena Nečásková, ak. malířka z firmy Brandl, s.r.o. – restaurátorské práce, a další.

Ing. Martin Mandík
předseda OK Ústí n. L.

Více o průběhu jedinečné revitalizace národní kulturní památky klášter v Oseku najdete na zpravy.ckait.cz

Rekonstrukce Hlavní ulice v Hradci Králové – jedna ze dvou hlavních cen

Stavba roku Královéhradeckého kraje 2022

Titul Stavba roku 2022 Královéhradeckého kraje získaly dvě stavby, a to rekonstrukce ulice Hlavní v Hradci Králové a domov pro seniory s komplexními službami v areálu nemocnice Opočno. Cenou Ministerstva průmyslu a obchodu byla oceněna rekonstrukce brownfieldu Cihlovka.

Slavnostní vyhlášení výsledků 19. ročníku soutěže se konalo 21. listopadu 2022 odpoledne v Tereziánském dvoře v Hradci Králové. Pořadatelem soutěže je Královéhradecký kraj, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Český svaz stavebních inženýrů, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Česká komora architektů a Ministerstvo průmyslu a obchodu. Do 19. ročníku soutěže bylo přihlášeno

19 staveb. Všechny stavby splnily podmínky pro účast v soutěži. Hodnotící komise po prostudování přihlášek rozhodla, že stavby rozdělí do dvou kategorií, a to pozemní a dopravní stavby. Zároveň se komise rozhodla udělit zvláštní cenu poroty. Porota stavby hodnotila podle předem stanovených kritérií a také ji zajímal jejich příběh, udržitelnost, vliv na životní prostředí a úspory energií.

Rekonstrukce Hlavní ulice v Hradci Králové

Ocenění: Stavba roku Královéhradeckého kraje 2022 – dopravní stavby

Stavebník: Statutární město Hradec Králové

Návrh: TRANSCONSULT s.r.o., Ing. Pavel Hodek (0601666, ID00)

Zhotovitel: COLAS CZ, a.s., hlavní stavbyvedoucí Jiří Kava (0602294, TD02)

Technický dozor stavebníka: Ing. Jaroslav Dolejší, Ekologický rozvoj a výstavba s.r.o. (0600902, IP00, ID00, IV00)

Realizace: 2020–2021

Do stavby byly zároveň zahrnuty rekonstrukce veškerých místních a účelových komunikací, které propojují Hlavní ulici s ulicemi Pod Vodárnou, K Hvězdárně a K Cikánu. Kromě nového povrchu silnice a zpevnění chodníků došlo také k obnově a údržbě zeleně. Instalováno je zde nové veřejné osvětlení a doplněn městský mobiliář.

Domov pro seniory s komplexními službami v areálu nemocnice Opocno

Ocenění: Stavba roku Královéhradeckého kraje 2022 – pozemní stavby

Stavebník: Královéhradecký kraj

Projekt: Projecticon s.r.o.

Zhotovitel: VALC, s.r.o., Ing. Tomáš Valc, jednatel společnosti (ČKAIT 0602890, IP00), Lukáš Plevka, stavbyvedoucí (ČKAIT 0602891, IP00)

Realizace: 3. září 2020 – 25. dubna 2022

Před stavební úpravou sloužila budova jako porodnice a chirurgické oddělení. Rozsáhlou rekonstrukcí došlo ke změně účelu užívání – z nemocnice se stal domov pro seniory s komplexními pobytovými službami včetně trvalé lékařské péče. Byla zcela odstraněna původní valbová střecha a současně provedena nástavba třetího nadzemního podlaží se železobetonovým zastropením formou ploché střechy.

Revitalizace brownfieldu Cihlovka

Ocenění: Cena Ministerstva průmyslu a obchodu

Stavebník: Noho SE

Projekt: Projekce Vrbický s.r.o., Ing. Karel Vrbický (ČKAIT 0700347, IP00), Ing. arch. Tomáš Med, Ph.D. a Ing. arch. Petr Ročňák

Zhotovitel: Mapet – Hradec Králové s.r.o., stavbyvedoucí Martin Petřek

Technický dozor stavebníka: Ing. Pavel Vavřinka

Realizace: 2020–2021, kolaudace 25. dubna 2022

Při návrhu bylo dbáno na maximální udržitelnost stavby. Na dvě původní nadzemní podlaží bývalé koželužny byla nastavěna dvě nová patra. V návrhu interiéru se pak pracovalo s původními materiály – jsou zde přiznané cihly i žulové kostky. Kvalitní okna i zateplení splňují přísné požadavky na úniky tepla. Na střeše domu jsou instalovány speciální fotovoltaické panely.

Základní škola Černíkovice – pasivní stavba

Ocenění: Zvláštní cena poroty

Projekt: Ing. Michal Fenyk (ČKAIT 0600170, IP), Ing. Sandra Appelová, Staping, s.r.o.

Zhotovitel: MARHOLD a.s.

Realizace: 08/2020 – 08/2021

Stavba je postavena s myšlenkou minimalizace provozních nákladů a energetické náročnosti při zajištění maximálního komfortu – příjemného a zdravého prostředí pro děti a učitele – jedná se o pasivní dům. Hlavním stavebním materiálem se staly vápenopískové tvárnice a monolitické stropy. Stavba je důsledně zateplena bez tepelných mostů. Zdrojem tepla je tepelné čerpadlo. Vzduchotechnická rekuperační jednotka zajišťuje, že v žádné třídě koncentrace CO₂ nepřekročí 1000 ppm. Vzhled školy byl zvolen moderní a hravý. Dřevěný obklad a vstupní portál je doplněn o barevná okna a šambrány.

Miroslava Dolanová
tajemník oblasti Hradec Králové

Protihluková stěna má plochu 3 300 m² a obsahuje 147 tun granulátu z pneumatik, což představuje 33 tisíc pneumatik. Po otevření úseku silnice došlo k výraznému dopravnímu zklidnění západní části Ostravy v městském obvodu Poruba a přesunutí hlavního dopravního tahu Ostrava–Opava mimo město.

Stavba Moravskoslezského kraje

Do již 16. ročníku Stavby Moravskoslezského kraje se vloni přihlásilo 46 staveb. Nejvíce byla obsazena kategorie Stavby dopravní, inženýrské a vodohospodářské s celkovým počtem 11 staveb.

Slavnostní vyhlášení výsledků 16. ročníku soutěže Stavby Moravskoslezského kraje 2021 se konalo 22. září 2022 v již tradičním prostředí Hornického muzea Landek Park pod záštitou hejtmána Iva Vondráka a ministra Jozefa Síkely. Bylo uděleno 27 cen nejen v šesti základních kategoriích, ale také v dalších speciálních cenách – GRAND PRIX, Cena hejtmána, Cena Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, zvláštní ocenění Svazu podnikatelů ve stavebnictví, Cena odborné poroty a Cena

laické veřejnosti. Nechybělo ani vyhlášení osobnosti stavebnictví, kterou se stal Ing. Jan Bazgier. Všechny přihlášené stavby posuzovala odborná jedenáctičlenná porota soutěže pod vedením Ing. Martina Vilče z ČKAIT, složená ze zástupců jednotlivých vyhlášovatelů, kterými jsou Moravskoslezský kraj, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Svaz podnikatelů ve stavebnictví a Obec architektů působící v rámci území kraje.

Silnice I/11 Ostrava, prodloužená Rudná – hranice okresu Opava

Ocenění: Grand Prix a hlavní cena v kategorii Stavby dopravní, inženýrské a vodohospodářské

Stavebník: Ředitelství silnic a dálnic ČR

Projekt: SHB a.s., hlavní projektant Ing. Hubert Řehulka (1101414, ID00), Dopravoprojekt Ostrava a.s., hlavní inženýr mostních objektů Ing. Martina Papeschová (ČKAIT 1102784, IM00)

Zhotovitel: STRABAG a.s., OHL ŽS a.s., JHP spol. s r.o., vedoucí projektu Ing. Tomáš Krejsa (ČKAIT 1102768, ID00), projektant RDS: Ing. Martin Vilč (ČKAIT 1102292, IM00)

Dokončeno: srpen 2020

Prodloužená Rudná – čtyřpruhový úsek silnice I/11 o délce 6,7 kilometrů – byla velmi sledovanou stavbou. Spory ŘSD s majiteli přilehlých pozemků trvaly více než sedm let. Občanské sdružení Skalka blokovalo stavbu 414 metrů silnice a spor chvílemi vypadal beznadějně. Vstoupením kraje jako mediátora se podařilo vyjednat kompromisy a přispět k zdárnému ukončení stavby. Poté, co ŘSD navrhlo protihlukovou stěnu tak, aby odpůrcům vyhovovala, obstrukce skončily.

Hala ELPRO ENERGO – Hnojník

Ocenění: Hlavní cena v kategorii Průmyslové stavby
Stavebník: ELPRO – ENERGO TRANSFORMERS s. r. o.
Projekt: ADEA projekt s. r. o., hlavní projektant Tomáš Lehnert (ČKAIT 1102043, TP00)
Zhotovitel: TERRANYS STAVBY s. r. o., stavbyvedoucí Ing. Petr Lukas (ČKAIT 1103643, IP00)
Dokončeno: 2021

První etapa výstavby nového výrobního areálu pro výrobu jader a aktivních částí transformátorů vytvořila zdravý životní prostor pro zaměstnance. Jsou zde ve velké míře používány přírodní materiály, jako je kámen, beton, sklo a dřevo. Přirozené světlo je na pracoviště přiváděno pomocí velkého množství okenních otvorů a střešních světlíků. Také podlahové vytápění v celé ploše objektu zvyšuje komfort pracovníků.

Novostavba MŠ Hrabová

Ocenění: Hlavní cena v kategorii Stavby občanské vybavenosti – novostavby
Stavebník: Statutární město Ostrava, městský obvod Hrabová
Projekt: Duplex, s.r.o., Ing. arch. Dušan Rosypal
Zhotovitel: Morys, s.r.o., Ostrava, stavbyvedoucí Ing. Petr Michna (ČKAIT 1103451, IP00)
Dokončeno: 2022

Mateřská škola je navržena netypicky jako volný prostor interiéru na sebe navazujících oddělení tříd a exteriérového řešení zahrady poznání. Jednotlivé třídy jsou všechny svým řešením rovnocenné a jsou orientovány na slunnou jižní stranu. Myšlenka je podpořena propustným oplocením obíhajícím celý areál se zakomponováním dřevěného reliéfu hlavního vstupu.

Rekonstrukce a modernizace Domu kultury POKLAD v Ostravě

Ocenění: Hlavní cena v kategorii Stavby občanské vybavenosti – rekonstrukce, Cena laické veřejnosti
Stavebník: Statutární město Ostrava, AKORD & POKLAD, s.r.o.
Projekt: PLATFORMA ARCHITEKTI s.r.o., Ing. arch. David Průša, Kania, a.s., hl. projektant Ing. Vladislav Varmuža (ČKAIT 1101708, IP00)
Zhotovitel: Zlínstav a.s., GEOSAN GROUP a.s., Ridera Stavební a.s., stavbyvedoucí Ing. Michal Sloboda (ČKAIT 1301809, IP00), Ing. Henryk Mandrysz (ČKAIT 1102550, IP00), Jan Honěk
Dokončeno: 2021

Kulturní dům Poklad z roku 1961 prošel celkovou rekonstrukcí. Byly opraveny přístupové komunikace a vysazena náhradní výsadba. Uvnitř je nový divadelní sál pro 420 lidí, společenský sál, malý divadelní sál pro 100 osob, cvičební sál, 3 multifunkční učebny, 2 salóanky, restaurace s terasou a klubovým prostorem. Nechybí ani minikino pro přibližně 60 lidí.

NKP – zámek Bruntál – revitalizace zámeckého parku a saly tereny

Ocenění: Hlavní cena v kategorii Stavby občanské vybavenosti – veřejná prostranství

Stavebník: Moravskoslezský kraj

Projekt: Zahradní Olomouc, s.r.o., Ing. Radek Pavlačka, hlavní projektant Ing. Karel Siuda (ČKAIT 1102509, IP00)

Zhotovitel: Gardenline s.r.o., FICHNA – HUDECZEK a.s., stavbyvedoucí Ing. Milan Hudeczek (ČKAIT 1102204), Ing. Jiří Stiborský (ČKAIT 1101693, TP00, IP00)

Dokončeno: 2020

Realizací projektu došlo k rekonstrukci posledního historického objektu v areálu zámku Bruntál. Zároveň se přistoupilo k obnově původních pěšinek od zahradních vrat kolem objektu vč. kamenného schodiště, zpevněných ploch i trávníků, a dále k nové květinové a keřové výsadbě. Zámecké terasy nyní slouží k odpočinku a ke kulturním akcím.

Sportovní areál Karviná, ul. Leonovova

Ocenění: Cena hejtmána MSK

Stavebník: hlavní projektant ADEA projekt s.r.o., Ing. Eva Vojtasíková (ČKAIT 1100335, IV00)

Zhotovitel: OHLA ŽS a.s., stavbyvedoucí Ing. Tomáš Špaček (ČKAIT 1102861, IP00)

Dokončeno: 2021

Rozsáhlý sportovní areál, v němž se fanoušci netradičních sportů mohou těšit na in-line dráhu, běžeckou dráhu, fotbalové hřiště, dětské hřiště, pumptrack, workout, parkour a streetball. Nechybí zde ani skatepark, který se stal vítězným požadavkem občanů v participativním rozpočtu města. Součástí sportovních ploch je rovněž pumptracková dráha, která je oproti původnímu návrhu rozdělena na dva samostatné okruhy – pro začátečníky a pokročilé. Tím došlo k efektivnějšímu provedení profilu obou drah, který lépe umožní jezdcům zdokonalovat své jízdní dovednosti.

Více na: <http://stavbamsk.cz>

Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.
člen výboru oblasti ČKAIT Ostrava

Termíny pro přihlášení do krajských staveb roku

22. února 2023	Soutěž Karla Hubáčka – Stavba roku Libereckého kraje 2023
stavbaroku.lk
15. března 2023	Stavba Moravskoslezského kraje 2022
stavbamsk.cz
20. března 2023	Stavba roku 2022 Zlínského kraje – 21. ročník
stavbaroku.zlin.cz
31. března 2023	Stavba Karlovarského kraje
stavbykarlovarska.cz
28. dubna 2023	Stavba roku Plzeňského kraje 2022, Cena ČKAIT Plzeňského kraje 2022
stavbarokupk.cz

Cena Inženýrské komory 2022

Termín uzávěrky přihlášek do 19. ročníku prodloužen do **28. února 2023!**

Prezentujte svou práci a činnost další členů ČKAIT, kteří se na stavbě/návrhu podíleli!

Přihlásit lze stavby, které byly dokončeny v letech 2020 až 2022.

TECHNICKÝ POKROK A STAVEBNÍ PŘEDPISY VE SVÉM OBORU MŮŽETE OVLIVNIT!

Zapojte se do činnosti profesních aktivů (PA) oborů a specializací ČKAIT!

Zájem o činnost v aktivu a nabídku spolupráce směřujte přímo na předsedu příslušného aktivu.

- Profesní aktiv oboru Pozemní stavby (PS), *Ing. Pavel Štěpán*
- Profesní aktiv oboru Technologická zařízení staveb (TZS), *Ing. Petr Dospiva, Ph.D.*
- Profesní aktiv oboru Technika prostředí staveb (TPS), *Ing. Ladislav Čmelík*
- Profesní aktiv oboru Dopravní stavby (DS), *Ing. Martin Mandík*
- Profesní aktiv oborů Stavby vodního hospodářství a krajinného inženýrství (VS), Stavby pro plnění funkcí lesa (LS), *Ing. Adam Vokurka, Ph.D.*
- Profesní aktiv oborů Statika a dynamika staveb (SaD), Mosty a inženýrské konstrukce (MIK), specializace Zkoušení a diagnostika (ZaD), *Ing. Michal Drahorád, Ph.D.*
- Profesní aktiv oboru Požární bezpečnost staveb (PBS), *Ing. Josef Král*
- Profesní aktiv oboru Geotechnika (GE), *Ing. Jindřich Říčica*
- Profesní aktiv oboru Městské inženýrství (MI), *doc. Ing. František Kuda, CSc.*
- Profesní aktiv specializace Energetické auditorství (EA), *prof. Ing. Karel Kabele, CSc.*

Profesní aktivity vytvářejí komunikační platformy pro sdílení a šíření informací o vývoji poznání a technických novinkách v oboru, o připravovaných právních předpisech, technických normách a doporučených standardech, o příkladech správné praxe i poučení z vad a nedostatků. Přípravují podněty a návrhy pro představenstvo, autorizační radu a další orgány Komory. Podílejí se na přípravě programu celoživotního vzdělávání členů ČKAIT, na přípravě odborných konferencí, kulatých stolů a dalších akcí.

Více na **ckait.cz/profesni-aktivity**

Stavba roku Moravskoslezského kraje 2022

